

Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı

DEVİRİMCİ HAREKET

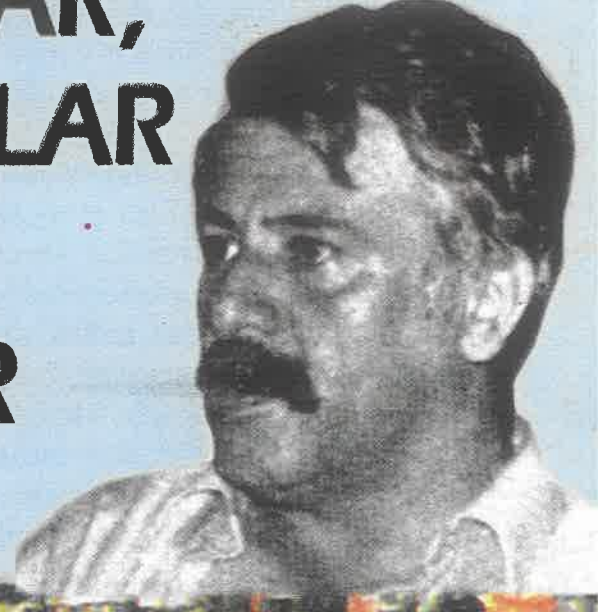
★ SİYASİ DERGİ

★ ŞUBAT - NİSAN 2004

★ SAYI: 12

FIYATI: 1.000.000 TL

**DEVİRİMCİLER, SOLCULAR,
HALKTAN YANA OLANLAR
İRİADESİZ,
UMUTSUZ DEĞİLDİR**

**ÖLÇEKSİZLİK CİNNETİNE
DUR DİYELİM**

DEVİRİMCİ HAREKET'TEN

Daha önce de belirttiğimiz gibi 3 aylık periyotlarla çıkıyor olmamız, konu seçimini etkiliyor. Ayrıca, dergiye yüklediğimiz işlevin de henüz "habercilik" biçiminde olmaması da kimi beklentileri karşılıksız bırakmamıza sebep oluyor. Bu konuda eleştiri de öneri de alıyoruz. Her insanın kendi ihtiyaçları bağlamında konu beklentisi içerisinde olması da normaldir. Bunun yanında bizim önem verdiğimiz en önemli konulardan biri, solda ölçek sorunudur. Çünkü çeşitli alanlarda yaşanan sorunların önemli bir kısmının, devrimci normlarda yaşanan bulanıklıkla doğrudan ilintili olduğunu düşünüyoruz. Kore, Küba gibi ülkeleri, emperyalizme karşı direncin bir sembolü olarak görmemizin ve onlara verdiğimiz önemin sebebi budur.

Bu sayıda, genelde solun, özelde Devrimci Yol geleneğini yakından bilen insanların ilgisini çekeceğine inandığımız, geçmişe dair bir çalışma hazırladık. Geçmişin olur olmaz herkesin adeta üzerinde tepindiği, işine gelen yerini alıp o günleri sadece o yanıyla andığı; özellikle genç kuşağın düne dair aldatılma halini yaşadığı günümüzde; düne ışık tutmak ve bugüne taşınması gereken yanlarının altını çizmek; yani diyalektik ilişkilenebilmeyi sağlamak için bir kez daha "eski defterleri" açıyoruz. Bunda, didişme amacı değil, devrimden yana çıkarı olan herkesi mutlu etmesi gereken bir amaç yatmaktadır. Hırs, ihtiras, vb. subjektif nedenlerle aklı ve hatta yüreği sakatlanmamış hiç kimsenin rahatsız olmayacağı bir çabadır bu. Hatta kendi okur ve yoldaşlarımızdan da bu konuyu negatif değil pozitif elektrik yayma sebebi yapmalarını özellikle talep ediyor, özenli davranmalarını bekliyoruz.

Geçmişte dönem dönem yaptığımız gibi bu sayımızda da Devrimci Gençlik için bir bölüm ayırdık. Bu konuda, okurlarımızın bizlere yeterli materyal ulaştırması halinde bundan sonra Gençlik bölümünü kalıcılaştırmayı ve her sayımızda yer vermeyi düşünüyoruz.

Sevgili dostumuz, Hüseyin Özlütaş, röportaj dışında bizlere birkaç çalışma daha gönderdi. Ancak yer darlığı sebebiyle sadece röportaja yer verebildik.

Seçime ait değerlendirmelerimizi bir GÜNCEL DEFTER olarak yayınlamayı amaçlıyoruz. Ayrıca Kore Haber Ajansı'nın dergimizle yaptığı ve Kore'de Minju Joso gazetesinde 4 gün dizi halinde yayınlanan röportajı da, kapsamı ve güncelliği sebebiyle bir defter olarak yayınlamaya çalışacağız. Özellikle ekonomik açıdan bizi zorlayacak olan bu çabalarımızda eksik kalmamız halinde okurlarımızın bizi hoşgöreceğine inanıyoruz.

Bir süredir, güncel gelişmelere dair yaptığımız değerlendirmeleri derginin çıkışını beklemeden sitemizde yayınlıyoruz. Bu yöntem bundan sonra da başvuracağımız için okurlarımızın internet sitemize sık sık gözetmesinde yarar var. Bu sayımızda TURKEY INFORMATION CENTER'in yaptığı bazı güncel açıklamalara yer verdik.

Sevgiyle kalın...

OKURLARIMIZIN DİKKATİNE

Dergimizi bir süredir düzenli olarak YAY-SAT'a vermekteyiz. Ancak çeşitli nedenlerle pek çok bayide bulabilmek mümkün olamıyor. Bunu aşmanın yolu okurlarımızın buldukları illerde bayileri denetlemesidir. Bizden talep edilmesi halinde hangi ilde hangi bayilerden bulunabileceğine dair bilgi verebiliriz. Yoldaşlarımız için buldukları illerde derginin gelmesini ve sergilenmesini sağlamak devrimci bir sorumluluktur.

Ayrıca künyede görüldüğü gibi hesap numaralarımız değişmiştir.

İÇİNDEKİLER

Ölçeksizlik Cinneti...

1-2

Hiçbir Gereğe Emperyalizmin
Varlığını Meşru Göstermeye
Yetmez

3-5

Kamu Yönetimi Temel Kanunu
6-12

Gürcistan

13-15

Emperyalizme Alkış Tutmak
16-17

Röportaj

18-19

Dün Bugün Diyalektiği
20-28

Devrimci Gençlik
29-34

Rüzgar Ekenler Fırtına Bıçıyor
35

Yeni Yıl Mesajları
36

Solda Birlik
37

Küba

38-39

Emekçi Mektupları
40

Yoldaşlık Devrimciliğin Kimyası
(arka iç)

Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı

DEVİRİMCİ HAREKET

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü

Fehmi Kılıç

Adres: İstiklal Cad. İmam Adnan
Sok. No 9/5 Beyoğlu - İstanbul

Tel: 0212 249 38 75

Fax: 0212 249 38 74

http: www.devrimcihareket.net

e-mail:

devrimcih@yahoo.com

Hesap No: Akbank Tarlabası

Şubesi 0029724-2

Euro Hesap No:

Akbank Tarlabası Şubesi

0028274-9

Avrupa İrtibat:

Almanya

Tel & Fax: 0049 30 72 01 37 57

Avusturya

Tel : 0043 650 960 27 92

Fransa

Tel: 0033 618 93 94 34

Hollanda

Tel: 0031 624 47 76 76

Belçika

Tel: 0032 473 80 65 66

İsviçre

Tel: 0041 264 22 21 60

Baskı Yeri: Berdan Matbaacılık

ÖLÇEKSİZLİK CİNNETİNE DUR DİYELİM

Dünyada '90'lı yıllarla beraber hızla yayılan tasfiyecilik, değerlerde aşınma ve giderek sisteme yakınlaşma olgusu, bir taraftan buna denk düşen örgütsel yapıları ortaya çıkarırken, diğer taraftan solda genel kabul gören hemen her ölçek eğilip-bükülmeye başlandı. Ve bugün artık adeta bir ölçeksizlik cinnetine doğru gidiyoruz.

Bir bakıyorsunuz, onyıllarca kan-revan içinde hak arayan ve kendini özgürlük hareketi olarak adlandırmaya özen gösteren Kürt demokratik hareketi, sisteme ve emperyalizme dair ne varsa keşfediyor ve kendisini demokratik kılan ne varsa terk ediyor. Üstelik bu halinin yadırganması yerine, onu destekleyenlerin ve sahiple- nenlerin sayısı günden güne artıyor; hatta, onu eleştirenler ağır ithamlarla muhatap ediliyor.

İstanbul'da bombalama eylemleri oluyor, iki gün sonra, kendini devrimci-demokrat sayan pek çok yapı; "Teröre Karşı Miting" için, TİSK'le, ATO'yla; Tercüman, Hürriyet, Milliyet, Star, Yeni Şafak gazeteleriyle aynı çağrışı yapıyor ve önceki örneklerinde "devlet mitingi" olarak anılan bir organizasyona ortak oluyor.

Saddam, ABD tarafından tut- sak alınıyor. Mesele kişiselleştirilerek ABD adeta alkışlanıyor. Halen aşiret ilişkilerine dayanan ve büyük oranda feodal kültürün etkisinde olan bir yapı; modernizmi keşfediyor, bu tür "geri-feodal diktatörlükler" in ABD tarafından yıkılmasındaki kerameti övmekle bitiremiyor. Öyle ki işi "Darısı K.Kore'nin başına" diyecek kadar ileri götürüyor.

YÖK yasa tasarısı hazırlanırken, sırf kendilerinden fikir alındı diye Eğitim-Sen adına, Teziç'e ve yasaya yönelik olumlu görüşler belirtiliyor. Ve beklendiği gibi dağ fare doğurunca da "hayal kırıklığına

uğradık" deniyor.

Türkiye Cumhuriyeti tarihinin belki de gördüğü en kapsamlı saldırılardan biri olan Kamu Yönetimi Temel Yasası, mümkün olan tüm yöntem ve araçlar denenerek önü kesileceği yerde, ne tür yararlılıklar içerdiği tartışılıyor, keşfediliyor. Ve bu fikrin yer aldığı, DEHAP ile SHP arasındaki uzlaşma protokolü, Evrensel Gazetesi'nde Umur Hozatlı tarafından devrim niteliğinde bir adım olarak karşılanıyor. KESK'e bağlı Tüm Bel-Sen bile, yasanın birçok olumlu yanının olduğunu keşfederek, duruşunu ona göre biçimlendiriyor.

Mesela Karayalçın'ın bizzat kendisi daha önce belediye başkanlığı yapmıştır. O gün ve iktidardayken yaptıkları, yarın yapacaklarının teminatıdır. Bu bağlamda ölçü, sol veya sosyal demokrat etiketli olmak değil, demokratik bir programa sahip olmak ve bu programı güveneye alacak araçları yaratabilmektir.

ÖDP'nin kuruluşu döneminde yerli Promethe olarak onurlandırılan ve onursal başkan olarak benimsenen Sadun Aren'in, geçtiğimiz günlerde Hürriyet gazetesinde çıkan röportajına rağmen kıymetinden bir şey kaybetmediği görülüyor. Mahir'in yıllar önce oportünist ilan ettiği Sadun Aren'e; solda birliğin inşası, yöntemi ve programı konusunda bir makale

hazırlama görevi verildiği ve bu makalenin Blok için bir temel oluşturacağı basına yansıdı. Bırakalım solu, sağlıklı bir kafa adına bile savunulamayacak fikirlerle Hürriyet gazetesine konu olan Aren'e böyle bir rolün verilmesi, Blok'un da ne denli sol olduğunun göstergesidir.

Yukarıdaki tablo eşliğinde bir seçim sürecine gidiyoruz. İşe, "demokrasi güçlerinden biri olarak birlikteliğe sıcak bakmayan CHP'yi" eleştirerek başlayan ve sonra SHP'nin bu ülke geleceği için taşıdığı önemi keşfederek devam eden DEHAP'ın başını çektiği eğilim, ne yazık ki giderek genişlemekte ve **görünen o ki, bu ölçeksizlik cinnetini paylaşanların değil, paylaşamayanların devrimciliğinin masaya yatırıldığı bir "sosyal demokrat atmosfer"e doğru sürükleniyoruz.**

Hatırlanacak olursa, 3 Kasım seçimleri öncesinde de birlik adı altında burjuva siyaset tarzının "sol zeminde" yeniden üretildiğini, "sol" adına, sistem partilerinde görmeye alıştığımız tüm seçim öncesi manevraların denendiğini; oy avcılığı, iktidar vaadi, abartı, liste kavgaları dahil hemen her yönetime başvurulduğunu görmüştük. Bu nedenle, önümüzdeki süreçte "Ne var ki, bunlar da partidir; bunlar da solcudur; diğer devrimci yapılardan ne farkı var?" diyerek oy verme yanılığısına düşebilecek kişi ve yapıları şimdiden uyarmak istiyoruz. Bu duruş, halkın umutlarını gerçek kılmaya değil; o umutları sömürüp, sistem potasında eritmeye aday bir duruştur. **Devrimciler, solcular, halktan yana olanlar; iradesiz, umutsuz değildir; oy verirken "hiç yoktan iyidir" demezler.**

CHP'yi, YTP'yi, SHP'yi sol görüp, onlarla demokrasi platformları oluşturmak; demokrasiyi değil, demokrasizizliği besler. Kendileri

bütünüyle renk yitimine uğrayıp, şekilsizleşip (küreselleşip) düzen partileriyle farkını anlatamaz hale gelenlerin, bu partilerle el ele vermekten başka şansları kalmamış olabilir; ama bizim onlara verecek ne elimiz, ne de oyumuz vardır.

Yerel seçimlerin bir özgünlüğü olduğunu biliyoruz. Tanıdığımız, halktan yana niyetinde tutarlı ve samimi olduğunu bildiğimiz adayları yukarıdaki tablonun dışında tutuyoruz. Bizler bu ülkede FATSA yaratmış bir gelenekten geliyoruz. Ama Fatsa'nın da bir "seçim zaferi"nin değil, devrimci bir çalışmanın ürünü olduğunu biliyoruz.

Aslında Blok'un da amacı yerel yönetimlerle sınırlı değil. Yerel yönetimleri zaten belirli oranlarda kazanacaklar. Asıl amaçları, bu Blok'u genel seçimlerde AKP'nin karşısına dikebilmek; ABD ve AB ile girilen ilişkiler sonrasında kendini alternatif olarak benimsetmektir. Ve öyle sanıyoruz ki bu çevreler, AKP'nin sıradan bir tercih olduğunu, yani Türkiye düzleminde alternatifsizlikten kaynaklanan nedenlerle dönemsel olarak ön plana çıkarıldığını düşünüyor. Gerçekte ise AKP, bütün müslüman ülkeler için alternatif bir iktidar biçimi olarak yaratılmış ve sadece ABD tarafından değil AB tarafından da desteklenmektedir. 3 Kasım seçimleri öncesinde ABD'ye gidip icazet alan Erdoğan, Ocak ayının son günlerinde bu kez de yerel yönetimler konusunda feyz almak üzere aynı adrese gitmiştir.

Sol adına hareket ettiğini söyleyen ittifak bileşenleri; 28 Mart seçimlerinde büyük olasılıkla belediye sayısı açısından CHP'yi geride bırakacak olmanın hesaplarını; anamuhalefet olmak, iktidara aday olmak, ABD tarafından AKP karşısında desteklenmek noktasına kadar vardırırmaktadırlar. Bu bağlamda Türkiye, seçim sonrası çok önemli tartışmalara; çok ciddi ayrışmalara, saflaşmalara sahne olacaktır. Buna bugünden hazırlıklı olmak gerekiyor.

Bizler ne yerel yönetim olgusunu ne de seçimleri küçüm-

süyoruz. Mümkün olan yerlerde bağımsız adaylarla veya ittifaklarla seçilmek, tabii ki bir avantaj sağlamaktadır. Ve önemli olan bu avantajın nasıl kullanılacağıdır. Seçim propagandalarından, seçildikten sonraki faaliyetlerine kadar bir bütün halinde düzen partilerine öykünenler, adları sol da olsa; seçtiklerinde yarar değil zarar da sağlayabilirler. Örneğin Kürt ulusal hareketinin iradesiyle seçilen çeşitli yöneticilerin, bu konularını bugüne kadar, halkın yönetime katılımını sağlamak için mi; yoksa, sistemle yakınlaşmanın araçlarını zenginleştirmek için mi kullanmış olduğu; bundan sonrası için de veri olmaktadır. Mesela Karayalçın'ın bizzat kendisi daha önce belediye başkanlığı yapmıştır. O gün ve iktidardayken yaptıkları, yarın yapacaklarının teminatıdır. **Bu bağlamda ölçü, sol veya sosyal demokrat etiketli olmak değil, demokratik bir programa sahip olmak ve bu programı güvenceye alacak araçları yaratabilmektir.** Yoldaşlarımız, destek verdikleri adaylarda bu ölçüyü aramalı ve sonuna kadar takipçisi olmalıdır.

"Yeter ki seçilelim, gerisi önemli değil" diye düşünenler varsa; seçildikten sonra, sol adına atacakları adımların halkta sola ve devrime olan inancı aşındıracağını bilmeliler. Hatta bugün hangi sebeple olursa olsun DSP, CHP, YTP, SHP, vb.'nin sol olarak anılması bile başlı başına bir sorundur ve zaten sola karşı ikircikli olan kitleleri sisteme yedekleme olasılığını arttırmaktadır.

Yoldaşlarımız, seçim süreci boyunca, geniş ufuklu ve devrimci normları an'a izdüşürebilen bir tarzı esas almalıdır. Pragmatik, ufak hesaplar, parçası oldukları bütünden koparılmadan değerlendirilmelidir. Oy vermemenin edilgenlik olduğunu, sisteme gözyummak anlamına geleceğini propaganda edenler olacaktır. Bu doğru değildir. **Bizim ufkumuz seçimle sınırlı değildir; biz bu ülkede seçimden sonra da devrim amaçlı bayraklarla var olmaya devam edeceğiz.**

Biz

**faşizme karşı yükselen
her öfkeyi önemseyerek
zulme karşı doğrulan
her alını öperek yola çıktık.
Slogan atan ağızlar
devrim emekçisi bilekler
yoldaşımız oldu.**

**Umutsuzluk örselemesin diye
çocuk yürekleri
çocuklarımız büyümeden
umudu büyütme istedik.**

**Açların çiğnediği her lokmada
biz de doyduk.**

**Acıyla dişlenen her dudakta
bizim de içimiz kanadı.
yaralı yürekleri sağaltan her
soluk**

**bizim de gönül yelkenlerimize
rüzgar oldu.**

Biliyorduk

**yoldaşlık, büyük yüreklerin
işidir.**

Bu nedenle

**imkanlarımızdan önce
yüreklerimizi büyüttük.**

Yani gülüm

**aynı dalda hem yaprak
hem çiçek olabilir
yoldaşlık.**

Hele ki

**Kore yorgun düştüğünde
Kim İl Sung'u yaşatabiliyor
Küba mahsur kaldığında
dalgaç olabiliyorsa
biz**

**insan kalabilmiş tüm yüreklerin
yoldaşımız demektir.**

BAHADIR DENİZ

HİÇBİR GEREKÇE EMPERYALİZMİN VARLIĞINI MEŞRU GÖSTERMEYE YETMEZ

12 Eylül öncesinde (1970'li yıllarda) solda sıkça rastlanan; ama, bugün de bütünüyle aşılamayan bir durumdur; bir fikir çürütülecekse önce o fikrin taşıyıcılarına akılsızlık atfedilir; sonra da karşı tarafın akılsızlığı üzerine haklılık bina edilir. Halbuki bir tarafın akılsızlığı tartışmanın diğer tarafını mutlaka akıllı kılmaz. Ve pekala iki akılsız da bir arada bulunabilir.

Emperyalizmin Irak işgali ile beraber, özelde K.İrak'ta genelde hemen tüm bölgede feodal veya tasfiyeci Kürt önderliklerde, emperyalist politikalara yedeklenerek birtakım kazanımlar elde etme eğilimi ağırlıklı biçimde yansıdı. Ve bu durum, doğal olarak, devrimci çevrelerde bir tepkiye/eleştiriye sebep oldu. Bu konuda, 23 Aralık'ta Evrensel'de yazan Çetin Diyar, bu durumu şöyle tanımlıyor:

"Irak gericiliğinin egemenliği altında yıllardır acı çeken Kürtler, ortaya çıkmış olan konjonktürü değerlendirebilmek için çaba sarfediyorlar. Kimi 'sol' çevreler ve elbette bölge gerici devletleri bu durumdan rahatsız olmaktadır. Bölge gerici iktidarlarının, Türkiye, İran, Suriye gibi gerici, emek ve demokrasi düşmanı yönetimlerinin tutumunu anlamak mümkün. Soruna sınırlar meselesi olarak bakan ve egemenliklerini sürdürmede problem yaşayacağını düşünenler bakımından bu anlaşılır bir durum. Ancak 'sol' çevrelerin ABD'nin işgali ve KDP ile KYB yönetiminin ABD ile ilişkilerini gerekçe göstererek Kürtlerin bir ulus olarak kendi geleceklerini belirleme çabalarına karşı çıkmaları anlaşılır bir durum değil! 'ABD devlet kurduyor', 'İşbirlikçi bir Kürdistan kuruluyor', 'Bir İsrail geliyor' gibi yaklaşımlar sergilenerek Kürtlerin bir ulus olarak kendi kaderini ellerine alma haklarına en amiyane söylemle saygısızlık ediliyor."

Hiç "amiyane söylem" deyip zorlanmaya gerek yok. Biz zaten söylüyoruz emperyalizmle kol kola atılan hiçbir adıma saygı duymuyoruz. Ve burada

mesele Kürt halkı değil, önderliktir. Emperyalizmin iradesine eklenmiş bir önderliğin Kürt halkına kazandıracağı hiçbir şey yoktur. Ve daha kötüsü, burada meselenin canalıcı noktaları ıskalanmaktadır. Karşı durmak ile benimsemek ve eleştirmek aynı şeyler değildir. Hiç kimse bizden, emperyalist senaryolara destek vermeyi bekleyemez. Dahası, ortada işgal karşıtı direniş hareketini tehlikeli/düşman olarak gören bir zihniyet var. Çetin Diyar neden işin bu boyutuna değinmiyor, bunun yaklaşan seçimde blok bileşeni olmakla bir ilintisi var mı bilemiyoruz. Ama marksizmin, kaderini tayin hakkı adı altında atılan her adım desteklenir/saygı duyulur demediğini çok iyi biliyoruz.

Gerçi aynı Çetin Diyar, 12 Ocak'ta yazdığı yazıda bu kez, Kuzey Irak'taki gelişmeleri kendisi eleştiriyor:

"1975 ve 1991 hala hafızalardadır. ABD'ye ya da başka bir emperyalist güce dayanarak ya da ondan yardım bekleyerek bir yere ulaşmanın, hak ve özgürlük kazanmanın olanaksız olduğu gerçeği Kürtlerin tarihiyle kanıtlanmış bir durumdur. Bu gerçeğin bir kez daha yaşanarak kanıtlanması gerekmiyor. Kürtler ya bağımsız bir halk hareketi olarak yoluna devam edecekler, ya da hata yapmayı sürdürecekler."

Demek ki emperyalizmle işbirliği yapan Kürt önderlikleri eleştirmek, onlara destek vermemek mümkün ve doğrudur. Aslında, Kürt sorunu vesilesiyle, yukarıdakine benzer haksız eleştiriler, sadece Ç.Diyar'dan gelmiyor. Barzani veya Talabani'nin işbirlikçi tutumuna yönelik olsa dahi, en ufak bir eleştiri, "Kürtleri anlamamak", "onları aşağılamak", "Kendi kaderlerini tayin hakkına saygı duymamak" biçiminde reflekslerle karşılık bulabiliyor. Gerçekte ise, devrimcilerden Kuzey Irak'taki işbirlikçi atraksiyonlara yönelik olarak geliştirilen eleştirilerin ve hatta tepkilerin Kürtleri aşağılamakla hiçbir ilgisi yok.

Antiemperyalizmi, bağımsızlığı, bir halkın özgür iradesini ölçü alan ve işbirlikçi politikalara karşı duran devrimci yapılara öfkelenmek, onları Kürt halkının kendi kaderini tayin etmesine bile tahammülü olmayan kesimler olarak görmek, kimseye bir yarar sağlamaz; Kürt egemen çevrelerin işbirlikçi politikalarını meşrulaştırmaya da yetmez.

Öyle bir dönemden geçiyoruz ki, emperyalizme uşaklığı politika haline getirmiş olanlar, bir ülkenin işgalinden ve bir halkın kıyımından yarar sağlamaya çalışanlar; bu duruşlarına solda destek bulabilmekte ve hatta işgale karşı direnişi, antiemperyalist duruş ve tercihleri aşağılama, onlara karşı sesini yükseltme hakkı bulabilmektedir. Geçmişte, bu türden bir tutum içinde olanlar, kafaları önde dolaşır, halkla yüzleşme cesareti gösteremezdi. Aslında bizi düşündüren, bir avuç egemenin politikası değil, bu politikaya, Ortadoğunun en mazlum halklarından biri olan Kürt halkının alet edilmek istenmesidir. Yani biz, tarihi işbirliği ile malul ve yaşamı boyunca Kürt halkının yararına hiçbir adım atmamış birkaç savaş ağası feodalın, emperyalizmle kolkola çizdiği senaryolara salt "ortaya bir Kürt İsraili çıkar" diye karşı çıkmıyoruz. Bizleri; Ortadoğu'nun en ezilen halkı Kürtlerin kaderi üzerinde oyun oynanıyor olması ve bunun, "Kürtlerin kendi kaderini tayini" olarak yutturulmaya çalışılıyor olması ilgilendiriyor/kaygılandırıyor.

Toprakları 4-5 parçaya bölünmüş olan Kürtler, binlerce yıldır, Ortadoğu'nun en ezilen halkıdır. Geleceğini belirleme, bağımsız bir devlet kurma (federasyondan da öte) hakları vardır ve bu, demokratikliği tartışılmaz bir taleptir. Bunun mücadelesi de doğru ve gereklidir. Hatta Ortadoğu'daki bütün Kürtlerin, tek bir devlet çatısı altında toplanma tercihinde bulunması durumunda; bu da saygıyla

karşılır. İşin bu boyutunda bir sorun yok. Ancak **Marksistler her konuda olduğu gibi, ulusal sorunda da ezber davranmaz; zaman ve mekan olgusu dahilinde ilişki ve çelişkilerin aldığı biçimlere göre çözüm önerilerinde bulunur.** Burjuvazinin ulusal hareketlere önderlik ederek başarıya taşıdığı dönemlerde veya emperyalizmin henüz dünyanın dört bir yanına nüfuz etmediği, mevcut tüm egemenlerle işbirliği ağını geliştirmemiş olduğu, 1900'lü yılların başında yaşanmış kimi örnekleri bugün için ölçü almak, Marksistlik değildir, olsa olsa Marksizme karşı cehalettir.

21. Yüzyılda bugün artık salt ulusal temelde şekillenen hareketleri desteklemek gibi bir zorunluluk yoktur. Çünkü artık hiçbir ulusun burjuvazisinin emperyalizmden bağımsız, ondan kopuk, onun çıkarları ile özdeşleşmeyen bir ilişki içerisinde olma şansı kalmamıştır. Aynı şey Kürt burjuvazisi ve şu an Kuzey Irak'taki gelişmelere önderlik eden feodal yapılar için de geçerlidir. Bu tür adımlar, egemen kesimlerin emperyalizmle çıkar birliği yapmalarından öte bir anlam taşımamakta ve gerçekte halka hiçbir yararı olmamaktadır. **Kürt egemenleri, emperyalizmden daha önce yenen bunca darbeye rağmen bugün yine iradelerini emperyalizme teslim etmekte ve büyük olasılıkla tarihin tekerrürüne tanık olunacak bir sürece imza atmaktadır.** Bu, sınıfsal karakterle doğrudan ilintili bir durumdur. Her halükarda, kendi çıkarlarını, emperyalizmin bölgesel çıkarları ile bütünleştirmekte ısrar edecektir. Ve gerçekte Kürt halkının iradesini ve hatta kaderini bir avuç egemene teslim etmeyi savunanlar, Kürt halkını aşağılamaktadır. İşte bizim karşı çıktığımız nokta, Kürt halkının çıkarları değil, bu çıkarlar ile emperyalizm ve onun işbirlikçilerinin çıkarları arasında kurulmak istenen denkleştirilmedir.

Biz, Kürt halkının ulusal taleplerinin gerçekten savunulmasına hiçbir zaman karşı çıkmadık. Hangi Kürt coğrafyasında olursa olsun, bugüne kadar, gerçekten kendi halkına demokratik açılım vaadeden bir programla hareket eden her türlü Kürt hareketinin, siyasal programının ve eylem tercihinin doğruluğuna bakmaksızın, en zor anlarında destekçisi olduk. Eğer biz bir-

denbire bu noktadan farklı bir tavır içine giriyorsak, Kürt hareketi öncelikle kendini sorgulamalıdır. Birincisi, Kuzey Irak'taki Kürt hareketi kendini sorgulamalıdır. Kaldı ki biz, bu hareketin hiçbir zaman demokrat olduğuna inanmadık, inanmıyoruz. İkincisi, **Türkiye'deki Kürt hareketi, Kuzey Irak'taki Kürt hareketinin arkasında durup yoğun destek vermekle, kendisinin demokratik bir yapı olduğuna dair geçmiş dönemdeki savlarını da terketmiş olmakta ve Türkiye solu karşısında hızla yalnızlaşmaktadır.**

KÜRT HALKI BUNCA SIKINTIYA EMPERYALİZME YEDEKLEN- MEK İÇİN GİRMEDİ

Bugün eğer, Kürt halkının demokratik taleplerinin kazanılması yolunda yapılan hatalarla ilgili bir kabahatli aranacaksa; akla ilk olarak, 15 yıl boyunca verilen mücadelenin ve ödenen bedellerin sağladığı kazanımları, bir süredir tüketmekte olanlar gelmelidir. Hiç kimse günah keçisi aramaya kalkmasın. Kürt demokratik hareketi, bu son sürece kadar, dünyada eşi-benzeri görülmemiş biçimde desteklendi. Hatta "günah"ları görmezden gelinip genellikle "sevap"ları öne çıkarıldı. Örneğin hapishanelerde yıllarca, Zindan Konferansı çerçevesinde savunulan çizgi, katliamlar dahil devletin her türlü saldırısına gözyummak, 19 Aralık'ta bile devrimcileri yalnız bırakmaktı. Ama devrimciler onları o geri duruş halinde bile yalnız bırakmadı. Ardına dağları, hedefine Avrupa'yı koymak gibi yanlış bir yönelimin sonucu gündeme gelen, A.Öcalan'ın tutsaklığı sürecinde verilen desteğin dünyada başka hiçbir öndere verildiğini sanmıyoruz. Türkiye solundan herhangi bir önderin tutsak düşmesi veya katledilmesi sırasında PKK'de en ufak bir hareket gözlenmezken; A. Öcalan'ın tutsaklığı karşısında, dost örgütlerden, süresiz açlık grevi, kendini yakarak feda eylemi gerçekleştirmek, vb. çok özel destekler gelmiştir. Amacımız bir sicil dosyası oluşturmak değildir. Aksine, olur olmaz yakıştırmalarla Türkiye solunun muhatap edilmesinden rahatsızız.

Bilinmelidir ki hiçbir yapı; değerler, gelenekler üstü değildir. Ezilen bir ulusun öncülüğüne soyunulmuş

olması, hoşgörü çitasını ve toleransı yüksek tutmamıza zaten sebep oluyor. Kimse kusura bakmasın, sınıflar mücadelesi bir hatır işi değildir. Ve kimsenin bizi, Barzani-Talabani gibi savaş ağalarına, tasfiyeci tercihlere, işbirlikçi tutumlara destek vermedik diye suçlamaya hakkı yoktur. Hatta bu konuda "yavuz hırsız" misali elçabukluğu yapıldığını ve cesaretin, ölçeksiz davranarak kayıtsız-şartsız destek veren kesimlerden alındığını düşünüyoruz.

PKK ve ardılı yapılar, bugüne dek, Kürt halkının demokratik talepleri üzerinde yükseldiler. Kendini ekonomik ve siyasi anlamda ifade edebilmek, dilini kullanmak, kültürünü yaşatıp geliştirmek gibi demokratik talepler; bu harekete, Kürt halkının desteğini sağladı. Yani o mücadele, gün gelip emperyalizme yedeklenmek için verilmedi; Kürt halkı da o mücadelede bunca sıkıntıya bunun için katlanmadı; romanlara konu olacak düzeydeki bedeller; Kuzey Irak'ta, ABD'nin güdümündeki bir harekete destek verilsin diye ödenmedi.

Türkiye'deki Kürt hareketi, 15 yıl boyunca kendisine sağlanan desteği bugün hızla yitiriyor. Görünen o ki, çok kısa bir süre içerisinde toplumun en gerici güçleri dışında, arkalarında hiçbir kesimin desteği kalmayacak. Ve bunun sorumlusu kendileri olacaktır. Bunun arkasında ezen ulus şovenizmi aramak, hiç kimseyi ikna etmeyecek bir çabadır. Biz, hiçbir zaman Türk burjuvazisinin yanında olmadık. Ama, Kürt burjuvazisinin emperyalizmle bütünleşmiş kesimlerinin taleplerinin arkasında da değiliz.

Bir süredir Kuzey Irak'ta gözlenen bütünleşme, Kürt egemenlerinin kendi çıkarlarını emperyalizmin Ortadoğu'daki bölgesel çıkarları ile örtüştürmesidir; KDP de KYB de budur; bunlar, Kürt halkının taleplerini temsil eden yapılar değildir. Bu nedenle, onlara karşı çıkmak, Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkına karşı çıkmak değildir.

Emperyalizmin bir Kürt İsraili yaratma amacı da, devrimcilerin ortaya attığı hayali bir olgu değildir. Emperyalizm bugün Kuzey Irak'taki oluşumlara destek veriyorsa; bu, Kürt egemenlerin kara kaş, karagözü için değil, tüm Ortadoğu halklarına saldırıyı

içeren Makro düzeydeki projelerine kaldıraç olmaya rıza gösterdikleri içindir. Bu bağlamda biz, Ortadoğu halklarının başına her türlü belayı getirme potansiyeli taşıyan emperyalist güce çanak tutulmasından rahatsızız. Asıl bunu yapanların Kürt halkını aşağıladığını düşünüyoruz ve onları ne olumsuzlamak ne de desteklemek zorundayız. Ulusların kendi kaderini tayin hakkı gibi genel kabul gören bir teorinin arkasına saklanmak belki bir süre kamuflaj etkisi yapabilir, ama bu, Marksizmi kavramış hiçbir kişi veya yapı için bir anlam ifade etmiyor. Emperyalizmin bu boyutta içsel bir olgu olmadığı 1900'lü yılların başlarında çok genel çerçevede yapılmış olan bir tanımlamayı; 100 yıl sonrasının emperyalizm koşullarında, hem de emperyalizmle daha başlangıçta açık ve net bir bütünleşmeyle kurulmuş olan bir siyasal yapıyı olumsuzlamak için dayanak yapmak; Lenin'i ve onun Marksizme kazandırdığı en önemli tez olan emperyalizmi anlamamaktır.

Bugün emperyalizmin Irak'ta halkları birbirine kırdırma anlamında kullanabileceği tek güç peşmergelerdir. Bu çevreler tarafından Irak'taki direnişin direniş olarak bile görülmediği ve hatta tehlikeli, zararlı addedildiği bilinmektedir. Bu bile başlı başına bir İsrailleşme eğiliminin göstergesidir. Ama görünen o ki çok kısa bir süre sonra Irak halkının bizzat kendisi İsrailleşmeye karşı savaşacaktır. Bugün Kuzey Irak'tan yansıyan fotoğraf konjonktürel/geçicidir. Ve kısa bir süre sonra mevcut dengeleri altüst eden gelişmeler yaşanacaktır.

Geçtiğimiz günlerde Beşar Esat Türkiye'de, Abdullah Gül de İran'da kralar gibi karşılandı. Bu gelişme, emperyalizmin bölgeye dair senaryoları ile doğrudan ilintilidir. Ortadoğu'daki çıkarlarını garantiye almak isteyen ABD'nin beklentisi maksimum sömürü ve bölge üzerinde sınırsız egemenliktir.

Birdenbire ilişki trafiğini yoğunlaştıran ülkelerden Suriye ve İran, bugüne kadar ABD'ye mesafeli duran ülkelerdi. Görünen o ki bu ilişkide Türkiye, ABD'den aldığı insiyatifle, Suriye ve İran'ı sürece belirli oranla da olsa dahil etme rolünü üstlenmiştir. AB'ye doğru aldığı yolda, sınırlarını açma ve Suriye'yi bir partneri olarak AB'ye taşıma önerisi, çeşitli açılardan cazip geldiği için; Esad,

ABD'ye karşı tutumunu yumuşatma ve Sünni bölgedeki direnişi en azından Hamas vb. örgütlerin Suriye'deki kamp-ları üzerinden beslemeyi kesme önerisine sıcak bakmış görünüyor. İran'a da ABD'nin özellikle Irak'taki petrol alanları üzerindeki tahakkümüne karşı çıkmama ve Şii direnişini insiyatifi oranında kısıtlama çerçevesinde bir öneri getirildiğini zannediyoruz. Bu çerçevede Güney'deki Şii direnişinin ve Kuzey'deki özellikle Sünni bölgedeki direnişin belirli oranlarda hafifleme olasılığı vardır. Tabii sürece yönveren birden çok dinamiğin olması sebebiyle, Ankara'daki hesap Bağdat'a uymayabilir. Irak, çıkarlarının örtüşmesi güç olan pek çok kesimi birarada barındıran bir coğrafya olduğu için bu tür hesaplar her zaman istenen sonucu vermeyebilir. Ama en azından Türkiye'nin attığı adımın böyle bir içerik taşıdığını söyleyebiliriz. Böyle bir gelişme sonrasında, gerçekten Irak'ın kurtuluşu için savaşılan güçlerin mücadelesinin nasıl bir seyir izleyeceğini bugünden kestirmek zor. Ancak, farklı olasılıkları bağrında taşıyarak gelişen sürecin belki de en net görünen boyutu, Kürtlerin başına bir kez daha "emperyalist bir çorabın" örülmekte olduğudur.

ABD için önemli olan, Ortadoğu'daki petrol dahil, doğal kaynaklar üzerinde tam ve sınırsız egemenliktir. Bu egemenliğe Türkiye'nin hiçbir itirazı yok. Benzer bir güvenceyi Suriye ve İran'dan aldıktan sonra ABD'nin Kürtleri destekleyerek bölge ülkeleri ile ilişkilerini bozacağını düşünmek, ABD'yi tanımamaktır. Ve sonuçta bundan en büyük zararı gören yine Kürtler olacaktır.

Önümüzdeki 5-6 aylık süre, direniş için de büyük önem taşımaktadır. Son günlerde direniş; Kuzey'de Kürt bölgesine, Güney'de Şii bölgelere yayılma eğilimi gösteriyor. Sağlıklı bir gelişim; Saddam sonrası bir bütünleşmeyi de beraberinde getirebilir. Bu konuda hala bazı belirsizlikler var ise de, Irak'taki emperyalist tercihleri etkileyecek en önemli faktörlerden biri olmayı sürdürüyor. İşte böyle haklı bir direnişin içinde yer almak yerine, direnişi yok sayarak hatta engel görerek ve ona karşı emperyalist denklemleri tercih ederek oluşturulan duruş; Molla Mustafa

Barzani döneminden beri bilinen ve değişmeyen bir duruştur. **Antiemperyalist temelde bütün halkların desteğini almadan, sadece basit dengeler üzerinde yükselen bir Kürt hareketi, yine büyük olasılıkla, hayal kırıklıkları, katliam, vb. ile sonuçlanacaktır. Ve sonuçta bunun sorumlusu, Kürt önderleri kadar, onlara kayıtsız şartsız destek sunanlar olacaktır.**

Diğer başka konularda olduğu gibi Kürt sorunu konusunda da Türkiye'deki siyasal yapıların, genellikle, yarını görmek, ona göre politika üretmek, yarına ilişkin belirlemelerde bulunmak yerine, günü kurtaran kısa erimli duruşları tercih ettiği görülüyor. İşte K.İrak'taki gelişmelerle ilgili yaşanan fikri bulanıklığın sebebi budur. Gerçekte bilinir ki, Ortadoğu'daki dengeler basit şekilde değişmeyecek kadar köklüdür. Dünya'da 400 yıldır değişmeyen az sayıdaki sınırlardan biri de İran sınırındır. Üzerine oturduğu dengeleri bozmak, ancak çok köklü ve güçlü halk hareketiyle mümkündür. Yoksa, emperyalizmin dönemsel çıkarlarıyla bütünleşmiş olan çok dar bir egemen gücün basit politikalarıyla aşılabilecek bir sorun değildir.

Halbuki Kürt önderliği, devrimci bir düşünce çerçevesinde hareket ettiği zamanlarda, Kürdistan devriminin Ortadoğu devrimini ateşleyebilecek nitelikte olduğunu söylüyordu. Bu bir anlamda doğrudur. Çünkü her parçadaki devrim, o ülkenin devrimcileriyle bir bütünlük içerisinde gelişecek ve bir bölgedeki mücadelenin diğer bölgeleri tetikleyerek yaygınlaşması mümkün olacaktır. İşte böyle bir duruşa sahip olduklarında, onlara en büyük desteği biz veriyorduk. Biz, düşüncemizi/duruşumuzu koruyoruz. Ama onlar, antiemperyalistlikten emperyalizmle işbirliğine döndüler. Şimdi eğer karşılarında bizi buluyorlarsa; bu, bizdeki değişimden değil, kendilerindeki değişimden kaynaklanıyor. Emperyalizm için bir halkın topyekün katledilmesi an meselesidir. Saddam, Halepçe'den iki ay sonra ABD ile işbirliği anlaşması imzaladığını, ABD'nin Halepçe'ye karşı olmadığını, hatta ödüllendirdiğini söylemişti. Kürt halkının özellikle bunu unutmaması gerekiyor.

İŞÇİLERDEN SONRA ŞİMDİ DE KAMU EMEKÇİLERİ İÇİN KÖLELİK YASASI KAMU YÖNETİMİ TEMEL KANUNU

Uzun süredir patronların gönlünde yatan ve siyasi iktidarlardan talep ettikleri, iş yaşamına dair düzenlemeler, kısa bir süre önce "Yeni İş Yasası" adı altında yasalaştı. İşçiler için kölelikle eş anlamlı olan; bugüne kadarki tüm kazanımlardan, örgütlülüğe kadar mevcuttaki olumluluğu hedef tahtasına koyan ve esnek üretimi yaygınlaştırmayı amaçlayan; işçiyi kiralanabilen, başkasına devredilebilen bir meta konumuna düşüren iş yasası; konjonktürün de sağladığı avantajlar eşliğinde, önemli oranda bir dirençle karşılaşmadan meclisten geçti.

Toplumunu, emperyalizmin uzun vadeli çıkarları paralelinde tepeden tırnağa düzenleme göreviyle iktidara gelen (gerçekte getirilen) AKP; 4857 sayılı İş Kanunu'nu 10 Haziran 2003 tarihinde yürürlüğe sokarak işçilerle ilgili ödevini başarıyla yerine getirdikten sonra, bu kez de, kamu emekçilerini köleleştirme yasasını, yine emperyalizmin talepleri doğrultusunda gündeme getirdi.

Kafa karışıklığının, yöntemsizliğin, örgütsüzlük ve edilgenlikle malul duruşun hemen tüm sendikaları birer kurumsal robota dönüştürdüğü bu tarihsel kesitte, atılacak örgütlü ve sonuç alıcı adımlar kadar, sorunun doğru anlaşılmasına yardımcı olacak yolgöstericilik de büyük önem taşımaktadır.

Bilinçleri çelmeleme ve beyinleri fethetme konusunu bir sektör haline getiren, başta medya olmak üzere bu konuda iletişimin gücünden azami ölçülerde yararlanan ve bu iş için dolar musluğunu sürekli olarak açık tutan egemenler; artık, çıkardıkları en kıyıcı yasaları bile meşru hatta şirin göstermek için çeşitli yanıltma

yöntemlerine başvurumaktadırlar. Bunlar, ölümü gösterip sıtmaya razı etmek, kimi kesimlere cazip gelebilecek ek maddeler koyarak onları yedekleme yoluna gitmek veya mevcudun içerdiği çürümeyi atılacak adım için haklılık gerekçesi olarak sunmak biçiminde olabilmektedir. Bu nedenle ve Kamu Yönetimi Temel Kanunu'nun neler getirebileceğini doğru yorumlamaya yardımcı olabileceği düşüncesiyle, 4857 sayılı İş Kanunu'nun neler getirdiğini anımsayalım:

*Sömürü imkanını artıran ve çeşitlendiren, buna bağlı olarak ücreti düşürme imkanı tanıyan esnek çalışma yasalaşmış oldu.

*Haftalık 45 saatlik çalışma süresi, günde 12 saate kadar, işverenin isteği doğrultusunda bölünebilecek ve böylece, fazla mesai için işveren ek ücret ödemek zorunda kalmayacak.

*Hafta sonu tatili herhangi bir gün yapılabilecek.

*Bayram, vb. nedenlerle gündeme gelebilecek tatiller sonrasında patron, işçileri tatil süresi kadar çalıştırabilecek. Bu çalışma fazla mesai sayılmayacak. Ayrıca, fazla mesai yaptırılması halinde de bunun karşılığı, para olarak değil de izin olarak verilebilecek.

*Patronların işçileri istedikleri zaman ücretsiz olarak izne çıkarmaları yasa ile hükme bağlandı.

*"Ödünç işçi" uygulamasıyla, işçilerin bir mal gibi alınıp satılmasının önü açıldı. İşçi kiralama şirketleri bir işçiyi 3 aylığına bir patrona, 6 aylığına bir başka patrona kiralayabilecek veya bir patron, kendi fabrikasındaki işçiyi, "ödünç" olarak bir başka patrona verebilecek.

*"İşyeri" tanımını da değiştiril-

di. Yani işveren artık işçiyi istediği yerde çalıştırabilecek. Bir çeşit sürgüne imkan da tanıyan bu durum aynı zamanda örgütlenmeyi önlemek için de kullanılabilir.

*"Emsal işçi" uygulamasıyla, sendikaların Toplu İş Sözleşmeleri'nde ek haklar elde etmelerinin önüne geçiliyor. Buna göre, bir işkolunda çalışan ve "emsal işçi" olarak gösterilen işçinin sahip olduğu haklardan daha iyi koşullarda sözleşme imzalanamayacak.

*Daha önce 1 ay olan deneme süresi, 2 aya çıkarıldı. Ayrıca, toplu sözleşmelerle bu sürenin 4 aya kadar uzatılabilmesine imkan tanındı.

*Aynı işyerinde belirli, belirsiz, tam süreli, kısmi süreli, deneme süreli gibi birçok türde sözleşmelerle işçi çalıştırmaya olanak tanındı. Bu, aynı işyerindeki işçilerin bölünmesinin ve karşı karşıya getirilebilmesinin önünü açtı.

*Bu yasa, patronların yıllardır şikayetçi oldukları kıdem tazminatı hakkının gaspına da imkan veriyor.

Geçtiğimiz günlerde Arjantin'de eski devlet başkanlarından Fernando de la Rúa hakkında açılan bir yolsuzluk davası, söz konusu iş yasasının sadece Türkiye'ye özgü bir uygulama olmadığını gösterdi. Buna göre, De la Rúa, Arjantin'de 3 yıl önce çıkarılan iş kanununa "evet" demeleri için milletvekillerine 5 milyon dolar rüşvet dağıtmıştı. Bu bilgi, patronlar için yasanın ne denli önemli olduğunu ortaya koyması açısından da önemlidir. Türkiye'de, patronlara hizmette kusur etmeme yeminiyle işbaşına gelen AKP'li milletvekillerini ikna etmek için büyük olasılıkla rüşvete bile ihtiyaç kalmamıştır.

4857 sayılı İş Yasası dışında,

KYTK yasalaşmadan önce yürürlüğe giren 4924 sayılı Eleman temininde Güçlük Çekilen Yerlerde Sözleşmeli Sağlık Personeli Çalıştırılması Kanunu da incelendiğinde, kamu çalışanlarının geneli için neler düşünüldüğüne dair önemli ipuçları alınır. Bu yasa, 1994 yılında imzalanan GATS (Hizmet Ticareti Genel Anlaşması) ile Dünya Ticaret Örgütü'ne verilen "Sağlıkta Dönüşüm" sözü çerçevesinde atılmış bir adımdır. Kamu çalışanları için bir model olarak biçilen Yasa'nın gerekçesinde, "İhtiyaç duyulduğunda daha hızlı bir şekilde sağlık hizmetleri ve yardımcı sağlık hizmetleri sınıfına dahil personel temin etmek amacıyla ve bütçeye ek yük getirmemek üzere ücretleri döner sermaye gelirinden karşılamak kaydıyla..." denilerek, sağlık hizmetlerinde yükün devlet üzerinden alınmak istendiği açıkça vurgulanmaktadır. Aynı şekilde "Sağlık hizmetleri ve yardımcı sağlık hizmetleri sınıfına dahil personel tarafından yerine getirilmesi gereken hizmetlerin, üçüncü şahıslara ihale yoluyla görürülmesi zaruri ihtiyaç haline geldiğinden..." cümlesinde taşeronlaştırma ve özelleştirme amacı dile getirilmektedir.

Yasa'da geçen "Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşları tarafından hizmet akdi ile sözleşmeli olarak istihdam edilecek ve işçi sayılmayan sağlık personelinin..." tanımında ise; hizmet akdi ile bir yıllık sürelerle yenilenen sözleşmelere bağımlı, iş güvencesi ve toplu iş sözleşmesi hakkı olmayan örgütsüz köle tarifi yapılmaktadır.

Sağlık çalışanları için 45 saat olan çalışma süresinin, 40 saat olarak belirlenmesi ilk bakışta olumlu gibi görünse de bu, yapılan ek tanımlarla ters-yüz edilmektedir. "İlgili valilik, farklı çalışma süreleri ve günlük çalışma saatlerini belirlemeye yetkili" deniyor. Yani belirli sürede bitirilmesi gereken işler söz konusu olduğunda, sözleşmeli personel normal çalışma süreleri dışında ve tatilde çalışmak zorunda bırakılabilir. "Bu çalışmalar karşılığında sözleşmeli personele her-

hangi bir ek ücret ödenmez. Ancak, zorunlu çalışılan hafta tatili ve diğer dinlenme süreleri başka günlerde kullandırılır." Bu uygulama, yukarıda da belirttiğimiz gibi İş Yasası'nın kamu alanı için de düşünüldüğünün göstergesidir.

Yasa'da iş güvencesinin bütünüyle kaldırılmak istendiğini gösterir ibarelere de yer verilmektedir. "Bakanlık, ... sözleşmeli personelin sözleşmesini bir ay önceden yazılı ihbarda bulunmak şartıyla feshedebilir... Sözleşmesi fesh edilenler ile hizmet sözleşmesini feshedenler iki yıl geçmedikçe yeniden sözleşmeli personel pozisyonunda istihdam edilemezler." Bunun yanında "sicil ve disiplin amirlerinin sözleşmeye son verebileceği" biçimindeki tehditler veya "ödül" adı altında ek ödenti şantajı; Çalışanların sadece bedenlerinin değil, ruhlarının da zapturapt altına alınmak istendiğinin işaretidir.

Belirli bir yasa ile tanımlanmamış da olsa, Milli Eğitim Bakanlığı'nın da esnek çalışma koşullarına uygun sözleşmeli öğretmen alma girişimi de yasayı daha yürürlüğe girmeden uygulama arzusunu yansıtmaktadır. Adına "öğretici" denilen, yaklaşık 11 bin İngilizce ve bilgisayar öğretmeni alındı. Günde 4 saati, haftada 3 günü geçmemek kaydıyla görev yapabilecek. Aynı zamanda günlük alabilecekleri ücrete de sınır getiriliyor. Bu uygulama, geçiş için bir çeşit basamak sayılır. Zaten son zamanlarda İstanbul'da çok yaygın bir şekilde İngilizce öğretmenliği için sözleşmeli öğretmen alınıyor. Mevcut uygulama, buna rahatlıkla imkan tanıyor. Okul müdürlerinden, herhangi bir boşluğu, sözleşmeli öğretmenle kapatma talebi geldiğinde itirazsız onaylanıyor.

Yukarıda saydığımız adımlar, "devleti küçültme, kamunun tasfiyesi" vb. olarak telaffuz edilen yönelimin ön basamaklarıdır. Bugün eğitimde özel sektörün payı %3 dolaylarında; bu oran, 2 yıllık bir süre içinde %10'a çıkarılmak isteniyor. Bu, kamunun payını azaltmak, özel sektörün payını ise özellikle en karlı alanlarda yükselt-

mek anlamına geliyor. Bu kez tekeller o alanlara yatırım yaparak, şu an devlet bürokrasisi için ayrılan paylara tek başına el koymuş olacak. Yani bu, daha önce de belirttiğimiz gibi tekellere yeni sömürü alanlarının açılmasından başka bir şey değildir. Sömürü alanlarının daralması yeni pazar alanları arayışını hızlandırdı. Öyle ki artık, küreselleşen sermaye; çevreyi salt bir hammadde, insanı da salt bir müşteri olarak görüyor. Eğer birtakım "meşru" gerekçeler sunuluyor veya bazı tıkanmalar öne çıkarılıyorsa; bu, sadece gerçeği gizlemek, bilinçleri yanıltmak içindir.

Kamu Yönetimi Temel Kanunu dikkatle incelendiğinde; egemenlerin, mevcut çürümeyi arkalarına alarak hareket ettikleri, var olan olumsuzlukları yeni yasa için bir çeşit gerekçe yaptıkları görülür. Bu tür atraksiyonlar, olguları doğru okuyabilme yeteneğinden yoksun olanları etkilemeye ve olgunun özünü değil, akla düşürülen bir ayrıntıyı dikkate almaya sebep olabiliyor. Hatırlanacak olursa; özelleştirme tartışmalarının ilk yaygınlaştığı dönemlerde, kimi sol çevrelerde bile, özelleştirmeye karşı çıkanlar, mevcut devleti savunmakla itham edilmişti. Aynı şey, kamusal alan için de yapılabilir. Yani "kamu reformu"na karşı çıkanları, mevcut çürümeyi savunmakla itham edenler olabilir. Gerçekte ise, yeni yasanın tasarlayıcıları, çürümeye alternatif getirmemekte; çürümeyi, köleliğin tesisi için bir gerekçe/bahane olarak kullanmaktadırlar. Bu nedenle biz, kamuda kölelik yasasına karşı çıkarken, mevcut çürümeye; varolanın iyi ve kötü yanlarına da değinmeliyiz.

Bugün artık çok iyi bilinmektedir ki, işbirlikçi egemen güçler, mevcut çürümeyi gerekçe ederek, emperyalizmin talepleri doğrultusunda devlet bürokrasisi ve yönetim anlayışı dahil, toplumu baştan aşağı biçimlendirmeye çalışmaktadırlar. Buna karşı çıkılırken, alternatif de sunulabildiğinde, çarpıtmaların önü büyük oranda kesilmiş olur. Bugüne kadar kamuoyunda birçok demokratik kitle örgütü, yasaya çeşitli açılardan

karşı çıkarken, alternatifinden söz etme anlamında eksik kaldı.

Alternatif toplum çabaları, devlet bürokrasisi ve devlet yönetimi dahil, en küçük birimden en üst noktaya kadar demokratik bir işleyişi amaçlamalıdır. Gerçi bunların büyük bir kısmı, siyasi iktidarın ele geçirilmesi ile (devrimle) mümkün olabilecektir, ama, bugünden yarına yapılabilecek şeyler de vardır ve bunlar hafife alınmamalıdır. İşyeri komiteleri oluşturmak, işyeri örgütlülüklerini geliştirmek; yöneticilerin bir işyerinde çalışan insanlar arasındaki yöneticilerin kendileri tarafından seçilerek, aşağıdan yukarıya demokratik bir işleyiş kazandırmak; emeğin üretkenliğini arttırırken, çalışma ve sosyal koşullar açısından da iyileşme olasılığını büyütecektir.

657 sayılı yasanın kamu çalışanlarına sağlamış olduğu bazı hakların ötesine geçilemediği, o yasanın aşılamadığı görülüyor. Belki bugün 657 sayılı yasa, özellikle dünyada yaşanan hak gaspları ile beraber önemli kazanımlar içeren (iş güvencesi, vb.) bir konumda kalmıştır. Ama aynı yasa, sistemden bağımsız olmayan nedenlerle bir çürüme halini de yansıtmaktadır.

**MEVCUT UYGULAMDA
TIKANMA OLDUĞU
DOĞRUDUR; ANCAK BU,
ÇALIŞANLAR LEHİNE OLAN
HAKLARI BUDAMAK VE DAHA
ANTİDEMOKRATİK BİR UYGU-
LAMA İÇİN GEREKÇE
EDİLMEKTEDİR**

Uygulamada olan ve artık tıkanan sistemde; düzenli, demokratik bir işleyiş ve denetim mekanizmasının olmadığı bilinmektedir. Yukarıdan aşağı biçimsel tarzda ve çoğunlukla siyasal hesaplara dayalı olarak yapılan denetim, teftiş, tayin, nakil ve terfiler sonuçta ortaya şekilsiz ve verimsiz bir yapı çıkarmıştır. Bunun devamı olarak, yetkin olan kişiler alt kategorilerde kalırken, yetkin olmayan kişiler üst kategorilere taşınabilmiştir. Gerçekte bir hizmette yaşanan

aksamayı da nedenlerini de en iyi bilen, çalışanların bizatihi kendileridir. Ancak, böyle bir irade tanınmadığı ve her şey bürokratik bir şekillenme içinde belirlendiği için süreç, tıkanmaların açılmasını değil, bir kördüğümü beraberinde getirmiştir. Bunu aşmanın yolu, liyakat çerçevesinde, belli bir yerin hakkını verebilecek olan; bilimsel birikime ve eğitime sahip kişilerin o yerde bulunmasıdır. Bu da çalışanların; tayinlerde, atamalarda, teftişlerde demokratik tarzda kendi kendini denetlemesinden geçiyor. Böyle bir işleyiş söz konusu olmadığı zaman, bugün iddia edildiği gibi bir elemanın verimliliğini ölçmek olası değildir. Örneğin bir öğretmenin verimliliği neye göre belirlenir? Öğretmen, işgücü üreten bir kişidir. Bunun gerçekten verimli olup olmadığını ölçmenin, denetlemenin yolu, 10-15 yıllık bir süreci dikkate almaktan geçer. Bu da fiilen pek olası değil. O noktada geriye, göstermelik faktörler, subjektif etmenler; yani gene siyasal çıkar hesapları dahilinde hazırlanmış bir kategorilendirme kalıyor. Böyle bir kategorilendirmenin objektif sonuçlar üretmeyeceği ve sistemdeki tıkanmayı aşma işlevi görmeyeceği, objektif bakabilen herkesçe bilinmektedir. Aynı şey sağlık alanında da geçerli. Bu alanda da yine kaba görüngülerle ve oturtulmak istenen mekanizmanın gerekleri dahilinde hareket edilecek ve personel rejimi adı altında personel kıyımına imkan veren bir işleyiş oturtulacaktır. Dikkat edilirse, demokratik işleyişin gerekliliğinden hiçbir biçimde bahsedilmemektedir. Hatta, birakalım demokratikliği, söz konusu uygulamanın, kapitalizmin işleyişine uygun olarak, farklı düşünce ve duyguları kamçılayacağını da söyleyebiliriz. Eğitim, sağlık gibi alanlar bugüne dek belirli olanlarda kapitalist işleyişin dışında kalabilmişti. İşte bugün bu alanların artık kapitalizme bütünüyle açılması, hatta vergi toplama işinin bile özelleştirilmesi isteniyor. Ama şimdilik eğitim ve sağlık, öne alınmış durumda; çünkü, mevcut kamu personelinin yüzde 65'i bu iki alandadır.

Emperyalizmin derinlemesine sömürsününün gereği olarak bugün oturtulmak istenen sistemde çalışana ve halk kesimlerine yönelik doğrudan ve dolaylı zararların boyutu ilk bakışta görünenden de fazladır. Örneğin, orman dahil kamu arazilerinin özel üniversite için Koç, vb.'ne tahsis edilmesi de bir usulsüzlüktür ve özelleştirme amaçlıdır; ama, bunun gibi dışarıdan bakılınca görülemeyen uygulamalar da söz konusu. Dikkat edilirse, şu anda mevcut eğitim sisteminde eğitimin niteliği değil niceliği tartışılıyor. Yani ne kadar çok kişiye diploma verilirse, eğitim o oranda başarılı sayılıyor. Bugün bu politikanın devamı olarak devlet okullarında eğitim kalitesi düşmüş, buna karşılık özel eğitim kurumlarında, niteliğin arttırılması teşvik edilmiştir. Bu çabanın bilinçli sonucu olarak "kamu=verimsiz; özel sektör=verimli" biçiminde bir formül, yaygın bir imaj/kanaat haline getirilmiştir. Bugün okullarda halen eğitim belirli bir olumlulukta/verimlilikte sürebiliyorsa; bu, geçmiş gelenekten gelen, eğitimi bir meta olarak görmeyen ve kapitalist işleyişin dışında tutmaya özen gösteren; sayıları da az olmayan bir kesimin özel çabasıyla olmaktadır. Yoksa, eğitim bugüne dek çoktan çöker, bir enkaz halini alırdı.

Bir süredir ilkokul dahil, hemen tüm aşamalarda öğrencilerin özel kurslar aracılığıyla yetiştirilmesi teşvik ediliyor. Geçmişte sadece zayıf öğrenciler için düşünülen bu kurslar, çeşitlenip boyutlanmış ve rekabeti tüm öğretim aşamalarına yaymıştır. Süreci özelleştirmeye doğru taşımamanın basamaklarını oluşturan bu çabalar bilinçli/iradi bir program dahilinde sürmektedir. Devlet okullarında düşürülen eğitim kalitesi ve oluşan boşluk, özel dersane ve yetiştirme kursları ile kapatılıyor.

**KAMU YÖNETİMİ TEMEL
KANUNU SERMAYENİN
KÜRESEL SALDIRISI İLE
DOĞRUDAN İLİNTİLİDİR**

Emperyalizmin, globalleşme

adı altında, sömürüyü en pervasız biçimde dünya genelinde uygulayacak şekilde bütün ilişkileri, devlet yapılarını ve devletlerin işlevlerini yeniden tanımladığını daha önceki yayınlarımızda da vurgulamıştık. Genelde kapitalizmin temel işleyişindeki kar oranlarının azalması eğiliminin sonucu karları giderek oran olarak düşen tekeller, karı arttırmak için hem sömürüyü arttırma hem de üretim sürecinin her alanına yayma hedefindeydi. Bu, devletlerin de yeni baştan, söz konusu talepler doğrultusunda örgütlenmesini gerektiriyordu. Devletlerin genelde örgütlenmesi, önemli oranda burjuvazinin şu veya bu şekilde el koyabileceği kaynaklar üzerinden yapılır. Devlet harcamaları, ya tekellerin doğrudan doğruya kendi bütçelerinden verdikleri vergilerle ya da çalıştırdıkları emekçilerin ücretleri üzerinden alınan vergilerle sağlanır. İşte, çalışanların vermiş olduğu bu veri de aslında işverenin el koyabileceği paydan ayrılıp devlete aktarılan bir değerdir. Bu değer de büyük oranda tekellere dönmesinin yolu, devletin harcamalarının en aza indirilmesi ve devlet hizmetlerinin hem alan olarak daraltılması hem de en düşük maliyetle yapılabilir hale getirilmesidir. Bunun için teknoloji kullanılır ve eğitilmiş işgücü yerine basitleştirilmiş işgücü kullanılır. Dönemsel olarak yoğunlaşan işler, esnek çalışmayla karşılaşır; yani işlerin yoğunlaştığı dönemlerde eleman çalıştırıp, işlerin az olduğu dönemlerde personel sayısını azaltarak, sonuçta alanı giderek daraltılmış olan devlet hizmetlerinin en düşük maliyetlere indirgenmesi sağlanır. Hatta bu hizmetleri, devletin içerisindeki farklı birimlere değil de kimi özel şirketlere devredip (doğrudan ya da taşeronlar aracılığıyla) mümkün olan en düşük maliyetle yapılabilir hale getirme gibi bir eğilim söz konusu. Bu saldırı, emperyalizmin genel saldırısından bağımsız bir olgu değildir. Hatta, Türkiye gibi geçiş dönemi yaşayan ülkelerde, emperyalizmin o ülke devletlerinden beklediği işlevin; uygulamalarda hız ve güven-

liğin mevcut hantal yapıyla sağlanamayacağı düşüncesiyle köklü bir değişiklik amaçlandığı söylenebilir. Yani maliyetlerin en ucuza indirilmesinin yanında bir de devletin, istenen hızda karar alıp uygulayabilecek bir esnekliğe sahip olacak tarzda yapılandırılması da gündemde. Yani mesele dar anlamda bir personel politikasından öte, devlet örgütlenmesiyle ilintilidir. Geçiş dönemine, yani oligarşinin kapsamının geniş olduğu, prekapitalist unsurları içerdiği dönemin sınıf ilişkilerine göre biçimlenmiş devlet yapısı yerine, emperyalizmin hedefleri, ihtiyaçları doğrultusunda şekillenmiş olan bir devlet örgütlenmesi ve bunun bir mekanizması olan kamu yönetimi amaçlanmaktadır. Kamu yönetimi diye sunulan şey gerçekte budur.

TÜRKİYE'NİN YAŞADIĞI GEÇİŞ SÜRECİ KLASİK YENİ SÖMÜRGE ÜLKELERDEN FARKLI BİR MODEL ORTAYA ÇIKARDI

Türkiye'de diğer ülkelerden farklı olarak., Kemalist gelenek çerçevesinde, kendi kendine yeterli olma öngörüsüyle biçimlenen bir ekonomik modelin uygulanması; nispi demokratik hakların gelişmesini ve üretim çeşitliliğini beraberinde getirdi. 1960 Anayasası'nın da etkisiyle; çalışanlar, klasik yeni sömürge ülkelerinden farklı avantajlara/haklara sahip oldu. Bugüne dek ard arda gelen budamalarla eski kapsamı değişmiş ve çeşitli maddelerinde geri adım atılmış da olsa, 657 sayılı devlet personel yasası çerçevesinde kamu personelinin sahip olduğu haklar, pek çok ülkedekinden daha ileri boyutlardadır. Yeni tasarı ile beraber, mevcut yasadaki sosyal güvenlik iş güvencesine kadar mevcut haklar hedefe konmuş, işlemez kılınması amaçlanmıştır. Yani sadece emeğe değil, bir bütün olarak kazanımlara yönelik bir saldırı söz konusu.

1970'li yıllarda çıkarılan ve 1960 Anayasası'nın o güne dek sarkan avantajlarına da dayanan 657 sayılı

yasada işgüvencesi önemli bir yer tutar. Buna göre kamu çalışanı, eşi ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerle beraber düşünülür; sağlık koşulları dikkate alınır ve tayinde tüm bu öğeler dikkate alınır. Bugün artık, bireyi ailesinin de ihtiyaçlarını gözeterek düşünen bu yönetim anlayışı terkedilmekte ve sadece işverenin ihtiyaçları doğrultusunda bir düzenleme amaçlanmaktadır.

657 sayılı yasanın yukarıda saydığımız avantajları, kendiliğindenlikle malul duruş ve yanlış mücadele anlayışı sebebiyle kimi kesimlerde sistemi bütünüyle sahiplenmeye sebep olmuş, yasanın kazanımlarına sığınma eğilimi gelişmiştir. Gerçekte ise, bugün ortaya çıkan, kamu yönetimindeki laçkalık, istihdam dengesizliği, soygun düzenine göre biçimlenme; biraz da 675 sayılı yasanın politik iktidarlarca istismarı sonucu olmuştur.

Yasayı mevcut biçimiyle savunmak, geri bir tutumdur. Yasaya bütünüyle demokratik bir işleyiş kazandırmak, içerdiği ayrıcalıkları sahiplenip mevcut çerçeveyi daha ileri boyutlara taşımamanın mücadelesini vermek her kamu çalışanının görevi olmalıdır. Yoksa, 657 sayılı yasanın kazanımları ile sınırlı bir savunma çizgisi oluşturmak, hem kazanım açısından geri düşürecek hem de yasanın olumsuzluklarını sahiplenme görüntüsü verecektir. Mevcut sistemin/işleyişin çöktüğü bir gerçektir ve bunun alternatifi geçmişteki 657 sayılı yasa değildir. Bu çürümenin gerçek nedeni yasanın kendisi değil, yasanın uygulanmasına imkan vermeyen sistemdir. Örneğin her seçim öncesinde kimi alanlara plansız biçimde personel alınması, dağılımı kimi kentler lehine bozarken, gerçekte yasanın öngörüsü olmayan bir sonuç yaratmıştır. Örneğin bugün Türkiye'de varolan toplam sağlık çalışanının büyük bir kısmı 3 büyük kentte toplanmış, buna karşılık en çok ihtiyaç olan kırsal kesimde zorunlu ihtiyacı karşılayacak sayıda bile eleman istihdam edilememiş, hatta personel yetersizliği mevcut tesislerin kapatılmasını bile beraberinde getirmiştir. Burada

kastettiğimiz olgu, "şişkinlik" değil, kadrolaşma ve siyasal tercihler sebebiyle dengesiz istihdamdır. Yoksa, aşağıdaki istatistiklerde de görülebileceği gibi, gerçekte pek çok alanda personel açığı söz konusudur.

İşte bu türden sorunların kaynağındaki temel neden yasa değilse de mevcut olumsuzluk kaçınılmaz olarak, onun arkasına gözlenerek sözleşmeli personel uygulamasına geçilmek istenmekte, örgütlü kesimlerin kazanılmış haklarının bütününe göz dikilmektedir.

Kimi illerde, bilinen nedenlerle, bazı iş alanlarında belki personel şişmesi oldu. İşte bu durum, daha kolay işten atılabilir ve istenen koşullarda çalışmaya mecbur edilen eleman almaya gerekçe edildi. 10 milyonu aşkın işsizinde varlığı, çalışanlar karşısında bir tehdit gibi kullanılırken, örgütsüz ve hiçbir güvencesi olmayan bir çalışanlar topluluğu amaçlanmıştır.

Türkiye sözleşmeli personelle ilgili olumsuz bir deneyimi daha önce PTT'de yaşadı. Oldukça yüksek bir ücretle, talebe bağlı olarak sözleşmeli personel alındı; önce cazip gösterilip teşvik edildi. Ancak her yıl yapılan zamlar, kamu personeline yapılan zamların altında kaldı ve 5 yıl sonra ortaya ücreti düşük, hiçbir güvencesi olmayan, istenen yerde ve istenen koşullarda çalışmaya mecbur edilen bir kesim çıktı.

Türkiye'de istihdam fazlalığının olduğu doğru değildir.

Türkiye'de çalışan toplam nüfusun sadece %3,5'i kamuda istihdam edilmiştir. Bu oran gelişmiş kapitalist ülkelerde %10'ları aşmaktadır.

OECD'nin 2000 yılında yaptığı bir araştırma ülkelerin merkezi idare, eyaletler ve yerel yönetimlerde bulunan memur sayılarına ilişkin istatistikleri, Türkiye'deki memur sayısının diğer ülkelerden fazla olmadığını göstermektedir.

OECD verilerine göre, Finlandiya'da her 10, Kanada'da her 12, ABD ve İrlanda'da her 14, Almanya ve Hollanda'da her 19, İspanya ve İtalya'da her 25 kişiden biri

memur statüsündedir. Türkiye'de ise her 30 kişiden ancak 1'i memur olarak çalışmaktadır.

2000 yılı itibariyle nüfusu 275 milyon 562 bin 673 olan ABD'de merkezi idarede 2 milyon 777 bin, eyaletlerde 4 milyon 746 bin, belediyeler ve diğer yerel kuruluşlarda da 13 milyon 49 bin olmak üzere toplam 20 milyon 572 bin memur istihdam edilmektedir.

84 milyon nüfusu olan Almanya'da da memur sayısı 4 milyon 364 bini aşıyor. Her iki ülkede de memurların nüfusa oranı, Türkiye'nin oldukça üzerinde seyrediyor.

OECD'nin 2000 rakamlarına göre ABD'de yüzde 14, Fransa'da yüzde 24.8 olan memurların toplam nüfus içindeki oranı 2000 yılında Türkiye'de yüzde 3.34 iken, 84 milyon nüfuslu Almanya'da 4.4, 60 milyon nüfuslu Fransa'da 4.8 milyon civarında memur çalışmaktadır.

Türkiye kamusal alanı yeniden yapılandırma sürecine 24 Ocak 1980 kararları ile girmiş olmakla birlikte esas saldırı 1990'lı yıllarla birlikte başlamıştır. Kamu gücünün özel çıkar sağlamak amacıyla kamu gücünü elinde bulunduran kişiler tarafından kötüye kullanılması sonucu ortaya çıkan olumsuzluklar üzerinden devletin ekonomiden elini çekmesi istenmiş, devletin sadece "jandarmalık" yapması gerektiği savunulmuştur. Özellikle merkezi yönetimin "aşırı büyüklüğü", "kadroların şişkinliği" ileri sürülerek sık sık devletin "hantal" olduğu söylenmiş, başta KİT'ler olmak üzere pek çok kurum özelleştirme kapsamına alınarak "hedef tahtası" haline getirilmiştir. Oysa

rakamlara bakıldığında Türkiye'de merkezi yönetimin hiç de savunulduğu gibi aşırı büyük olmadığını ve kamu kadrolarının sanıldığı kadar şişkin değil, aksine yetersiz olduğunu görmek mümkündür.

OECD ülkelerinde nüfusun artışına göre memur sayısında da doğru orantılı bir artış meydana gelmektedir. Ancak Türkiye ve benzeri ülkelerde kamu personel rejimi sürekli olarak erimekte ve "serbest piyasa sistemi" etkin kılınmaya çalışılmaktadır. Nitekim Türkiye'de 2000 yılında 2 milyon 197 bin 152

ÜLKELER	MEMUR SAYISI	NÜFUSA ORANI
Avusturya	441.560	5.44
Kanada	2.548.137	8.15
Çek Cumhuriyeti	715.858	6.96
Finlandiya	536.632	10.40
Fransa	4.819.300	8.18
Almanya	4.364.100	5.27
Yunanistan	270.897	2.56
Macaristan	791.436	7.80
İrlanda	235.326	6.19
İtalya	2.275.946	3.95
Hollanda	828.033	5.20
Yeni Zelanda	205.305	5.37
İspanya	1.552.838	3.88
Türkiye (2000)	2.197.152	3.34
ABD	20.572.000	7.46

Toplam Kamu İstihdam Oranları(OECD, 2000)

ÜLKELER	KAMU İSTİHDAM ORANI
Şili	2.5
Rusya	2.9
Japonya	6.0
Brezilya	7.9
İsviçre	11.4
Hollanda	12.1
ABD	14.0
Türkiye	14.2
İngiltere	14.4
İspanya	15.2
Almanya	15.6
İtalya	16.1
Hindistan	19.4
Kanada	19.6
Güney Afrika	19.6
Çin	20.2
Fransa	24.8
İsrail	29.1
Polonya	36.4
Slovenya	41.9

memur varken, bugün bu rakam 1 milyon 750 binin altındadır.

Kamu hizmetlerini tasfiye etmeye, bu alanı piyasa mekanizmasına açmaya dönük olarak ortaya atılan "Kamu Reformu" projesi, bazı gerçek dışı savlara dayandırılmaktadır.

Birincisi, Türkiye'de kamu kesimi istihdamının "aşırı şişkin" olduğu iddiasıdır.

İkinci iddia, Türkiye'de per-

Ülkeler	Memurların İstihdam Oranı	Memurların Nüfusa Oranı
Finlandiya	24,3	10,4
Fransa	21,3	8,2
Macaristan	21,4	7,8
Kanada	17,5	8,1
İspanya	15,2	3,9
İtalya	15,2	3,9
Çek Cumhuriyeti	15,4	6,9
İrlanda	14,6	6,2
ABD	14,6	7,5
Almanya	12,3	5,3
Türkiye	9,1	3,2

(Kaynak: OECD,2001)

sonelin "aşırı ölçüde" merkezde toplandığıdır.

Türkiye'de kamu kesiminde istihdam edilen toplam kamu personeli sayısı 2,750.000'dir. Kamu personeli toplam ülke nüfusunun % 3.2'sini; ekonomik olarak etkin olan nüfusun (toplam çalışanların) % 9.1'ini oluşturmaktadır.

-Bu oranlar, OECD ülkeleri ile kıyaslandığında, "devletin şişkinliği" saptamasının yersiz olduğunu gösterir.

-Toplam 2.750.000 kamu personelinin 1.750.000'i, başka bir ifade ile %63'ü memur statüsündedir.

-Memurların %93'ü, tüm kamu personelinin %75'i merkezi yönetim kurum ve kuruluşlarında ve tüm ülke çapında istihdam edilmektedir.

-KİT'lerde memur oranı %4'tür; ağırlık %40 ile sözleşmeli istihdamdadır.

-Yerel yönetimlerde memur oranı % 35'tir; ağırlık %40 ile geçici işçilerdedir.

-Kamu istihdam rejimi özel sektör istihdamına yaklaşmaktadır.

-Kamuda çalışanlar, iş

Türkiye'de Kamu İstihdamının Genel Yapısı, 2002 sonu(1000 kişi)

	Memur	Sözleşmeli	İşçi	Geçici	Kapsam dışı	Kapsam içi	Toplam
Merkezi Yönetim	1632482	16853	133566	246284			2029185
Belediye	88220	1683	64270	106797			260970
Özel İdare	4333	49	204	2485			7071
KİT	17240	179698	118695	54440	17364	66222	453659
Toplam	1742275	198283	316735	410006	17364	66222	2750885

güvencesinden uzaklaşmaktadır.

-Kamuda örgütlü sendikalar büyük ölçüde zayıflamaktadır. Türkiye'de Memurların Hizmet Alanlarına Dağılımı;

-%40'ı Milli Eğitim Bakanlığı,

-%10'u Üniversiteler,

-%15'i Sağlık Bakanlığı,

-%12'si Emniyet Genel Müdürlüğü,

- %5'i Din İşleri Başkanlığı,

-%4'ü Maliye Bakanlığı,

-%4'ü Adalet Bakanlığı

-Diğer%10

Bu tablo içinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bakacak olursak;

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde 608.000'i memur olmak üzere, toplam 650.000 civarında personel çalışmaktadır. Bakanlık başkent birimlerinde çalışanların toplam sayısı, yine Bakanlık tarafından 5.500 olarak belirtilmektedir. Bu rakamlara göre, personelin yalnızca %1'i Ankara'da toplanmış bulunmaktadır. Bu örnek, genel personel dağılımını temsil edici kabul edilirse, merkezi yönetim kamu personeli %99 oranında Anadolu'da hizmet verdiği açıkça görülecektir.

Gerek ülke genelindeki duruma ve gerekse Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki çalışan sayılarına ve çalışanların niteliğine baktığımızda şu tespitleri yapmak mümkündür;

-Devlet memurların %82'si tüketici büro işleri değil, eğitim, sağlık, belediye hizmetleri gibi üretici hizmet alanında hizmet vermektedir.

-Söz konusu memurların % 65'i (2/3'ü) sadece eğitim ve sağlık işkolunda çalışmaktadır.

-Merkezi yönetim kurumlarına ait olan bu kitlenin büyük çoğunluğu Ankara'da değil, ülke genelinde

hizmet üretmektedir.

-Devletin ekonomideki payı, GSMH'nin sadece %25'idir. Bu rakam Türkiye'nin Anayasada belirtildiği şekilde "Sosyal Devlet" olgusunu çoktan terk ettiğini göstermektedir.

-Hizmet türleri ile alanda iş görme birlikte değerlendirilirse, personel rakamlarına dayanarak savunulduğu ileri sürülen "aşırı merkezîyetçi devlet" savlarını haklı bulmak güçtür.

-Söz konusu iddiaların kökeninde, neo-liberal ideolojinin ve uluslararası finans kuruluşlarının Türkiye üzerindeki ekonomik ve siyasi etkisinin olduğu açıkça görülmektedir.

Memur statüsü, yalnızca merkezi yönetim için % 80 oranını korumaktadır. Neo-liberal kamu reformu bu engeli, en temel hizmet birimlerinden başlayarak yerelleştirmek ve yerele devredilen bu hizmetler için istihdamı "sözleşmeli istihdam"a oturtmak yoluyla aşmayı planlamaktadır. Bu yöntem, bir yandan AKP Acil Eylem Planı'nda bir yandan da hazırlanan Yerel Yönetim Yasa Tasarılarında açıklanmış durumdadır.

KAMU HİZMETLERİNİN YEREL YÖNETİMLERE DEVİRİ MEVCUT HAKLAR BUDANARAK GERÇEKLEŞECEK

Bilindiği gibi belediyeler, alabildiğine politize olmuş kurumlardır. Eğitim, sağlık gibi en temel kamu hizmetlerinin belediyelere aktarılması, bu alanları da politize edecektir. Yani insanların yeteneklerine, becerilerine, kapasitelerine göre değil, ege-men siyasi iktidara yakınlıklarına göre bir kategorilendirme söz konusu olacaktır.

Aslında hizmet nerede üretiliyorsa, yönetimin de orada veya en yakın birimde olması biçimindeki eğilim çerçevesinde eğitimin, sağlığın yerel yönetimlere devri dünyada yaygın bir uygulamadır. Eğer dünyada böyle bir sistem gündeme geldiyse bu, bir ihtiyaçtan doğdu. Sosyalizmde sağlıklı sonuçlar verebilecek olan bu yöntem, farklı amaçlarla gündeme sokuldu. Karar alma sürecini hızlandırmayı da amaçlayan bu yasa, yaklaşık 10 yıldır tasarlanmaktaydı. Fakat bir dönem yerel yönetimlerin Refah Partisi'nin insiyatifine geçmiş olması sebebiyle zamana bırakıldı. Bugün ise emperyalizmin yukarıdan aşağıya sistemi kendi ihtiyaçları doğrultusunda şekillendirme politikası, yerinden yönetim beklentisi istismar edilerek (sömürülerek) uygulanmak isteniyor. Farklı koşullarda olumlu sonuçlar verebilecek bir uygulama, sistemin ihtiyaçlarına göre biçimlendiriliyor. Yoksa, örneğin işgüvencesi sağlanarak, demokratik kazanımlar korunarak bu hizmetler yerel yönetimlere devredilebilirdi. Yani, siyasal iktidara göre değişmeyen; ama, o birimdeki hizmetin üretilmesindeki niteliği ön plana çıkan, demokratik işleyişe sahip olan bir kamu yönetimi oluşturulabilirdi. Alternatifin bu olması gerekirken, tam tersine her şey siyasal iktidarın istismarı ve emperyalizmin tahakkümü için kolaylık sağlayacak şekilde düzenleniyor. "Kamu reformu" nun emperyalist odaklarca istendiği biçimde gerçekleşmesi, kimi toplum kesimlerinin yedeklenmesi ile kolaylaşacaktır. Yerel yönetimlerin yetkisinin artırılması ve yeni bir işleyiş kazandırılması söylemi, önderliğinin AB uyum yasalarına yatkınlığı sebebiyle Kürtlerin direncini kırarak yedeklenme olasılığını güçlendirecektir. Benzer bir durum büyükşehir belediyelerinde AKP'nin muhtemel başarısı sebebiyle İslami kesim için de geçerlidir. Belki kimilerine spekülasyon gelecektir; ama biz, 10-11 Aralık eyleminin de, kamu personelinin bu yasa ile kaybedecekleri haklara dikkat çekmek yerine, Dünya İnsan Hakları Günü'ne kaydırılmış olmasını da

sendikalarda ağırlığı olan kesimlerin bu çerçevedeki duruşuna bağlıyoruz.

Yerel yönetimlerin yetkilendirilmesi sonucu, belediyelerin eğitim politikasının belirlenmesinde rolü olacağını zannedenler varsa; bu, bir hayal kırıklığı ile sonuçlanacaktır. Örneğin batıdan tayin edilen bir öğretmen, Kürt illerine gitmediği zaman, bu durumda yöreden bir insan görevlendirilebilecek ve son tahlilde bu, asimilasyonun doğrudan yöre insanı tarafından gerçekleştirilmesi anlamına gelecektir. Bugüne kadar mesela Tunceli'de o bölgenin insanı, asimilasyonun en etkili öznelerinden biri olmuştur. Tunceli, okuma-yazma oranının en yüksek olduğu yerlerden biridir. Yasa dikkatle incelendiğinde görülecektir ki yerel yönetimlere yetki devri, birtakım yasaklar ve zorunluluklar eşliğinde gerçekleştiriliyor. "Kamu kurum ve kuruluşları, kanunlarla yetkili ve görevli kılınmadıkları alanlarda işletme kuramaz, mal ve hizmet yapamaz, bu amaçla personel, bina, araç, gereç ve kaynak tahsis edemez" dendiikten sonra; yerel yönetimler, yürütmekle yükümlü oldukları hizmetleri özel sektöre devretme bakımından serbest bırakılıyor. Yani düzenleme, piyasa lehine yapılıyor. Diğer bir ifadeyle, **kamu hizmetleri yerel yönetimlere "özelleştirilmesi kaydıyla" devrediliyor.** Bu yasanın yerel yönetimleri güçlendirmeyeceği, aksine çökerteceği, çeşitli aydınlarca da ifade edilmektedir. Örneğin ODTÜ öğretim üyesi Tarık Şengül, bugüne kadar özelleştirmelerle yerel yönetimlerin çökertildiğini söylüyor. "Ben özelleştirmelerle KİT'lerin başına gelenin yerel yönetimlerin de başına geleceğini düşünüyorum. Çünkü özelleştirilen KİT'ler ya kapatıldı ya da arsaları için alındı."

Kendisine devredilen görev ve kaynakları yerli ya da yabancı sermaye kesimlerine "aktarma istasyonu" olarak görülen yerel yönetimler; güçlenen değil, "yerelleştirme yoluyla özelleştirme" projesine alet edilen konumda olacaktır. Kimi il ve belediyelerde

kamu hizmetleri için gerekli finans kaynaklarının bulunmaması, kimi il ve belediyelerde ise hizmetlerin pahalılaşması, sıkça görülen bir durum olacaktır.

Mahalli İdareler Kanunu Tasarısı'nda madde 14'te, "mahalli idari hizmetlerinden yararlananların, hizmet bedelini ödemeleri esastır." Madde 22'de ise, "mahalli idarelerde sözleşmeli personel çalıştırılması esastır." denilmektedir. Türkiye'de toplam memur sayısının %65'i eğitim ve sağlık emekçilerinden oluşmaktadır. Konan bu maddeler, mahalli idareler üzerinden neyin gerçekleştirilmek istendiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi sermayenin küresel saldırısı ile doğrudan ilintili olan bu yasa, "sosyal devleti" bütünüyle çözüme, kamu hizmetlerini piyasaya açma (ticarileştirme) ve çalışanları sözleşmeli duruma düşürme operasyonuna meşruiyet kazandırmanın adıdır. Böyle bir yasadan; demokratikleşme, halklar adına yarar, vb. sonuçlar beklemek için ya sistemi tanımıyor olmak ya da sisteme dönüşte bir keramet keşfetmiş olmak gerekiyor. Yasal dayanakları olduğu halde Kürtçe isim, Kürtçe kurs, Kürtçe müzik, TV, vb. alanlarda adım atmaya niyetlenenlerin başına gelenler; objektif bakabilenler için çok şey anlatmakta ve rejimin faşist karakterinin önemini göstermektedir. Ama eğer bilinçler subjektivizm, pragmatizm ve yöntemsizlikle sakatlanmışsa, bunun için özel bir gayret sarfedilmişse; tabii o zaman, faşist rejimin durduk yerde Kürt halkına hak bahşedeceğine inanılır ve onun dümen suyuna girilir. İşin acı tarafı, gerçekte yeni olmayan, sınıflı toplum tarihi boyunca bilinen ve "en büyük değer değersizliktir." biçiminde özetlenebilecek olan bu uzlaşmacı duruş, insanlığın sorunlarını çözebilecek bir bakış olarak yansıtılmaktadır.

(Bu yazıdaki istatistik verilerde Eğitim-Sen'in kaynaklarından yararlanılmıştır.)

ABD'NİN ELİ ŞİMDİ DE GÜRCİSTAN'DA

Hatırlanacak olursa, ABD Afganistan'a girdiği zaman da, "Neden Afganistan?" sorusu gündeme gelmiş; meselenin "Terör", "El Kaide", vb. kamufllajlara rağmen özünün Hazar petroleri ile ilintili olduğu, yaygın biçimde kabul görmüştü. ABD eğer, Asya'nın orta yerine, dağlık bir bölgeye üs oluşturuyorsa, bunun o dağlık bölgeden öte anlamları vardı. Bu tür adımların, bölge denetimi, başka yerlere müdahale için basamak oluşturmak, vb. amaçları var ise de, tayin edici nedenin Hazar petroleri olduğunu söyleyebiliriz.

Bugüne dek "petrol" denince ilk akla gelen, Basra Körfezi ve çevresindeki petrol kaynaklarıydı. Ancak, Hazar Havzası ve onu çevreleyen ülkelerdeki petrol yatakları, rezerv anlamında bile çok fazla incelenmemiş de olsa, bu alandaki kaynakların, neredeyse Basra Körfezi ve çevresindeki petrol kaynaklarıyla kıyaslanabileceği ve hatta onun da ötesine geçebileceği konusunda bilgiler vardı. ABD ise, büyük bir olasılıkla bu konuda, kamuoyuyla paylaşıldan da öte bilgiye, istihbarata sahipti. Afganistan müdahalesiyle bölgeye doğrudan yerleşen ve çevredeki ülkelerin hemen hepsinde iktidarlarla yakın ilişkiler oluşturan ABD, kurduğu üslerle varlığını askeri olarak da hissettirmişti. Bu durum, ABD şirketlerine petrol kaynakları üzerinde çok önemli imtiyazlar kazandırdı. Ne var ki petrol şirketlerinin bir bölgedeki petrol kaynakları üzerinde ticari anlamda bir hegemonya kurabilmiş olmaları, o alandaki petrolün kâr getirecek biçimde uluslararası pazara güvenli olarak ulaştırılabilmesine yetmiyor. Bu nedenle bölgede hem egemenliğin güçlendirilmesi hem de uluslararası pazara açılabilme konusunda denetimin sağlanması gerekiyor.

Hazar Havzası'ndaki petrolerin batıya güvenli biçimde ulaşması söz konusu olunca, akla ilk gelen

noktalardan biri Gürcistan oluyor. Bunun birinci nedeni, Gürcistan'ın zaten doğrudan taşıma güzergahı üzerinde olmasıdır. İkinci nedeni, projelendirilmiş ve ihale aşamasına gelmiş olan Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattından bir günde taşınabilecek verimli petrol miktarının kaynaklar karşısındaki sınırlılığıdır. Yıllık 70 milyon ton olarak düşünülüyor ki bu, Hazar Havzası'ndaki kapasitenin çok

Sovyetler döneminde merkezi bir planlama vardı. Bu merkezi planlama genellikle halkların birbirine rağmen değil, birbirleriyle birlikte yaşamasını hedef almakta ve halklar arasındaki ortak noktaların, ideolojik motifleri aşım maddi yaşama dair paylaşım da somutlanmasını amaçlamaktaydı. Ve o sosyalist planlamada mesela, bir ürünün farklı bölümlerinin farklı ülkelerde üretilmesi, bir işbölümün yapılması; her ülkede coğrafi koşullar, altyapı, vb. göz önüne alınarak oralarda bütün Sovyetler'in ihtiyacını karşılayabilecek ürünlerin planlanması tarzında bir projelendirme vardı.

küçük bir kısmıdır.

Afganistan işgali sonrasında ABD'nin askeri denetimine ve şirketlerinin kazandığı imtiyaza rağmen, sanıldığı gibi aksine, Rusya'nın eski nüfuz alanlarında insiyatifi kaybetmediği ve yaptığı 25-50 yıllık anlaşmalarla bir adım öne geçtiği görüldü. Ve Rusya bu adımla, ABD'nin elindeki kartı adeta çekip almış gibi oldu. Çünkü ABD, petrolün

taşınabilmesi konusunda hala önemli avantajlar elde edebilmiş değildir. Ve Rusya ile ABD arasında yakın işbirliği varmış gibi görünse de, gerçekte pek çok konuda bir çıkar kavgasının yaşanmakta olduğu biliniyor. Gürcistan, bu kavganın dışında bir coğrafya değildir. İşte bu nedenle, Gürcistan'daki son olaylar; Hazar petrolerinin ABD'nin istediği tarzda batıya güvenli taşınmasının araçlarının yaratılması ya da başka bir ifadeyle, Hazar Havzası petroleri üzerinde ABD'nin egemenliğinin pekiştirilmesi kavgasıyla doğrudan ilintilidir.

Anımsanacak olursa ABD, Irak operasyonunun ilk etabında Türkiye üzerindeki konumlanmaya çok önem vermiş, Karadeniz'de dahi üs talebinde bulunmuş ve talep ettiği hava koridorlarıyla, Kafkasya'ya yönelik hesaplarının da olduğu izlenimi vermişti. O hesaplar bugün farklı araçlar üzerinden dışavurmuş görünüyor. Zamanlama açısından ise, Gürcistan'a yönelik bu müdahaleyi, ABD'nin Irak'taki fiyaskosu ile de ilişkilendirmek mümkün. Irak'ta adeta boş bir kuyuya taş atmış duruma düşen ve başarısızlıkla anılır hale gelen ABD, özellikle seçimler öncesinde, böyle biçimsel bir başarıya ihtiyaç duymuş olabilir.

Gürcistan'da yukarıda çerçevesini çizdiğimiz dinamikler üzerine oturan olay, genelde ABD sermayesi, özelde Soros'un oluşturduğu fondan finanse edilerek gerçekleşmiştir. Bu operasyon için güçlü miktarda para aktarıldığı, gerek Şevardnadze gerekse batılı büyükelçilikler tarafından doğrulanmıştır.

ABD'nin, pek çok ülkede, uygun araçlar oluşturup mevzilendiği ve gerektiğinde harekete geçerek, hükümetler devirdiği, hükümetler kurdurduğu ve bu tür adımlara kitle destek sağlamak üzere, yönlendirilebilir sivil toplum kuruluşları oluşturduğu bilinmektedir. Gürcistan'daki operasyon ile

Yugoslavya'da Miloseviç hükümetine karşı düzenlenen Ekim 2000 darbesi arasındaki benzerlikler, Gürcistan'da harekete geçen kitlelerin, haklı talepler içerse de hareketinin spontane olmadığını ve hatta emperyalist amaçlarla sömürüldüğünü gösteriyor. Örneğin bugün ABD'nin Tiflis Büyükelçisi olan Richard Miles, 1996'dan 1999'a kadar, yani Yugoslavya'daki darbenin hazırlık aşamasında, Belgrad'ta diplomat sıfatıyla bulunmuştur. ABD'nin adeta "darbelerden ve kaos üretmekten sorumlu bakanı" gibi hareket eden Miles'in Yugoslavya'da kurduğu Otpor (Direniş) adlı örgüt ile bugün Gürcistan'da ortaya çıkan ve ambleminden sloganlarına kadar hemen her şeyi aynı olan Kmera (Yeter); ABD'nin Irak'taki tarzla yetinmediğini ve paranın gücüyle "algı yönetimi"ni birleştirerek sonuç almaya çalıştığını gösteriyor.

Pentagon, "algı yönetimi"ni şöyle tanımlar: "*duygularını, güdülerini ve muhakemelerini etkilemek amacıyla, yabancı izleyicilere, seçili enformasyonu ve sinyalleri taşıyan ya da inkar eden faaliyetler... Farklı durumlarda, algı yönetimi, gerçeğin gösterimini, operasyonların güvenliğini, aktarmayı, aldatmayı ve psikolojik hareketleri birleştirir.*" Kendisini bir "algı yöneticisi" (perception manager) olarak tanımlayan, Amerika'da yasal bir halkla ilişkiler şirketi olan Rendon Group, Irak'taki propaganda işini kendisine vazife edinmiş ve Ahmet Çelebi'nin INC'sinin kuruluşundan, kitle imha silahı yapımını "itiraf" eden mühendisler ortaya çıkarmaya kadar pek çok yalanın ve onun devamı olan kurumlaşmanın altına imza atmıştır. Bu sadece bir örnektir. ABD'nin, hedefe varmak için her yolu mubah gördüğü; bunun için yalana, paraya ve şiddete başvurmaktan kaçınmadığı biliniyor. Amerika'nın Gürcistan'daki çiçeği burnunda temsilcisi Mikhail Saakaşvili de, USAID (Amerikan Kalkınma Ajansı) tarafından desteklenen "Özgürlük Enstitüsü"nin başkanlığını yapmaktaydı. Ve

"darbe"yi, Büyükelçi Richard Miles ile beraber organize ettiği hemen herkesçe biliniyor.

Gürcistan'daki gelişmeler, yine çeşitli kesimlerce sosyalizme fatura edilecektir. Gerçekte ise bugün gerek Rusya'da gerek Gürcistan veya bir başka eski Sovyet Cumhuriyeti'nde karşımıza çıkan bürokratikleşme, burjuvalaşma, yolsuzluk, vb. öğeler, kimi çevrelerce istismar edilip, sosyalizme karaçalma gerekçesi yapılırsa da sorun, sosyalizmde değil, onun bir döneminin kayarak farklı bir zemine oturmuş

Gürcistan'daki gelişmeler, yine çeşitli kesimlerce sosyalizme fatura edilecektir. Gerçekte ise bugün gerek Rusya'da gerek Gürcistan veya bir başka eski Sovyet Cumhuriyeti'nde karşımıza çıkan bürokratikleşme, burjuvalaşma, yolsuzluk, vb. öğeler, kimi çevrelerce istismar edilip, sosyalizme karaçalma gerekçesi yapılırsa da sorun, sosyalizmde değil, onun bir döneminin kayarak farklı bir zemine oturmuş biçimindedir. Bugün sadece Gürcistan'da değil, Rusya'da da geçmiş dönemdeki parti aristokrasisi, karşımıza yeni burjuvalar, yeni devlet yöneticileri olarak çıkıyor

biçimindedir. Bugün sadece Gürcistan'da değil, Rusya'da da geçmiş dönemdeki parti aristokrasisi, karşımıza yeni burjuvalar, yeni devlet yöneticileri olarak çıkıyor.

RUSYA BÖLGENİN ETKİLİ AKTÖRLERİNDEN BİRİ OLMAYI SÜRDÜRÜYOR

Aslında Gürcistan'da diplomasinin görünen yanından çok görünmeyen yanında daha etkili gelişmeler

yaşanıyor. Rusya, kısa vadede önleyemeyeceği Gürcistan'daki olayların kanlı biçimler olarak kontrolden bütünüyle çıkmasındansa, zamana yayılmış bir süreçte etkili olabilmeyi bağrında taşıyan bir olasılığı tercih etti. Dikkat edilirse, olaylar boyutlanınca Rus Dışişleri Bakanı Tiflis'e alelacele indi ve her iki tarafla görüştüktan sonra, Şevardnadze'yi istifaya, karşı tarafı da Şevardnadze'nin can güvenliğinin sağlanmasına ikna etti. Ayrıca Rusya'nın oradaki birlikleri de Şevardnadze için bir güvence ve farklı gelişmelerde rol almak üzere saklı bir dinamikti. Bu adım, Şevardnadze'nin yarın tekrar bir politik güç olarak kullanılabilmesinin elde tutulması anlamına geliyordu.

Gürcistan, gerek Hazar Havzası'na yakınlığı gerekse de etnik parçalanmışlığın odak noktası olması sebebiyle önemli bir konuma sahiptir. Aslında orada sular durulmuş değildir ve Rusya'nın kozları da küçümsenmeyecek boyutlardadır. Bugün bir anlamda geri çekilen ve sorunu uzun vadeye yayarak aşma eğiliminde olan Rusya'nın taşıyabileceği sorunlardan biri de, bir bölümü Rusya'da diğer bölümü Gürcistan'da kalan Osetya Özerk Cumhuriyeti'dir. Rusya, bu cumhuriyette bulunan Pankis Vadisi'nde Çeçen militanların barındığı iddiasıyla sık sık Gürcistan'ı uyarılmış ve Kuzey Osetya'da Çeçen militanlar tarafından gerçekleştirilen eylemlerden Gürcistan'ı sorumlu tutmuştur.

Çeşitli halkların yaşadığı Gürcistan'da bölgesel nüfus yoğunlukları söz konusu. Acerya'nın kuzeyindeki verimli topraklarda yoğunlukla Gürcüler bulunurken, Kafkasların güney eteklerindeki dağlık bölgelerde diğer halklar yaşıyor. Gürcülerin yaşam standartları diğerlerinden daha iyi. Rusya'nın hesabı, varolan çelişmelerden yararlanıp, uzun vadede sonuç almaya yöneliktir. Rusya, ABD'nin orada hiçbir sorunu çözemeyeceğini, halkların beklentilerini karşılamayacağını çok iyi biliyor. Dolayısıyla süreci zamana yaymakla ilerde rahatlıkla

üzerinde politika yapabileceği başka bir muhalif dinamiğin oluşabileceğinin ve ABD'yi teşhir etme fırsatı doğacağına beklentisini taşıyor. Tabii bu arada bilinmek durumundadır ki, ABD'nin Gürcistan hakkındaki düşüncesi ne denli emperyalist politikaysa, Rusya'nın Gürcistan hakkındaki politikası da o denli emperyalisttir.

GÜRCİSTAN'IN SAHİP OLDUĞU MADDİ ÜRETİM POTANSİYELİ SOVYETLER DÖNEMİNDEKİ MERKEZİ PLANLAMANIN ÜRÜNÜDÜR

Sovyetler döneminde merkezi bir planlama vardı. Bu merkezi planlama genellikle halkların birbirine rağmen değil, birbirleriyle birlikte yaşamasını hedef almakta ve halklar arasındaki ortak noktaların, ideolojik motifleri aşip maddi yaşama dair paylaşımında somutlanmasını amaçlamaktaydı. Ve o sosyalist planlamada mesela, bir ürünün farklı bölümlerinin farklı ülkelerde üretilmesi, bir işbölümünün yapılması; her ülkede coğrafi koşullar, altyapı, vb. göz önüne alınarak oralarda bütün Sovyetler'in ihtiyacını karşılayabilecek ürünlerin planlanması tarzında bir projelendirme vardı.

Sovyetlerde ekonomi, plan dahilinde bir bütün olarak düşünülüyor; sıcak iklim bitkilerinin de üretilebileceği tarzda topraklara sahip olan ülkelere, özellikle tarım ve tarıma dayalı sanayi konusunda öncelik tanınıyordu. Bunların başında Bulgaristan ve Gürcistan geliyordu. Gürcistan'ın, özellikle Kafkaslar'ın güneyinde, pamuk dahil pek çok ürünün yetişebileceği geniş ovalarla birlikte tarımsal ürünün değerlendirilmesine yönelik çok ileri bir sanayi mevcuttu. Ayrıca Kafkaslar'ın güneyinin çok yoğun biçimde doğal maden kaynaklarına sahip olduğu biliniyor. Bunların çıkarılması ve işlenmesine dayalı bir sanayi politikası zaten eskiden beri orada uygulanıyordu. Bu yönüyle Gürcistan, öteki Sovyet Cumhuriyetleri ile

kıyaslandığında Ukrayna, Beyaz Rusya ve Rusya'dan sonra gelebilecek bir maddi üretim potansiyeline sahipti. Bu potansiyele, bugünkü yaygın söyleniş biçimiyle "zenginlik" demek yerine, "üretim potansiyeli" demek daha uygun düşmektedir. Çünkü sosyalizmde zenginlikler eşit olarak paylaşılmaktaydı. Ayrılma sonrasında bu üretim potansiyelinin önemli bir kısmı Gürcistan'da kaldı. Bu nedenle; Rusya, Ukrayna, Beyaz Rusya ve doğal kaynaklarca zengin Kazakistan'dan sonra beşinci "zengin ülke" konumundadır. Ama Gürcistan'da, şimdilik bilindiği kadarıyla petrol yok.

GÜRCİSTAN'IN BİR DİĞER ÖZELLİĞİ DE KARADENİZ'E SINIR OLMASIDIR

Karadeniz'e dair ortaya atılan yeni bilgi ve iddialar, Karadeniz'e kıyı olmanın önemini arttırmış durumdadır. Petrolün oluşumunun 400-500 milyon yıllık bir geçmişi olduğu ve ancak o dönemlerde deniz olan topraklarda petrol bulunduğu düşünülürse; Karadeniz'in güney kıyılarından 50 km. içerde olan kesimlerin yaklaşık 1 milyar yıldır deniz olması sebebiyle, petrol içermesi büyük bir olasılıktır. Ayrıca, Karadeniz'in tabanında, yeryüzündeki ilk canlı örneklerinin, yani oksijensiz ortamda yaşayan canlıların örneklerinin yaşadığı biliniyor. Bu mevcut veriler, Karadeniz'in tabanında petrol olması gerektiğini gösteriyor. Ve zaten son yapılan araştırmalar, bu bilgiyi doğrulayan sonuçlar veriyor. Rezerv hakkında kesin bilgiler yoksa da, Hazar Havzası'yla kıyaslanabilecek düzeyde petrolün olma ihtimalinden söz ediliyor. Gürcistan'a yönelik emperyalist ilginin nedenlerinden biri de bu olabilir. Karadeniz'in bir diğer özelliği de Hazar petrollerinin ve doğalgazının batıya taşınması anlamında sunduğu olanaklardır. Karadeniz'e sınır olmak, bu olanakların kullanılması açısından önemli bir avantaj sağlamaktadır.

BÖLGEDE SULARIN DURULMAMASI İÇİN HALA ÇOK SEBEP VAR

Eğer söz konusu olan, Hazar petrollerinin batıya güvenli biçimde taşınmasıyla ilgili uygun bir mekanizma oluşturmaksa, ABD'nin yaptığı hamlenin yeterli olduğu söylenemez. Çünkü bugün artık sözleşme yapılırken en az 25 yıl sonrası güvenceye alınıyor. Örneğin Rusya, Çin'e 25 yıl süreyle 15 milyar dolarlık petrol vermeyi garanti ediyor. Ayrıca Türkmen doğalgazını Türkmenistan'dan alıp batıya taşıma konusunda da 25 yıllığına güvence veriyor. Hatta herhangi bir aksamayı kendi doğalgazı ile karşılamayı taahhüt ediyor. İşte bu kadar uzun erimli anlaşmaların yapıldığı bir dönemde, Kafkasya gibi belirsiz bir coğrafyada güvence, bir sorun olmaya devam ediyor. Mesela Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattıyla ilgili güven sorunu sebebiyle hala pek çok şirket buradan petrol alımı için talepte bile bulunmuyor. Ve bu nedenle bu hat için "ölü doğmuş bir hat" yakıştırması yapılıyor.

ABD'nin müdahalesinin, büyük oranda Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattını canlandırmayı, güven sorununu aşmayı veya alternatif yeni hatlar oluşturmayı amaçladığı söylenebilir. Ancak bölgede zemin öylesine kaygan ki, ABD'nin bu garantiye alma eğilimine, başka bir güç, engelleyici/bozucu bir politika ile müdahale edebilir. Ve bunun da araçları oldukça zengindir. Çünkü orada Ermenistan var; çözülememiş bir Karabağ sorunu var. Aynı şey Azerbaycan için de geçerli. Haydar Aliyev'in oğlu, iktidarda yeni ve henüz hangi dengelerin üzerine oturacağı belli değil. Gerçi geçtiğimiz günlerde, oldukça önemli bir Amerikan üssünün kurulmasını onayladığı haberi basında yer aldı. Bu da ABD'nin ilgisinin Gürcistan'la sınırlı olmadığını gösteriyor. Ancak bölgede hiçbir şey "kadife elli yumuşak hamlelerle" aşılabilecek cinsten değil. Paylaşılacak pastanın büyüklüğü, çatışmaları da büyüten bir faktördür. Rusya'nın direnç kabiliyeti hafife alınmamalıdır. Gürcistan'da her şey daha yeni başlıyor.

EMPERYALİZM'İN OPERASYON VE MÜDAHALELERİNE ALKIŞ TUTMAK EZİLENLERİN TARİHİ BOYUNCA ÜRETTİĞİ MORAL DEĞERLERLE, KÜLTÜR VE ETİKLE BAĞDAŞMAZ

Saddam yakalandı. Gerçekte bu, sürpriz bir gelişme değildir ve abartılacak bir yanı yoktur. Direnişin üzerinde olumsuz bir etki yapacağını da sanmıyoruz. Zaten başından beri biz "Bu direniş, Saddam'ın boyunu da çapını da aşan bir direniştir" di-yorduk. Hatta, onun direnişle ilişkilendirilmesinin, Irak coğrafyası üzerinde tüm halkların ortak direnişinin örgütlenmesinin önünde bir engel olduğunu da düşünüyorduk. Yani direnişin nedeni ve motoru, Saddam'ın varlığı değil, işgalin varlığıydı. Ve işgal var oldukça, dönem dönem kesintiler olsa da direniş sürecektir. Bu, sosyalbilimin konusudur ve bilimsel bakabilen herkesin taşıması gereken bir yaklaşımdır.

Halk kesimleri ve onlara önderlik iddiasıyla örgütlenmiş; ilerencilik, demokrasi, devrimcilik sıfatıyla anılan tüm yapılar için bir zorunluluktur; zulmün, işgalin, sömürü ve yokluğun müsebbibi yapılarla ve onların propaganda araçlarıyla ne aynı dil ne de aynı argümanlar kullanılmalıdır.

Saddam henüz yeni yakalandı. Irak kamuoyu gibi, Türkiye ve Dünya kamuoyunun yön alış şekli önemlidir. Devrimcilerin, demokratların veya ilerici insanlık içinde sayılan tüm kesimlerin, Irak'taki direniş kendi dar çıkarlarına ve pragmatik beklentilerine feda etme lüksü ve hakkı yoktur. Saddam üzerinden yapılan kara-propagandaya katılmak da, o propagandayı dolaylı olarak güçlendirebilecek açıklamalar yapmak da yanlış/tehlikelidir. Saddam

küçük, direniş büyüktür. O, misyonunu doldurmuş olabilir; ama, direniş daha yeni boyutlanıyor. Saddam'ın tüm olumsuz kişilik özelliklerine ve iktidardaki

B a r z a n i ' d e n , Talabani'den söz etmemek, ABD'nin varlığını şans/fırsat olarak görmek ve sadece Saddam'ı değil işgal karşıtı direnişi demokratikleşmenin önünde bir engel olarak görmek, sınıfsal perspektifi yitirmiş olmanın dışavurumudur. Bunun, uzun vadede ne Kürt halkına, ne Araplara ne de bölgenin diğer halklarına bir yararı vardır. Değerlerde kayganlığın, ölçsüzlük ve pragmatizmin sonuçları, öznellikten uzak bir yaklaşımla irdelenebilirse, hiç olmazsa bundan sonra benzer tahribatların önüne geçilmiş olur.

Bu bir sonuçtur. Marksizm yerine burjuva ideolojisinin etki alanına girenler, halkın gücü yerine emperyalist çıkar denklemlerine bel bağlayanlar, ezenlerle ezilenlerin şiddetini birbirinden ayıramayanlar; giderek mevzi seçiminde de yanlış tercihte bulunurlar.

uygulamalarına rağmen, ABD'nin "başa çuval geçirme", "Guantanamo'lara hapsedme", "bilimin imkanlarını işkence için kullanma", "dünyanın her yerinde operasyon yapma" cüretine ve alışkanlıklarına güç katacak açıklamalar yapılmamalı; Saddam'la hesaplaşılabilecek; bu, ABD üzerinden gerçekleştirilmemelidir.

Saddam'ın yakalanması sonrasında örneğin Zaxo'da sokaklarda gösteri yapıp ateş yakılmış olması; "Saddam'dan kurtulma" sevincinin yaşanması normaldir. Orada, sokaktan geçen bir insan "artık özgürüz" diyerek çığlık da atabilir. Normal olmayan şey; parti kuran, siyaset yapan, toplumsal değişimden ve özgürlükten bahseden bir yapının, sokaktaki bu bilinç ve yöntem eksikliğiyle malul duruşu ölçü alması, bunu kendi teorisini kuvvetlendirici bir argüman olarak sunmasıdır. Örneğin Zaxo'da kentin delisinin "Film burada bitti. Başrol oyuncusu öldü" diye bağırarak koşması, Gündem Gazetesi'nde yazı konusu olabiliyor. Halbuki asıl başrol oyuncusu, sadece Kürtlerin değil, tüm Dünya halklarının başbelası ABD yaşıyor ve Zaxo'dan destek görüyor.

Saddam'ın yakalanması ile beraber, burjuva basın manşetleri, o sınıfın bir çeşit iğrençliğini de ele veriyordu. Her şey bir yana, basın etiği, haber yapma tutarlılığı, vb. açısından bile mide bulandırıcı olan şu manşetlere gözümüz takılıyor: "Bağdat Bülbülü" (Sabah), "1 TEMMUZ'DA ASARIZ" (Hürriyet), "18 ton suç belgesi" (AKŞAM), "ONUR-

SUZ" (Takvim). Bu başlıklar ve aynı zihniyette yazılmış olan haberler, yazanın sınıfsal duruşu gereği anlaşılabilir niteliktedir. İşte aynı döneme rastgelen Gündem Gazetesi'nin de verdiği bilgi ve haberlerin benzer çerçevede kalması, anlaşılması zor bir durumdur. Ahmet Kahraman'ın "Çete devleti ve Saddam" başlıklı yazısından aktarıyoruz:

"Ve sonunda, bütün diktatör ve diktatörlüklerin birer korkak, korkularından kurtulmak için insanlık katili kesildiklerini kanıtlayan bir duruşla, saklandığı delikte yakalanı-yordu. Yanında taşıdığı silahı, beynine doğrultmayacak kadar yüreksiz ve düşmanlarına, 'ateş etmeyin' diye yalvaracak kadar sefil...

Onun sonu, insan hak ve özgürlüklerini katleden rejimlerin de akıbetine ayna tutuyor, umut ışığı oluyordu. Dünyamızın, çete devletlerini, mafya rejimlerini barındıramayacak kadar küçüldüğünün göstergesiydi. Gösterge, evrensel barışa açılmış, umut yolu gibi görünüyordu" (Ö. Gündem, 17 Aralık)

Yukarıdaki satırların yani "delikte yakalama, direnmeme, intihar etme cesareti göstermeme" edebiyatının, burjuva basınla benzerliğini eminiz ki A. Kahraman da biliyor. Ve hatta A. Öcalan yakalandığı dönemde yine aynı mantıkla, aynı başlıkların atıldığını da bilmiyor olamaz. "Evrensel barışa" açılan göstergenin maestrosu olarak kabul edilen ABD, başka nerelere barış götürüyor veya götürmeyi düşünüyor acaba? Yoksa İsrail bir çete devleti değil mi? Eski Sovyet cumhuriyetlerinde bugün "bağımsız devletler" olarak anılan ve aynı "maestro" tarafından mutlulukla karşılanan rejimler mafya rejimleri değil mi? Arjantin'de halkın iradesini darbeye gemlemek isteyen ABD değil mi? ABD Gürcistan'a, yoksa barış getirmek için mi el attı?

Özgür Gündem Gazetesi'ndeki bu eğilimin genel olmadığını, A. Kahraman'la sınırlı olduğunu zannedenler olabileceği düşüncesiyle, bir de 18 Aralık sayısından bir örnek vermek istiyoruz. "Bir İllüzyonun Sonu"

başlığıyla yazan Bülent Aydın da, Saddam'ın fareye benzetilişinden ve "yakalandığı delik"ten söz ediyor. Bundan daha önemlisi, Bülent Aydın, Irak'taki direnişe; Türkiye, İran gibi statükocu devletlerin destek verdiğini, çünkü demokratik Irak'ın kurulmasını istemediklerini yazıyor. Yani İran, Türkiye gibi ülkeler direnişe destek vermeseler, kendi haline bıraksalar, ABD demokratik bir Irak kuracak!...

Saddam yakalandı. Gerçekte bu, sürpriz bir gelişme değildir ve abartılacak bir yanı yoktur. Direnişin üzerinde olumsuz bir etki yapacağını da sanmıyoruz. Zaten başından beri biz "Bu direniş, Saddam'ın boyunu da çapını da aşan bir direniştir" diyorduk. Hatta, onun direnişle ilişkilendirilmesinin, Irak coğrafyası üzerinde tüm halkların ortak direnişinin örgütlenmesinin önünde bir engel olduğunu da düşünüyorduk. Yani direnişin nedeni ve motoru, Saddam'ın varlığı değil, işgalin varlığıydı. Ve işgal var oldukça, dönem dönem kesintiler olsa da direniş sürecektir. Bu, sosyalbilimin konusudur ve bilimsel bakabilen herkesin taşıması gereken bir yaklaşımdır.

Halk kesimleri ve onlara önderlik iddiasıyla örgütlenmiş; ilerici, demokratik, devrimcilik sıfatıyla anılan tüm yapılar için bir zorunluluktur; zulmün, işgalin, sömürü ve yokluğun müsebbibi yapılarla ve onların propaganda araçlarıyla ne aynı dil ne de aynı argümanlar kullanılmalıdır.

Saddam'ın yakalanmasını milad olarak değerlendiren; "umut"tan, "bayram"dan söz eden ve direnişe dair her şeyi aşiret zihniyetiyle ilişkilendiren Bülent Aydın; "Irak gibi geleneksel aşiret toplumunda lider bu pozisyona düşerse tüm aşiret utanca boğulur" diyor. Saddam'la aşiret ilişkisi içinde olanların duruşuna bakılırsa hiç de utanca boğulmuş gibi görünmüyorlar; ama, ille de aşiret ilişkisinden, utançtan söz edilecekse; herhalde, işgalci bir emperyalist güce kucak açmaktan, payanda olmaktan, onun askeri sembollerine donanıp halka operasyon çekmekten daha utanç verici bir şey olamaz.

Barzani'den, Talabani'den söz etmemek, ABD'nin varlığını şans/fırsat olarak görmek ve sadece Saddam'ı değil işgal karşıtı direnişi demokratikleşmenin önünde bir engel olarak görmek, sınıfsal perspektifi yitirmiş olmanın dışavurumudur. Bunun, uzun vadede ne Kürt halkına, ne Araplara ne de bölgenin diğer halklarına bir yararı vardır. Değerlerde kayganlığın, ölçsüzlük ve pragmatizmin sonuçları, öznellikten uzak bir yaklaşımla irdelenebilirse, hiç olmazsa bundan sonra benzer tahribatların önüne geçilmiş olur.

Bu bir sonuçtur. Marksizm yerine burjuva ideolojisinin etki alanına girenler, halkın gücü yerine emperyalist çıkar denklemlerine bel bağlayanlar, ezenlerle ezilenlerin şiddetini birbirinden ayıramayanlar; giderek mevzi seçiminde de yanlış tercihte bulunurlar.

Çağrımız tüm devrimci demokratlara; tüm ilerici ve duyarlı insanlığadır. Emperyalizme ve faşizme hizmet etmek, ellerini güçlendirmek bize yakışmaz ve bu çaba gün gelir bir bumerang gibi sahibini vurur.

(Saddam'ın işgal güçleri tarafından tutsak alınmasından sonra Turkey Information Center'in yaptığı açıklama)

“İŞKENCECİLER NE ÖLDÜRDÜLER NE RAHAT BIRAKTILAR”

12 Eylül 1980 den kısa bir süre sonra gözaltına alınarak 90 gün yani bir mevsim işkencede kalarak muhtelif işkencelerden geçen ve gördüğü işkenceler sonucu felç olan, yaşadıklarını FELÇ adlı eserinde toplayan Hüseyin Özlütaş'la bir söyleşi yaptık. Paris - AVREDE (Uluslararası Af Örgütü'nün bir şubesi gibi, bizdeki İHD'nin bir benzeri) tedavi görerek az da olsa konuşabiliyor ve bir baston yardımıyla yürüyebiliyor.

Hüseyin Özlütaş, Fransa'nın başkenti Paris'e gittiği zaman T.H.İ.V. henüz yoktu. AVRE hastanesinde bir çok testten geçti.

37 yılı devrimci mücadele içinde geçen, 58 yaşındaki devrimci, bir çok ünlü devrimciyi tanımış, pek çok olaya tanıklık etmiştir.

1973-78 arasında TMMOB Maden Mühendisleri Odası'nın temsilciliğini yapmıştır. İstanbul Şubesinin kuruluşuna önemli katkılar sunan Özlütaş, oda tarafından plaketle taltif edilmiştir.

Birkaç arkadaşıyla T.M.M.O.B İstanbul

Koordinasyon Kurulu'nu kuran Özlütaş, mühendis örgütlenmesinde, önemli bir rol oynamıştır. TMMOB İstanbul Koordinasyon Kurulu görevini hala sürdürmektedir.

Mühendisler arasında, çokça tanınan ve bir mühendis gazetesi olarak bilinen, ÖLÇÜ Gazetesi, ilk onun döneminde çıkmıştır ve gazete düzenli olarak çıkmaktadır.

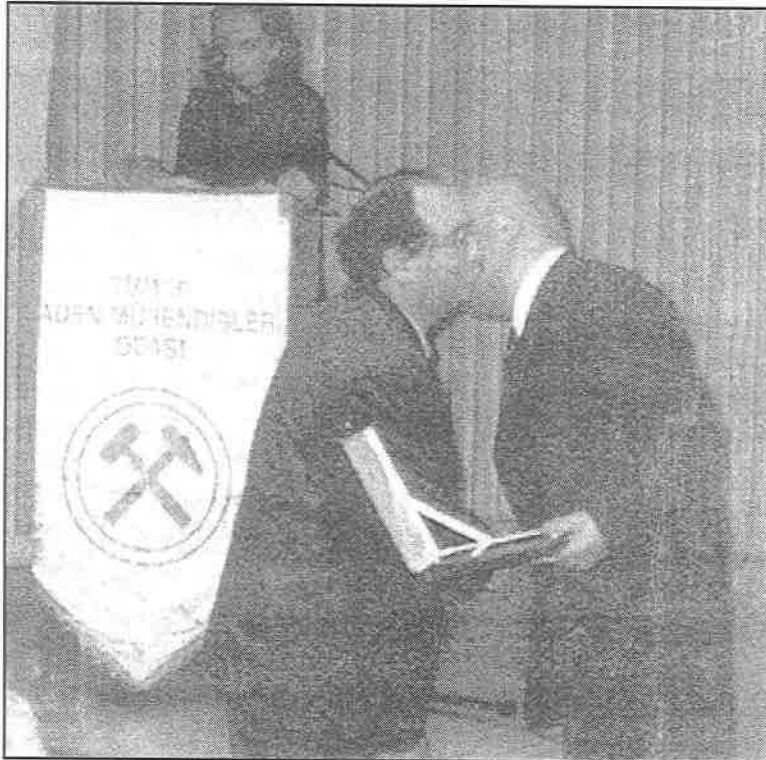
Bir dönem günlük bir gazetede köşe yazarlığı yapmış ve köşesine, ÖLÇÜ adını vermiştir. Meslek odalarının devrimcileşmesinde önemli bir rol oynayan Özlütaş, Kartal İşçiler Demeği (K.İ.D.)'ni kurarak, yaklaşık iki yıl başkanlığını yapmış ve işçiler arasında da önemli adımlar atmıştır.

İşkencede geçen 90 günlük anılarını anlatan Özlütaş FELÇ'ten sonra, anılarının bir bölümünü anlatan

ONCA İŞKENCEDEN SONRA adlı bir kitabı daha yayınlandı.

Yayınlanmış şiirleri ve ödül almış öyküleri vardır, evli ve iki çocuk babasıdır. İki yılı cezaevinde geçen Özlütaş "Anı eserlerim anıdır ve BELGESEL değerindedir." diyor.

Şimdi evinde göz hapsinde sürgün hayatı yaşıyor. Refakatçisiz sokağa dahi çıkamayan Özlütaş hava almak için bir iki saatliğine evine çok

yakın olan parka haftada bir kez yada 10 günde iki kez ancak çıkıyor.

"Benim başıma gelen pişmiş tavuğun başına gelmemiştir, işkenceciler beni ne öldürdüler ne de rahat bıraktılar. Şimdilik bu kadarını söyleyeyim." diyor Özlütaş ile yaptığımız söyleşiyi okurlarımızla paylaşıyoruz.

DH: Şu anda ne yapıyorsunuz, sizinle ilgilenen var mı?

H.Ö: Evimden çıktığım yok, gönüllü sürgün hayatı yaşıyorum. Başıma çok şey geliyor. Benim başıma gelenler pişmiş tavuğun başına gelmemiştir. İlgilenme hem de ne ilgilenme...

DH: Ev kendinizin mi yoksa, kira mı?

H.Ö: Bu kat eşime annesinden miras kalma.

DH: Kira olsaydı işiniz zordu.

H.Ö: Evet

DH:Dergimizi rahatça bulabiliyor musun?

H.Ö: Bizim oradaki bayiden bulunabiliyor. "Yoldaş omuzları çoğaltarak özgürlüğe yürüyoruz", "ölçüsüzlük ve teslimiyet köleliği kalıcılaştırır" söylemi hoşuma gitti bir çok dergi arasından seçtim. Adınız sosyalist hareket olsaydı daha iyi olurdu, bence.

Bu dönem sosyalizm burjuvazinin şiddetli saldırısıyla karşı karşıyadır. Burjuvazi sosyalizmi "ağaç yaşken eğilir" misali, boğmak istiyor. SSCB revizyonizmi çöktü. Ama, çöken kapitalizmin bir türüydü. Sanki sosyalizm çökmüş gibi lanse ediliyor. Oysaki sosyalizm adı konmasa da, insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanoğlu tarih boyunca, hep iyiye, güzele doğru gitmiştir. Şimdi de gidecektir. İlkel Komünal Toplum- Köleci Toplum- Feodal Toplum nasıl tarihin çöplüğüne atıldıysa, proletarya da, kapitalizmi tarihin çöplüğüne atacaktır. Buna tam olarak inanmak gerek. Sosyalizm barış-demokrasi-

emek ve özgürlük temelleri üzerinde yükselecektir ve insanlık sosyalizmi kuracaktır. Sosyalizm insanlara gelecek vaad ediyor. Burjuvazi sosyalizmi gizlemek için, emek-sermaye çelişmesini gizlemek için, kasıtlı olarak, laik-antilaik çatışmasını gündeme getiriyor. Hepimiz biliyoruz ki hem laikim diyenler, hem de antilaik olanların gerçek laiklikle ilgisi yok.

DH:Gözaltına alındığınız günü hatırlıyor musunuz?

H.Ö:12 Eylül 1980'den kısa bir süre sonra, ertesi gün oğlumun 23 Nisan törenlerine katılacaktım. Ancak ben katılamadım, o gece saat 03'te gözaltına alındım. Evin altını üstüne getirdiler. Yastıkların pamukları dahi çıkarılmıştı.

DH: Çok kalabalık mıydılar?

H.Ö: 15-20 kişi varlardı, kapının önü, sokak olduğu gibi tutulmuştu.

Aramalarda bir şey bulamadılar.

DH: İşkencede kaç gün kaldınız? Her gün işkence yaptılar mı? Hangi işkence yöntemi sonucu felç olduğunuzu hatırlıyor musunuz?

H.Ö: İşkencecilerde pek çok yöntem vardır. Günlerce kan işedim. Tam üç kez öldü diye bıraktılar. Ağzımdan ve kulağımdan kan geldi. Sağ kolum 40-45 gün tutmadı. Üzerime kaynar su dökülerek haşlandım. Kaynar suyla elektrik verdiler. Ters ve düz olarak askıya alındım kafamı ve ayaklarımı lastik olduğunu sandığım bir tekere sokup falaka yaptılar. Her sopa vurduklarında, ah! diyerek boynumu sola atıyordum. İşkencecinin teki bunu görmüş olmalı ki ayağını kafama dayayarak boynumun hareketini engelledi. Sonra, gözlerimin önünde yıldızlar uçtu. Bayılmışım kendime geldiğimde sırtüstü betonun üzerinde yatıyordum. İyicene ayılmam için yüzüme su attılar. Sanırım o zaman oldu. Çünkü, aynı jilette keser gibi boynunda da acı hissettim. Ondan sonraki günlerde cezaevinde olduğu gibi halen sağ elimle boynumu kavramadan uyuyamıyorum. Doktorların kanaati de o. Boyunda, bir daralma olmuş. Sağ kolum ondan sonra, tutmadı. O kadar çok yöntem var ki kestirmek çok zor.

DH: Emekçilerin birliği hakkında ne düşünüyorsunuz? İşçi sınıfı nasıl birlik olacak?

H.Ö: Emekçi halk birlik olmadan, onların lehine kararlar alınmaz. Adına ister cephe deyin, ne dersiniz deyin halk lehine bir şeylerin olması için birleşmek, olmazsa olmaz bir koşuldur. Gerek hortumlamaların-yolsuzlukların üstüne gidilmesi gerek ülkenin demokratikleşmesi için bu şarttır.

Ancak bir alt-üst yaşanmadan bunların olması mümkün gözükmüyor. Artık yama tutmayan her tarafı irin kokan, kapitalist sistemin değişmesi için sistemin bütününe hedefe koyan bir değişim şart. Ülkenin çözülmesi gerekli pek çok sorunu var. Bu sorunların en acil olanı Kürt sorunudur. Ülke demokratikleşmeden Kürt sorununu çözmek mümkün mü? Ülkenin bağımsızlığı ve demokratikleşmesi temelinde, bir araya

gelinebilir, ayrıntılar için "eylemde birlik propaganda ve ajitasyonda serbestlik" ilkesi uygulanabilir. Geçmişte bu konuda önemli başarılar sağlandı. Sosyalistler, halkla birleşmek ve sosyalist kadrolar oluşturmak zorundadırlar. Yoksa unut gitsin!

DH: Sosyalizmin geleceği hakkında ne düşünüyorsunuz?

H.Ö: Bu çok geniş bir konudur. O nedenle fazla bir şey söylemek istemiyorum, söylediğim her şey özet olarak algılanmalıdır. Sosyalizm bağımsızlık ve demokrasi temellerinde yükselcektir. Umut vaad ediyor. İnsanların geleceğidir. Sosyalizm yağmacı-talancı ve baskıcı değildir. İlkel köleci-feodal toplum nasıl yok olup gittiyse kapitalist toplum da öyle yok olup gidecek ve yerine sosyalizm kurulacaktır. İstesek de, istemesek de gidiş yönü budur. Bizim yaptığımız süreci hızlandırmaktan başka bir şey değildir. Bugün kapitalizm emperyalist aşamadır. Kapitalizmin vahşeti insanları DEHŞETE boğmaktadır. İnsanlar daha iyi daha güzele doğru gitmek için, barış ve refah içinde yaşamaları için, kapitalizmin varlığına son verip sosyalizmi kurmak zorundadır. Masum insanları hedefine koyan terörü düşünün. Arkasında, bir emperyalist güç yok mu? Terör emperyalist güçlerden bağımsız olabilir mi? ABD ikiz kulelerinin vurulduğunu duyduğumda, ilk tepkim böyle ileri teknolojiye bakılırsa, bu Bin ladin işi vs. olamaz dedim. Çünkü çarpma daha çok balistik bir füze gibiydi. Normal bir uçak düşmesi değildi. Halk umutsuzluk içindeyken -işsizlik geçim derdi- hortumculuk-yolsuzluk her taraf irin ülkenin bağımsızlığı söz konusuysen, onurumuz iki paralık olmuşken var olan sosyalistler birbirleri ile dalaşmakta ve "zehir hafiyelikle" meşgul! Sınıf düşmanlarının işini kolaylaştırmakla meşguller. Bu tip olumsuzluklar bir tarafa bırakılmazsa, sosyalistler ete kemiğe bürünemez.

DH: Çok rahatsız ediyorlar mı?

H.Ö: Benim başıma gelenler "pişmiş tavuğun başına gelmemiştir." İşkenceciler beni ne öldürdüler ne de rahat bıraktılar. Şu anda göz hapsinde sürgün hayatı yaşayarak YEMLİK gibi

kullanılmaktan kurtuluyorum.

DH: ABD ve İngiliz emperyalistlerinin İRAK'ı işgali hakkında ne düşünüyorsunuz?

H.Ö: Emperyalizm böyle güçlü konumlarda buldukça böylesine it dalaşı da sürecektir. Emperyalistler arasındaki üstünlük mücadelesine mani olmanın tek yolu BM yapısının daha demokratik ve kararlı olmasını sağlamaktır. Emperyalistler arasında caydırıcı rol oynayacak yegane güç dünya halklarıdır. Kesinlikle çözüm, yeni ve insanları daha çok öldürerek, toptan imha edecek silahlar üretmek olmamalıdır. Emperyalist saldırıları önlemenin diğer bir yolu da, karşı çıkışları, yani barışı iyi ve kararlı bir şekilde örgütlemek. Saddam, Halepçe'ye gaz bombası atıp 10.000 Kürdü öldürdüğünde bir, iki ufak sestem başka ses çıkmadı. Yine Saddam İRAN-İRAK savaşında, kimyasal silah kullandığında, ABD Saddam'ı destekledi ve teşvik etti. Rusya devlet başkanı PUTİN kendi vatandaşları da dahil 80 Çeçeni gazla boğduğunda, kimseden ses yine çıkmadı. Emperyalistler arası it dalaşı böyle önlenir mi? Amaç, daha çok insan öldürmek değil, daha çok insan yaşatmak olmalıdır, insanlık bunu gerektirir.

DH: Son olarak söyleyeceğiniz var mı?

H.Ö: Bazen düşünüyorum da, keşke proletarya devrimi bu kadar şiddetli olmasa, insanlar hiç ama hiç ölmeseydi. Devrimin böyle şiddetli olması, biz sosyalistlerin tercihi değil, burjuvazinin tercihidir. Burjuvazi proletaryayı buna zorluyor. Kağıt üzerinde bir çok şeyi yazıyor, hatta imza bile atıyor. Ama, uygulamıyor. İşkence yoktur, sistematik değildir diyor, ama uygulamıyor. Ama biz biliyoruz ki, işkence kuyruğu vardı. Biz sosyalistler yaşamdan yanayız.

İkinci söyleyeceğim gençler kahve köşelerinde çürüyorlar. Resmi rakamlara göre evlilik çağında, 18 milyon genç var. İki Show televizyonunda evlendi ya! İş yok. Aş yok. İşsizlik almış başını gidiyor çığ gibi! Nasıl evlenecekler?

H.Ö: Teşekkür ederim.

DH: Biz teşekkür ederiz.

DÜN-BUGÜN DİYALEKTİĞİ VE GEÇMİŞE DAİR ANALİZLER

Konumuza verdiğimiz bu başlık, okurlarımıza tanıdık gelecektir. Anımsanacak olursa, Emperyalizme Faşizme Karşı DEVRİMCİ HAREKET ismiyle çıkan dergilerimizin 11 ve 12. sayılarının orta sayfa konusu, aynı başlığı taşıyordu. Türkiye Devrimci Hareketi'nin bugünkü durumunu anlamak açısından, 1980 12 Eylül'ünü önceleyen süreci doğru değerlendirebilmek önemli bir ölçüdür. Ayrıca o günlere tanık olmamış genç kuşaklar için de bu tür çalışmalar önemli ve gereklidir. Subjektif nedenlerle dünü kendi aynalarında kırarak yansıtan ve bugünkü duruşlarına haklılık kazandırmak amacıyla "resmi tarih" yaratan kesimlerin yanıltıcı bilgilerine karşı da doğru bir tarih yorumunun gerekli olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle dönem dönem feneri geçmişe tutma ihtiyacı duyuyoruz/duyacağız. Bu çalışmamızı da soru-yanıt şeklinde hazırladık.

SORU: Aradan 23 yıl geçtikten sonra bugün 12 Eylül 1980'i daha doğru değerlendirebilmenin imkanları çoğalmıştır. Özellikle sol açısından 12 Eylül, neyin ifadesi oldu? Solun taşıdığı hangi eksikleri açığa çıkardı?

YANIT: 1970'li yılların ikinci yarısına damgasını vuran süreçte devrimciler, aktif ve etkili öznelere bırıydı. Kapitalizmin kendi iç şekillenmesinden, ilişkilerinden, yapısal niteliğinden kaynaklanan sorunlara, toplumsal muhalefet dinamiklerinin devrimci öncü ile buluşması gibi bir tehdit de eklenmiş ve o günü karakterize eden sosyal, siyasal, ekonomik sebeplerle Türkiye egemenleri, askeri faşist bir darbe tercihinde bulunmuşlardır.

Sistemi emperyalizmin talepleri doğrultusunda şekillendirmek

üzere teşkilatlanan askeri diktatörlük; oldukça güçlü bir potansiyel kazanmış olan sistem karşıtı dalganın önünü kesmeyi, özellikle yön verici konumdaki devrimci yapıları yok etmeyi ve sindirilmiş bir toplum yaratmayı öncelikli hedefleri arasına aldı.

12 Eylül'ün en çok incelenen yanı, ekonomik boyutu oldu. Yani 12 Eylül'ü önceleyen süreçte tıkanan sermaye birikim modeli, sanayileşme modeli incelendi. Hatta bunun büyük oranda burjuva iktisatçılarınca yapılan yorumunun ön plana çıktığı görüldü.

NECDET ERDOĞAN BOZKURT

Gerçekte ise, emperyalizmin uzun dönemli politikalarına denk düşecek tarzda tepeden tırnağa ekonominin şekillenmesinin yanında, buna uygun siyasal yapının yukarıdan aşağıya belirlenmesi süreci yaşandı. Kemalist dönemden kalan kalıntılardan, '61 Anayasası'nın o güne kadar sarkabilmiş kazanımlarına veya oligarşinin 12 Eylül öncesindeki kombinasyonundan kaynaklanan sıkıntılara kadar pek çok "engel" dışlanırken; süreç tekelci burjuvazinin özellikle emperyalizmle bütünleşmiş dar bir kesiminin talepleri doğrultusunda yönlendirildi. Ve buna direnme olasılığı olan bütün kurum ve kesimler boy hedefi yapıldı.

Sözünü ettiğimiz

müdahale/saldırı 12 Eylül ile başlamış, ancak bugüne dek varlığını çeşitli biçimlerde sürdürmüştür. Örneğin bugün meclisten peş peşe geçirilmeye çalışılan yasalar da aynı çerçevede ele alınabilir. Yani emperyalist saldırılar varlığını sürdürüyor.

Bugün, dünkü ürünlerin sahibi olarak kendilerini gösterenler, o ürünleri tasfiye hakkını da kendilerinde görüyor. Dünü referans alarak geliştirilen örgütlenmeler karşısında endişe ve hırçnlık duyabiliyor. Ancak bugün artık "takke düşmüş, kel görünmüştür". Kendilerine uzatılan bir mikrofona, çok somut güncel bir konuda dahi söyleyecek iki cümlesi olmayanlar, dünü üretmiş olamazlar. O üretim, boylarını da çaplarını da aşıyor. Yukarıda da belirttiğimiz gibi Devrimci Yol'un isimsiz önderleri çoktu ve önderlik nitelikleri gereği kavganın bizzat içinde yer almışlardır. Devrimci Yol'u Devrimci Yol yapan Nizamettin Orhangazi, Behçet Dinlerer, Necdet Erdoğan Bozkurt, Gökalp Çiftçi, vb. şehit önderlerdir.

Sorumuza bağlı olarak 12 Eylül müdahalesine sebep olan bileşenler içerisinde özellikle toplumsal muhalefet ile ilintili olanı üzerinde durmak gerekirse; yetmişli yılların ikinci yarısında toplumsal muhalefetin hızla geliştiğini ve sistemi tehdit eder boyutlara ulaştığını söyleyebiliriz. Ancak burada dikkatle üzerinde durul-

ması gereken nokta, potansiyel olarak sistemi tehdit eder boyutlara gelmekle, sistemi tehdit edebilecek bir nitelik kazanmanın aynı şeyler olmadığıdır. İçinde konum sarsılmasını, arayış ve tepkiyi barındıran söz konusu toplumsal kabarış; sistemi tehdit edebilecek bir potansiyeli gerçekten barındırıyordu. Ancak, yaşanan olaylar içerisinde yer alan kişiler dahil, sürecin böyle bir olgunluk düzeyine ulaşmadığını bugün rahatlıkla söyleyebiliriz. Yani o dönemde çok kısa sürede örgütlenen eylemlere yüzbinlerin katılmış olması, Türkiye çapındaki bazı eylemliliklere milyona yakın katılımların gerçekleşmiş olması, o günkü hareketin boyutları hakkında bir ölçü vermiş olsa da, nitelik yeterliliğinden söz etmek mümkün değildir.

Ülke genelini kapsayan çatışmalar başlangıçta antifaşist temelde basit boyutlarda eylemler olarak yansımış, ancak giderek devletin resmi güçleriyle karşılaşmayı ve onlara karşı mücadeleyi içerecek tarzda boyutlanmış ve daha iradi bir nitelik kazanmıştır. O boyutuyla sistemle çatışma olgusunu içerse de, sistemi tehdit edebilecek ve onun alternatifi bir yapılanma dayatabilecek bir niteliğe hiçbir zaman ulaşmamıştır. Dışarıdan bakanlarca veya kimi sol yapılar tarafından, genellikle öznel nedenlerle, o günkü sol potansiyelin, olduğundan daha güçlü gösterildiği/abartıldığı görülüyor. Aslında hareketlerin kısa erimli duruşlarına rağmen o gün ayaklanma beklentisi veya sistemi altüst edebilme inancı oldukça yaygındı.

12 Eylül öncesinde yaygın sol potansiyel, sadece yakın devrim hayallerini beslemekle kalmamış, aynı zamanda karşıdevrim güçleri tarafından bir şantaj, bir istismar unsuru olarak da kullanılmıştır. O günlerde A. Türkeş'in ağzından "*Bu kıs komünizm gelebilir*" biçiminde yansıyan tehdit iktidar güçleri tarafından toplumda korku ve panik yaratarak teslim alma amaçlı olarak da gündemde tutulmuştur.

SORU: Mademki solun niteliği buydu ve iktidar tarafından biliniyordu; o halde 12 Eylül'ün sola müdahalesini nasıl açıklamak gerekiyor?

YANIT: Evet doğru, akla böyle bir soru gelebilir. Mevcut istihbaratıyla egemen güçler, solun durumunu biliyordu ve buna rağmen özellikle sol örgütlenmelerin üzerine şiddetle gidilmiş, yok edilmeye çalışılmıştı. Bunun sebebi, Türkiye'de devrimcilerin, mevcut eksikliklerine rağmen önemli başarılar sağlamış ve özgün nitelikte üretimlere damgasını vurmaya başlamış olmasıdır. Türkiye solu, dünyada sosyalist sistemin çöküşünü de içeren gelişmelerin ve tartışmaların içinde gelişti. Bu belki bir

NİZAMETTİN ORHANGAZİ

yanıyla da Çin-Sovyet kutuplaşması tarzında yansıdı ama, aslında sadece ona indirgenmemesi gerekiyor. Yani mevcut sosyalist sistemin kendi iç çelişmelerindeki zaafılar, Türkiyeli devrimciler tarafından görülebilmemiş ve sorgulamaya alınabilmişti. Hatırlanacak olursa, sosyalizmin Sovyetler dahil, uygulamada olan biçiminin açmazları, zaafıları ve bunun aşılabilmesinin yolları tartışma konularımız arasında yer almış; bu konuda küçümsenmeyecek üretimlerde bulunulabilmişti. Mesela, direniş komiteleri, iktidarın parça parça alınması, alternatif örgütlenmeler, yerel yönetimlere insiyatif verilmesi gibi olgular hep devrim sonrasında, Sovyetler'de karşılaşılan türden sorunların nasıl aşılabileceğinin nüvesini içeriyordu. İşte bu, sistem açısından bir tehdit kaynağıydı. Ve rahatlıkla söyleyebiliriz ki, sekteye uğramaması halinde dünyada Marksizm'in yaşadığı tıkanıklığı aşmaya aday bir gelişim seyri içindeydi. İşte yapılan müdahale,

bu gelişimin önünün kesilmesine yönelikti.

1980 öncesi solun gelişim sürecine dair üzerinde durulması gereken bir diğer faktör de Çin-Sovyet kutuplaşmasıdır. Sürecin ilk etabında siyasal gelişmeler, Çin-Sovyet kutuplaşmasına hapsedilmişti. Buna belki de en çok sevinen karşıdevrim güçleri olmuştu. Ancak, o gün sürece doğru önermelerle müdahale eden Devrimci Hareket, süreci özellikle bir Çin-Sovyet kutuplaşmasından çıkarıp, faşizme karşı halkın direnişi mücadelesine çekerek doğru temelde gelişip güçlenmesine önderlik etti. Ve 1980'lere geldiği zaman Devrimci Yol'un egemen kılmaya çalıştığı anlayış neredeyse bütün ülkeye yayılmıştı. Hemen bütün kesimler, Çin-Sovyet kutuplaşması üzerine oturmuş bir sol içi mücadeleyi yadsır/rededer hale gelmişti.

12 Eylül'ün arifesinde sol hareket artık ülkenin hemen her köşesinde varlığını hissettirir boyutlara gelmiş, antifaşist mücadele sistemle mücadeleye evrilmiş ve çok geniş kitleleri kucaklayabilecek bir nitelik kazanmıştı. Bu durum genellikle niceliği tarif ediyor da olsa, güçlü niteliksel yapıda örgütlenmelere doğru da bir evrilme söz konusuydu. İşte 12 Eylül, bu evrilmeye ve yukarıda saydığımız niteliklere bir müdahale olarak gündeme geldi.

SORU: Türkiye'de solun 12 Eylül öncesinde, amaçlanan niteliğe ulaşmamış olmasının nedenleri nedir?

YANIT: Türkiye'de sol, güçlü bir mücadele geleneğine ve köklü bir örgütsel geçmişe sahip değil. TKP gibi oldukça eskiye dayanan bir örgütlenmenin Türkiye'deki solun en geniş kitleleri kucaklayabilir hale geldiği dönemlerde bile, çok dar bir kadro hareketi olmaktan öteye geçemediği; özellikle işçi sınıfı içerisinde sendika yönetimlerini ele geçirmenin ötesinde geniş bir potansiyele sahip olamadığı biliniyor. Bu durum, TKP'nin kendi hatalarından ve yanlış bakış açısından kaynaklanıyordu.

TKP'yi dışta tutarsak, Türkiye

solunun köklü bir mücadele ve örgütlenme geleneğinin olmadığını söyleyebiliriz. 1968-70'lerde oluşan deneyim ise Kızıldere katliamı ve tutukluk süreci ile beraber kesintiye uğramış ve ancak 1974'ten sonra; deneyimlerin aktarılabilirdiği, örgütlenme için ön adımların atıldığı bir süreç başlatılabilmektedir.

1974 sonrası sürecin en belirgin özelliklerinden biri, yukarıda da belirttiğimiz gibi Çin-Sovyet kutuplaşması olmuştur. Mevcut siyasal hareketler içerisinde bir Çin yanlısı bir de Sovyet yanlısı versiyon ortaya çıktı. Dolayısıyla mücadele, bunlar arasında bir çatışmaya hapsedildi. Hatta bunu sistemin de körüklediğini söyleyebiliriz. Çünkü böyle bir olgunun, mücadeleyi gerçek zemininden uzaklaştıracağını onlar da iyi biliyordu. Örneğin Doğu Perinçek'in, böyle bir yönlendirme için gönüllü özne olmuş olabileceğini söylemek hiç de abartılı olmaz. Böyle bir süreç içerisinde devrimci düşünce, önce varolanın eleştirisini yaparak, felsefi düzeyde gelişti. Ama bu sorunun devrimci tarzda aşılması, yani bu konuda modern revizyonizmin eleştirisine ilişkin tezlerin/düşüncelerin devrimci saflarda netleşmesi 1976-77'yi buldu. Aynı şekilde, siyasal pratiğin örgütlenmesindeki temel konularda, siyasal tavır alışa ilişkin devrimci mücadele biçimleri konusunda da bir tartışma ve netleşme sürecine ihtiyaç duyuldu.

Köklü bir deneyimin olmaması ve bir yenilgi sürecinden geçilmiş olması sebebiyle, pek çok şey tartışma konusu ediliyor; yenilgiden çıkarılması gereken derslerden, mücadele ve örgütlenme biçimine kadar farklılaşmalar ve ayrışmalar gündeme geliyordu. Kimisi mücadelenin aynı biçimde devamında (tekrarında) ısrarcı olurken, kimisi de modern revizyonizme, sosyal emperyalizme karşı mücadeleyi savunuyordu. Gerçekte ise siyasal pratiğin, canlı hayatın değerlendirilmesine ve farklı bir çıkışa ihtiyaç vardı. Çatışmanın özü doğru değerlendirilmeli ve buna uygun yöntem ve araçlarla müdahale edilmeliydi. Tabii bu zaman aldı ve ancak 1976'da

"Süreç, faşist saldırılara karşı antifaşist mücadele temelinde gelişecek bir mücadele doğrultusunda yükselecektir." tarzında bir belirleme yapıldı. Ne var ki bu belirlemenin geniş kitlelerde karşılık bulması 78-79'larda gerçekleşebildi. Çünkü Devrimci Hareket, bu dönemde hemen her şeyi, siyasal pratiğin içinde, "yaparak" öğrenmek zorunda kaldı; tekrarlanabilecek, aktarılacak önemli düzeyde bir birikim/deneyim yoktu. Bu gerçekler bilinerek bakıldığında; Marksist temelde bir

GÖKALP ÇİFTÇİÖĞLÜ

örgütlenme için bir siyasal hareketin teorik temellerinden siyasi bir tavır alışına, örgütlenme ve mücadele biçimlerine kadar hemen her şeyin netleşebileceği bir hazırlık dönemi için; yani çok kalıcı, uzun erimli örgütlenmeler yaratabilmek için 5-6 yıl, çok kısa bir süredir. Latin Amerika'da mücadelenin sürekliliği içerisinde bugüne gelmiş 100 yıllık örgütler var. Bizde ise bu, çok kısa bir zaman dilimi içinde gerçekleşti.

Sürece olumsuz etkide bulunan gelişmelerden biri de Sovyetler'de çökmeye yüz tutmuş olan sistemdir. Afganistan müdahalesiyle ilgili olarak ve sonrasında yazılan yazılarda bunu rahatlıkla gözlemek mümkündür. Sovyetlerden yansıyan bu durum, yani Leninist örgütlenmenin anavatanından gelen çöküntü haberleri, Türkiye'de Leninist tarzda bir örgütlenme oluşturma çabaları üzerinde olumsuz etkide bulundu; ideolojik belirsizliğin aşılması, netleşme zaman aldı. Tabii her şeye rağmen belirleyici olan, ülkedeki sınıflar mücadelesinin dayattığı örgüt

biçimi oldu.

1980 başlarına gelindiği zaman, 24 Ocak kararları, generallerin açıklamaları, vb. nedenlerle darbenin ayak sesleri duyulmuştu. Bu süreçte Devrimci Hareketin çok daha kalıcı, dar, yenilenmiş bir örgütlenme modelini hedeflediği görülüyor. Bir yanı sıra, böyle bir iradi müdahale için geç kalınmış izlenimi doğuyor; ancak süreç dikkatle incelendiğinde bunu tercihen değil, mecburen böyle olduğu görülür. Belirsizliklerin aşılması, netleşme, vb. sorunlar dışında bir de kadro sorunu vardı. Böylesine genç bir hareketle kalıcı ve uzun erimli örgütlenme için gerekli kadroların yetişmesi doğal olarak zaman alıyor. Ayrıca, Devrimci Hareket'in önderlerinin ve nitelikli kadrolarının mücadelenin ön saflarında yer alması gibi bir tercihe sahip olması, mücadele içerisinde önderlerini yitirmek gibi bir sorunu beraberinde getirdi. O süreçte en iyi kadroların çatışmalarda kaybedildiği görülür.

Devrimci Hareket'in o günkü biçimlenişi, yapılanışı için; netleşme ve kadrolaşma eksikliğinin yanında heterojen bir bileşimden de söz etmek mümkün. Yani çok nitelikli devrimci kadrolarla, gelenekçi/pasifist unsurların iç içe bulunduğu, süreç içinde yaşanması gereken netleşmenin, önder kadroların yitirilmesi oranında, ilerde tasfiyeciliğin başını çekecek unsurlar lehine bir durumun doğurduğunu, süreç içerisinde statükocu/gelenekçi kesimlerin insiyatifi ele geçirdiğini söyleyebiliriz. Bugün kamuoyu önüne kamufleksiz biçimde çıkan kişilerin sergiledikleri performansın (her açıdan), 1980 öncesinde mücadeleye önderlik edip şehit düşen kadroların performansının yanında ne denli kısır kaldığı görüldükçe; 12 Eylül öncesinde kimlerin önder olduğu ve hareketi kimlerin sırtladığı daha iyi anlaşılıyor.

SORU: Özellikle, 90'lı yıllarda yaşanan yol ayrımı sonrasında, Devrimci Yol geleneğine/kültürüne yakışmayan tarzda birilerinin; dergilerdeki fikirlerin üreticisi ve hatta hareketin sahibi gibi davranmaya

başladığını gördük. Devrimci Yol'un yazılı ürünleri, siyasal pratikten bağımsız olarak, birilerini zihninde mi oluştu? Ayrıca Devrimci Yol'da önderlik sıfatı kime aittir; bu nasıl oluşur; bu sıfatı hakketmek için ne yapmış olmak gerekiyor?

YANIT: Devrimci Yol, Türkiye siyasal gerçeğinin üzerine oturan ve çok farklı kesimleri kucaklayabilen bir hareketti. Türkiye'nin en entelektüel çevreleri, bizimle beraber hareket ediyordu. Örneğin Birikim çevresi, siyasal düzeyde bizimle beraber olmakla birlikte, bizim tartışmalarımızın ortasında idi. Ayrıca, Türkiye'nin en aydın kesimi; mühendisler, mimarlar, doktorlar, öğretmenler, sanatçılar, vb. ile doğrudan organik bağlar kurulmuş; demokratik kitle örgütlerinin hemen tümünde önemli bir ağırlığa, belirleyiciliğe ulaşılmıştı. Öğrenci kesiminde çok güçlü bağlar ve yaygın örgütlenmeler vardı. İşte Devrimci Yol'da önderlik; bilim çevrelerinden sanatçılara kadar uzanan ve yaşamın her alanına müdahale kabiliyeti kazanmış olan bu canlı, dinamik ilişkilerin beslediği, karşılıklı ilişkilene içinde olduğu bir olgudur.

Devrimci deneyim ve birikimin ortaya koyduğu bir gerçektir; önderler, hareketler tarafından yaratılır. Devrimci Yol'da da yönverici kadroların doğru karar almalarına doğru önermelerde bulunmalarına yol açan, onlara o güçlü olanağı tanıyan örgütlü yapıdır. Bilim çevrelerinden de pratik yaşamın içinden de sürekli olarak bir bilgi akışı vardı. Toplumun bu canlı, dinamik kesimi ile diyalog kurabilmeyi başarmak, Devrimci Yol'un farklılıklarından biriydi. Ve birilerinin doğru şeyler yazmalarını sağlayan da Devrimci Yol'un bu niteliği idi. Temel teorik tezlerin oluşumunda bütünlüklü bir çaba söz konusu idi. Yaşamın hemen her alanından aktarılan deneyimler ve gelen öneriler; kollektif dar bir çevrede tartışılıyor, sonra o tartışmanın ürünü kaleme alınıyor, redaksiyonu yapılıyor ve tekrar tartışılıyordu. Sonunda da daha geniş bir çerçevede tartışmaya açılıyordu. O dönemin en önemli özelliği bu

demokratik işleyişti. Yani Devrimci Yol'un teorik mirasını oluşturan yazılar ciddi yazılardı ve birilerinin zihninden dergiye aktarılan kişisel ürünler değildi. Mesela Direniş Komiteleri, anımsayabildiğimiz kadarıyla ilk defa Elazığ'da ortaya çıktı. Çatışmaların yoğunlaşması ile beraber bütün siyasal yoğunluklar faşistlere karşı beraber, omuz omuza dövüşmeye başladı. Yani antifaşist mücadelede bütün halk güçlerinin birliği düşüncesi fiilen ortaya çıktı. Ev ev, sokak sokak örgütlenmek; farklı bir yaşama biçimini ve yönetim

BEHÇET DİNLERER

anlayışını hayata geçirmek; pratikte öğrenilen ve orada mücadelenin özneleri tarafından hayata geçirilen bir tarzıdır. Ve pratikten elde edilen sonuçlar yazılı ürünler haline getirilerek, bu, vb. deneyimlerin tüm ülkeye yayılması sağlandı.

Bugün, dünkü ürünlerin sahibi olarak kendilerini gösterenler, o ürünleri tasfiye hakkını da kendilerinde görüyor. Dünü referans olarak geliştirilen örgütlenmeler karşısında endişe ve hırçınlık duyabiliyor. Ancak bugün artık "takke düşmüş, kel görünmüştür". Kendilerine uzatılan bir mikrofona, çok somut güncel bir konuda dahi söyleyecek iki cümlesi olmayanlar, dünü üretmiş olamazlar. O üretim, boylarını da çaplarını da aşılıyor. Yukarıda da belirttiğimiz gibi **Devrimci Yol'un isimsiz önderleri çoktu ve önderlik nitelikleri gereği kavgaın bizzat içinde yer almışlardır. Devrimci Yol'u Devrimci Yol yapan Nizamettin Orhangazi, Behçet Dinlerer, Necdet**

Erdoğan Bozkurt, Gökalp Çiftçi, vb. şehit önderlerdir.

Siyasal pratik içerisinde, çatışmalarda veya faşist saldırılarda önder kadroların yitirilmesine ek olarak, 12 Eylül sonrasında Güney'deki tartışmalarda despotça bir tutum takınılmış ve karşı duranların tasfiye edilmiş olması; hareket içerisinde, farklı çözümler sunabilme yeteneği olmayan ve direnme eğilimi bulunmayan kesimlerin öne çıkmasını beraberinde getirmiştir. Aslında, 90'lı yıllardaki Tartışma Süreci'nde de benzer bir durum olduğunu söyleyebiliriz. Yani Tartışma Süreci, örgütleniş biçimi ve özü itibarıyla, gerçekten birtakım sorulara yanıt oluşturan bir çaba değil. tasfiye için gerekli olan maddi ve ruhsal zeminin olgunlaşmasını hazırlayan, tasarlanmış bir çaba olarak gündeme geldi.

Devrimci Yol'da pratiği örgütleyen nitelikli kadroların sayıca çokluğu ve örgütlülüğün yaygınlık boyutu, tasfiye sürecinin de uzun ve zorlu geçmesine sebep olmuştur. Özellikle 12 Eylül sonrasında daha önceki yayımlarımızda da belirttiğimiz gibi tasfiye için her yol denenmiş, dağdaki gerilla örgütlenmesi, devrimcilik dışı hemen her yöntem mubah görülerek, maddi ve ruhsal kaynakları kesilerek geriye dönüşü ve sonuçta dağılması sağlanmıştır. Aslında bu bağlamda **Devrimci Yol, düşman karşısında askeri bir yenilgi almamış, içsel saldırılarla dağılmıştır.**

Biliyoruz. Devrimci Yol'un özünü gizleyip onu konjonktürel bir hareket olarak yansıtan, onun sahibi gibi davranan ve bugün artık kendi subjektif konumu sebebiyle Devrimci Yol'u tarihe gömmek isteyen kesimler (kişiler), Devrimci Yol'un, öldürülemez nitelikte tekrar karşılarında boy vermesinden rahatsız olacak, hırçınlaşacaktır. Ama bu, Devrimci Yol'un daha iyi anlaşılmasını sağlarken, o şahsiyetlerin yüzünü açığa çıkarmaya yarayacaktır.

Bugün birilerinin ortalıkta Devrimci Yol'un sahibi gibi dolanmasına, "Devrimci Yol'u ben yazdım ben silerim" dercesine kendinde müdahale hakkı görmesine belki gülüp

geçmek gerekiyor. Devrimcilerin mirasındaki çokluk, gereği yerine getirilebiliyorsa, bizi sevindirir. Ancak yine de bu sahiplenme için, vaktinde çeşitli fırsatlar olduğunu, sınav ortamları oluştuğunu; o sınavlardan kimin tarih karşısında ve halkların nezdinde nasıl bir not aldığını anımsatma ihtiyacı duyuyoruz.

SORU: 12 Eylül öncesinde solun bu denli kitleselleşebilmiş olmasının nedeni nedir?

YANIT: Aslında Türkiye genelini ölçü alacak, solun değil, Devrimci Yol'un kitleselleşmesinden söz etmek gerekiyor. Çünkü genelde sol yapıların çok güçlü bir kitleselleşmeye ulaştığı söylenemez. Mesela TKP, çok köklü bir hareket olmasına rağmen ve elverişli koşullar bulunduğu halde olması gereken düzeyde bir kitlesellik oluşturamamıştır. Kurtuluş, Halkın Kurtuluşu, vb. örgütlenmeler de kimi bölgelerle sınırlı bir kitleselliğe ulaşmıştır. Bu da genellikle, devrimci mücadelenin gereklerini yerine getirebildikleri yerlerde olmuştur. Yani o merkezi yapıdaki geleneksel duruşun ötesinde, siyasal pratiğin dayatmış olduğu görevleri birimlerdeki insanlar yerine getirebildiği oranda bir kitleselleşme sağlandı. Öyleyse 1980 öncesinde Türkiye'deki solun güçlenmesindeki birinci neden, mücadele çizgisinin hangi ekseninde gelişeceğini çok iyi gözlenmiş olmasıdır. Ve özellikle bu tespiti yapan Devrimci Hareket'in sola bunu zamanla maletmesi, yani antifaşist mücadele ekseninde gelişecek bir mücadele hattına çekmiş olmasıdır.

Dikkat edilirse, mücadeleyi 70'lerdeki gibi antiemperyalist temelde vur-kaç eylemleriyle sürdürmeye çalışan yapıların hiçbiri kitleselleşmemiş, çok dar bir çerçevede kalmıştı. Demek ki sorun, o dönemde doğru noktada bir çözüm önerebilmekte yatıyordu.

Türkiye'nin tarihsel gelişimi içerisinde bir geçiş toplumu olması da kitleselleşme sebepleri arasında sayılabilir. Feodalizmin hızla çözülmesi sonrasında kente göç eden; ama kent yaşamıyla uzlaşmayan, bütünleş-

meyen kesimlerde radikalleşme eğilimi ağırlık kazandı. Kırsal alanda yaşanan kapitalistleşmenin sonucu ortaya çıkan işsizlik insanları kararsızlaştırıp hızla uç noktada siyasal tavır alışlara itti. Ancak kitleselleşmeyi salt buna bağlamak doğru değildir. Eğer öyle olsaydı, bütün sol hareketlerin benzer biçimde güçlenmesi gerekliydi. Veya aynı şey bugün de olabilmeliydi. Örneğin bugün de ko-

ZEKERİYA AYDEMİR

numu hızlı bir şekilde sarsılan kesimler olmakta, orta sınıflar büyük oranda yok olmakta, ama böyle bir dinamizm yaşanmamaktadır. Demek ki sosyoekonomik nedenlere ek olarak devrimcilerin sürece çok doğru politik tespitlerle müdahale edebilmiş olması kitleselleşmeyi sağlamıştır. Ve öyle sanıyoruz ki dünyada bu kadar kısa sürede böylesine kitleselleşebilen bir başka devrimci yapı yoktur.

SORU: Daha önce çeşitli vesilelerle ÖDP'nin yazı konusu yapıldığını biliyoruz. Ancak geçmişe dönüp özellikle tasfiyeciliğe, değer erozyonuna vurgu yaptığımız bu çalışma bağlamında tekrar soruyoruz; ÖDP'yi nasıl değerlendiriyorsunuz?

YANIT: Geçmişte aynı mücadele zemininde bulunup bugün farklı ter-cihlerde bulunan kişi veya yapılaraya yönelik olarak yaptığımız değerlendirmeler/eleştiriler kimi dostlarımız tarafından yanlış anlaşılmakta ve sanki mücadelenin değil de bizim ihtiyacımızmış gibi algılanmakta ve bir çeşit didişme sayılmaktadır. Bu, eleştiri konusu yaptığımız yapıların niteliğinin ve özellikle sebep oldukları tahribatın yeterince anlaşılammış

olmasının ürünüdür. Hatta biz, eğer eleştirileceksek, ÖDP'ye yönelik yaptıklarımızdan değil, yapmadıklarımızdan dolayı eleştirilmeliyiz. Bu konuda yer yer geri durmamızın (muhatap almamamızın) sebebi, 1997'de çıkan ilk sayımızda da belirttiğimiz gibi "ÖDP'nin antisı, karşıtı, ona göre şekillenen" olarak algılanabilecek olma kaygısıdır.

Gerçekten kimi dostlarımızın da belirttiği gibi ÖDP'nin yüzü büyük oranda açığa çıkmıştır. Ancak yine de biz ÖDP'nin tam olarak işlevinin ne olduğu, sebep olduğu tahribatın boyutu vb. açıdan henüz yeterince anlaşılmadığını, kimi iyi niyetli kişi veya çevrelerce "ailenin bir parçası" bağlamında hala hoşgörülüğünü düşünüyoruz. **İnanıyoruz ki ÖDP'nin nasıl bir tasfiye hareketi olduğu ve bunun bilerek ve isteyerek yapıldığı yeterince kavrandığında; bunu ilk günden beri gören/sezen bizlere, neden daha gürültülü biçimde karşı çıkmadığımızı, sert tutumlar almadığımızı dair eleştiri yöneltenlerin sayısı çok daha fazla olacaktır.**

Tabii mesele sertlik, yumuşaklık meselesi değil. Bizler, farklı bir hareketiz. Kendimize ait bağımsız bir programımız var. ÖDP'yi kendimize bir uğraş öznesi yapamazdık. Ancak, 25 sayılık dergi arşivimiz incelendiğinde, vaktinde ve gerekli biçimlerde sol kamuoyunu uyardığımız, yeterli ve gerekli oranda yer verdiğimiz görülecektir. Ve eğer bu tasfiye sürecinin sorumlularından hesap sorulacaksa, bunun salt bizim sorunumuz olmadığını, hatta öncelikle gönülleri ve beyinleri çelmelenen, beklentileri istismar edilerek bugün ÖDP'nin mağduru haline gelen binlerce insana bu konuda görev düşüğünü düşünüyoruz.

Tüm solu toparlama, gökkuşağı projesi oluşturma, farklılıkların birbirine nasıl aynı çatı altında tahammül edebildiğini kanıtlama/gösterme iddialarıyla yola çıkan ÖDP'de bugün, bu spastik projenin baş sorumluları ve onların homojen çevresi kalmıştır. Bir miktar TKP'li ile hala yoldaş kalabilmeyi

hazmetmeleri, arada herhangi bir farkın kalmaması ile ilintilidir.

Bugün hala, yer yer Devrimci Yol'un anılması, istismar amaçlıdır ve genellikle kişisel ihtiyaçlara hizmet etmektedir. Dün Devrimci Yol'un en önemli dinamiklerinden biri olan; politika üretme mekanizmalarının aşağıdan yukarıya ortaya çıkışı süreci, başlangıçta bolca yapılan örgüt içi demokrasi edebiyatına rağmen, bütünüyle yadsınmış ve ortaya, alabildiğine despot, katı merkezi bir yapı; onların diliyle söylersek, "şeflik örgütlenmesi" çıkmıştır. Eleştiri getirenlere, "sen de kim oluyorsun?" diyebilen tarzdaki zihniyetin, "ufak olsun benim olsun" darlığına hapsedilmiş olan ilişkiler; artık, salt birilerinin konumunu korumasına hizmet eden; biçimsiz, kimliksiz ve kişiliksiz bir hal almıştır. Dönem dönem bize kadar uzanan hırçınlıkların sebebi budur. Gerçekte demokrasiyi, devrimciliği içselleştirmiş, ihtiraslarını yenmiş kişilerde bu tür tutumlara rastlanmaz.

SORU: Bugün artık çok daha net görülmektedir ki emperyalizm, sosyalizme ve devrimciliğe dair ne varsa dünya ölçeğinde tasfiye edebilmek için her yola başvurmakta, bunun için hemen her ülkede gönüllü veya dolaylı tasfiyeciler yaratmakta ve dünden bugüne uzanan deneyimler-değerler zincirini koparmak için, taşıyıcı konumdaki kuşağı etkisizleştirmeye büyük önem vermektedir. Türkiye'de ÖDP'nin üstlendiği rol, emperyalizmin bu amacı ile ne denli ilintilidir; bir kuşağın öldürülmesi (ideolojik olarak) ve kuşak kopmasının sağlanması işinin bizzat ÖDP tarafından gerçekleştirildiğini söyleyebilir miyiz?

YANIT: Bugün ortaya çıkan sonuçta bakıldığında çok daha net görüldüğü gibi, Türkiye'de emperyalizmin temenni ettiği gelenek kopması ÖDP kurmaylarınca yerine getirilmiş; ÖDP, böyle bir amaç için adeta bir infaz ekibi gibi çalışmıştır. Kuşak kopması yaratmak için Arjantin'de olduğu gibi devrimcileri uçaklara bindirip uyuşturulmuş halde okyanusa atmak, idam etmek veya kurşuna dizmek şart

değildir. Bunun için ideolojik ölüm de bir yöntemdir ve son yıllarda bu, özellikle tercih edilmektedir.

Sözünü ettiğimiz kuşak kopması sıradan bir olgu değildir. Bunun önemi emperyalizm çok iyi kavramış durumda; biz de bu önemin ayırıcılığına sahip olmamızdır. Çünkü bir siyasal hareket salt yazılanlarla çizilenlerle değil; insan ilişkileriyle, bu ilişkilere bakışıyla, kültürüyle, yaşattığı bütün değerlerle bir harekettir. Siyasetler, salt yazılı ürünlerle geleceğe taşınmaz. Devrimci Yol, en sıradan ilişkilerden, en organik ilişkilere kadar bir alternatiftir. Yaşamın

ZEYNEL ABİDİN CEYLAN

her alanında, sistemin dayattığı normlara karşı durulmuş; özlemlerin, umutların, geleceğin içerildiği normlarda ısrarcı olunmuştur. O kopuştan sonra bugün gelinen noktada insanlar yine boşluğa düşürülmüş; umutsuzluk, değersizlik, hiçlik yaygınlaşmıştır.

Bugün insanların feodal değerlere öykünmeye başlaması; sistemin dayatmış olduğu yoz, bireyci ilişkiler yerine geçmişteki feodal değerlere, feodal dayanışma geleneklerine sahip çıkması; bir çeşit zorunluluğun, alternatif sorununun dışavurumudur. Geçmişte biz, hem feodal değerleri aşmayı hem de burjuvazinin bize dayatmış olduğu değerleri reddederek alternatif bir yaşama dair normlar bütünü oluşturmayı başarabilmiştik. Bu, Devrimci Yol'un niteliksel farkıydı. İşte bu gelenek öldürülüp, bir nesil kopuşu sağlandığında, üretilmiş o değerler bugüne taşınmadı. Son 20 yıla baktığımızda, o değerlerin ilk önce, bugün sahibi gibi davrananlarca terkedildiği-

ni, "taban"da ise uzun süre korunulduğunu gördük. Yukarıdan aşağı iradi biçimde gerçekleştirilen erozyona rağmen, Devrimci Yol kültürü almış kesimlerde bu değerlerin uzun süre yaşatılmaya çalışılmış olması, kimin neyi ne derece sindirmiş olduğunun da göstergesidir.

Türkiye'deki kuşak kopmasının öneminin anlaşılması, dünya ölçeğinde sosyalizme dair gerçekleştirilen kopuşun anlaşılmasından geçiyor. Dünya'da bir dönem gerçekten çok güzel şeyler yaratıldı. Ve bugün onların kalıntıları dahi büyük önem taşıyor. Bu çerçevede, dünden bugüne devamlılık bizim için bu denli önemli idiyse, birileri içinde o zinciri koparmak çok önemliydi.

Biliniz ki, herhangi bir kuşak kopuşunun sağlanması, bireysel olarak hiç kimseye, hiçbir gruba, düşünce sistematiği ne olursa olsun hiçbir bireye çıkar sağlamaz. Bunun ancak, sola bir bütün olarak düşman olan, solun başarılarına hiçbir zaman tahammül edemeyen, onu mutlaka engellemesi gereken-birilerine yararı olur. Öyleyse, böyle bir kuşak kopmasının yaratılmasında kesinlikle emperyalizmin müdahalesi vardır. Başka türlü mümkün değildir. Çünkü, bir siyasal yapıya bu kadar kötülüğü hiçbir birey, birey olarak kendi başına yapamaz. Bu nedenle, bunun arkasında mutlaka emperyalizm gibi çok büyük örgütlü bir gücün aranması gerekiyor. "Çok büyük örgütlü bir güç" derken; her yere her biçimde girebilen, uzanabilen; olanaklara, araçlara, mekanizmalara sahip olabilen bir gücü kastediyoruz.

'80 sonrasında ülkemizdeki istihbarat örgütlerinin, sol yapılar içerisine yeteri kadar sızamamış olmaktan yakındıkları, özeleştirilerek verdikleri bilinir. Ve herhalde daha sonra ilk yaptıkları şey, bu eksikliği çeşitli biçimlerde telafi etmek olmuştur. Biz, bunun sonuçlarıyla, doğrudan veya dolaylı etkileriyle 1981-82'lerde karşılaşmaya başladık. O günkü süreçte bilinçli, örgütlü tahribat şu biçimlerde gözlemlendi:

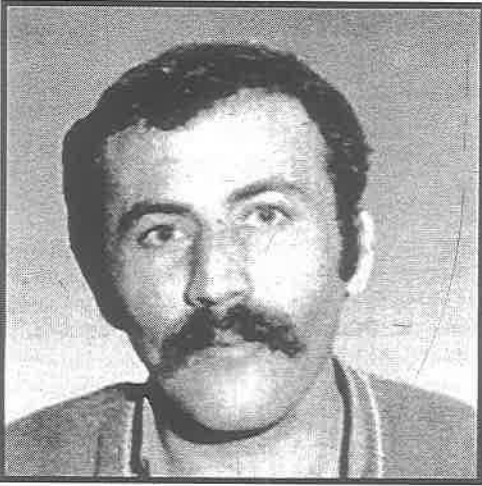
*İdeolojik kimliğin bulanıklaştırılması ve giderek yok edilmesi.

*Örgütsel yapı sekterlik boyutuna

vardırılarak, insanların önce örgütlü ilişkilerden soğutulması, sonra da örgütlü ilişkilerin dağıtılması.

*Oldukça uzun erimli bir dönemde, her türlü örgütlü ilişkinin, bireyin özgürlüğünü kısıtlayıcı, özgür gelişimini köstekleyici olduğu vurgulanarak, örgütsüzlük vaazedilerek bir geleneğin öldürülmesi.

Yıllar sonra Tartışma Süreci'nde insanlara, "örgütlü ilişki olarak değil, birey olarak gelin" dendi. Hatta, böyle bir süreci başlatmak için "mevcut tüm örgütlülüklerin dağıtılması" şart koşul-

HIDIR ASLAN

muştı. Biz meseleyi salt geleneklere indirgemiyoruz. Ama o kültürün taşıyıcılarını etkisizleştirmek, değerler zincirindeki sürekliliği koparmaktır. Hedefe konan şey, Devrimci Yol'dan kalan mirastı. Ve mümkün olduğunca herkes "birey"e dönüştürülerek o sürece nokta konmak istendi. 1982'de nasıl, iradi olarak (tasarlayarak) Devrimci Yol'un özünü kavramış kadrolar tasfiye edilmek istendiyse; 1990lı yıllardaki Tartışma Süreci'nde de aynı şey programlı biçimde yapıldı. O güne dek ayakta kalabilmiş, kendini/değerlerini koruyabilmiş ilişkiler ya dağıtıldı ya da sürecin dışında tutuldu. "Birey olarak gelin" derken; amaç, örgütlülüğü sıfırlamaktı. Nitekim, sürecin ortaya çıkardığı ÖDP de hiçbir zaman örgütlülüğü savunmadı; tersine, birey olmayı ön planda tuttu. Sadece düdüğ öttüğü zaman alanlara gelecek; ÖDP'nin çağrısıyla alanlarda toplanacak; ama, düdüğ olmayınca bir keyfiyet hali sürececek; alabildiğine esnek, yumuşak, gevşek ve hatta şekilsiz ilişkiler üzerine oturmuş bir

örgütlülük (gerçekte örgütsüzlük) savunulmuştur.

ÖDP'nin oluşumunda kurucularının subjektif konumları dışında, dışsal hangi faktörün ne denli etkili olduğunu, hangi yönlendirmenin hangi ihtiyaçla örtüştüğünü ayrıntılı biçimde bilemiyor olsak da, ortaya çıkan eserin, emperyalizmin dünya ölçeğinde sola yönelik tasfiye operasyonunu tamamlar, ona hizmet eder bir nitelik taşıdığını rahatlıkla söyleyebiliriz.

1980 sonrasında, gelişebilecek örgütlü ve etkili karşı duruşların Cunta tarafından farklı biçimlerde tehdit ve misillemelerle karşılanabileceğine dair somut verilerin olduğu da bilinmektedir. Nitekim daha sonra bu durum generallerce açıkça dile getirilmiş; kendilerine yönelik bir saldırı karşısında tutsakları bir çeşit rehine gibi gördüklerini ifade etmişlerdir. Hatta süreç ve dinamikleri hakkında yeterli bilgiye sahip olanlar, 1984'te Hıdır ve İlyas'ın idamının, tesadüfi bir seçim olmadığını rahatlıkla görebilir. Çünkü o dönemde dışarıda oldukça güçlü bir yapı vardı. Ve bunun politik olarak nerelere varabileceği biliniyordu. İşte Hıdır ve İlyas yoldaşın idamı, böyle bir gelişmenin önünü almanın mekanizmalarından biriydi. Hiçbir yasal dayanağı olmayan alelacele yargılamalarla mahkeme sonuçlandı ve idamlar gerçekleşti. Bu, o gün Türkiye genelinde farklı düzeyde politika yapabilme araçlarına sahip bir yapılanmaya karşı mesaj özelliği taşıyordu. Dağlarda 10 bine yakın insan vardı. Bu boyuttaki bir askeri örgütlenme çok şey yapabilme güç ve imkanlarına sahipti. Ve bu durum, idama karar verenler tarafından çok iyi biliniyordu. Hıdırların bir diğer özelliği, içerde kendilerinin zarara uğrayabilme olasılığı karşısında dışarıda mücadeleyi frenleme yoluna gitmemiş olmalarıdır.

Bilinir ki kişi, artık dünkü misyonunun kendisine yüklediği sorumlulukları göğüsleyemeyecek, onun altından kalkamayacak duruma düşerse, tasfiyeciliğe yönelebilir. Hatta tasfiyecilik, bir ihtiyaç haline gelebilir. Bu da çok yaygın biçimde insanların

subjektif konumlarına uygun olarak siyaset yaptıklarının bir göstergesidir. Biz kimseye işbirlikçi, ajan, vs. demiyoruz. Ancak, gönüllü tasfiyeciler olmak için çeşitli nedenlerin olabileceğini biliyoruz. Sisteme şu veya bu yoldan dönme eğiliminin belirdiği durumlarda sistem, kişinin subjektif konumu üzerinde etkili olmaya başlar. Devrimci coşku yitirildiği oranda, onun yerini sisteme dair beklenti ve heyecanlar alır. Kişi, böyle bir ruhsal durumda, devrimci bir yapılanmanın doğuracağı sonuçları göğüsleyemez.

İLYAS HAS

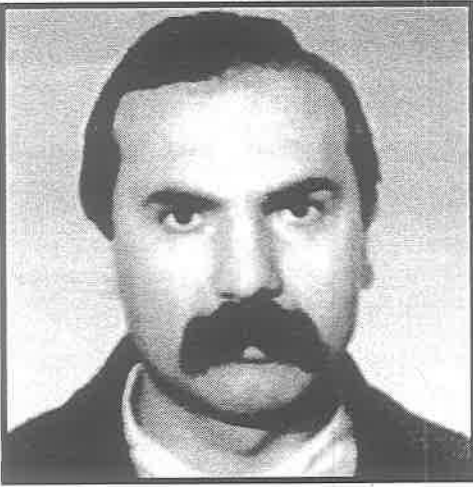
Hatırlanacak olursa, ÖDP'yi önceleyen süreçte "insanlar bir 10 yıl daha yaşamak istemiyor" deniyordu. İşte ÖDP, tam da bu subjektif konuma denk düşen bir örgütlenmeydi.

SORU:Bütün bu açıklamalarınıza rağmen soruyoruz; ÖDP nedir?

YANIT:Aslında "ÖDP nedir?"i bir iki cümleyle yanıtlamak yerine, geçmişe gidip, ÖDP'yi hazırlayan sürece egemen olan ideolojiyi masaya yatırmak gerekiyor. Bilindiği gibi bugün Kürt ulusal hareketi dahil, çeşitli çevrelerde, demokrasiyi AB'den beklemek gibi yaygın bir eğilim var. Gerçekte bu eğilim, 20 yıl öncesine dek uzanıyor. 1982-83'lerde birileri 20-30 yıllık bir gelecek için belirleme yaparken, sürecin temel dinamiğini AB olarak görüyordu. O gün oluşturulan düşünsel sistematığı anımsatmak gerekirse; deniyordu ki:

"Türkiye'nin önünde bir AB süreci vardır. Bu süreçle birlikte AB, Türkiye'ye kendi programını, yani bir burjuva demokrasisini yukarıdan

aşağıya dayatacaktır. Türkiye'nin önündeki demokratikleşme süreci; yarıktan, AB'nin baskısıyla ve AB ile bütünleşerek sağlanacaktır. Bu bağlamda demokratik devrim gibi toplumun demokratikleşmesini sağlayan bir süreç gereksizdir. Mücadele, uzun vadede sosyalizmi kurmak üzere biçimlenmelidir. Bu süreç içerisinde sadece bir taraf olmak, demokrasi talebi olan en geniş kesimlerle (Demirel dahil) bütünleşmek gerekir. Türkiye'de burjuvazinin en gerici politikacıları bile demokrasiyi savunuyor. Öyleyse bizim gündemimizde demokrasi mücadelesi yoktur. Mücadele, çok uzun vadeye yayılmalı; yani güçlü bir işçi sınıfının oluşması, sosyalizmin kitleler nezdinde somut bir talep haline gelmesi, sosyalizme olan güvensizliğin bir güvene dönüşmesi gibi bir sürecin sonrasına ertelenmelidir."

TEMEL COŞKUN

O gün savunulan sistematığın özünü, anımsayabildiğimiz biçimiyle tırnak içinde aktardık. O gün demokratlığı keşfedilen Demirel'e yurtdışında çeşitli kesimlerin nasıl can simidi gibi sarıldığını ve bu konuda yazılan yazıları hatırlamak istemeyenler olabilir; ama biz hatırlıyoruz.

Kısacası, oldukça uzun bir süre siyasal bir aktivite yaşanmayacak bir süreç tespit edilmişti. Hatta, "Ekonomik-demokratik mücadele diye bir mücadele yoktur" denilerek, bu şekilde insanların ekonomik-demokratik anlamda mücadele için, yani yaşama koşullarının iyileştirilmesi için dahi, sisteme karşı mücadele

etmesinin önüne geçilmeye çalışılıyordu. Yani bugün insanlar (çeşitli çevreler) nasıl AB'ye girişle hemen her sorunlarının çözüleceğini düşünüyor; o zaman da benzer düşünceler savunuluyordu. ÖDP, işte o düşüncenin örgütlenmiş biçimidir. O günlerde tartışmaların "Nasıl bir sosyalizm" ekseninde yürütülmesinin sebebi budur. Hatırlanacak olursa, 1980 öncesinde bu perspektif, "sosyalist devrim" savunucularına aitti ve Devrimci Yol tarafından mahkum edilmişti.

Asgari Marksist formasyona sahip herkes bilmektedir ki, Türkiye'de devlet biçimi faşizmdir. Ve devrimcilerin görevi, devletin ve toplumun tepeden tırnağa demokratikleştirilmesidir. Bunun için de en uygun siyasal program, demokratik devrimdir. O süreçte TKP, vb. yapılar, bunun barışçıl yoldan gerçekleşebileceğini savunuyordu. "İlerleme", "ileri demokrasi" ile kastetikleri olgu buydu. Demokrasinin sınırları genişletilerek ileri bir demokrasiye geçilecek ve sonra da süreç, sosyalizme evrilecekti. TKP'nin eski kadrolarıyla ÖDP içinde yaşanan buluşma bu bağlamda tesadüf değildir. İşte, "ÖDP nedir?" dendiği zaman akla ilk bu geliyor. Herşey AB sürecine bağlanmış durumda. Tabii bu da mücadele gücünü kaybetmiş olan insanların tercihine denk düşen bir önermedir.

ÖDP bugün artık uzatmaları oynamaktadır. Seçimlerde, 3 Kasım'dan farklı olarak, itirazsız ittifaklara dahil olması, sonunu görmüş olmasından kaynaklanıyor. Eğer 28 Mart seçimlerine tek başına kalırsa, sonunun hüsrana olacağını bildiği için, Blok içinde gizlenmeyi tercih etmiştir. Ancak bu, bilinen sonu, belki geciktirir ama önleyemez. Devrimin uzun ve zorlu yolunda ÖDP bir noktadır ve belki ilerde ismi dahi anılmaz olacaktır. Ancak, son 10 yıllık sürece baktığımızda, itiraf etmeliyiz ki, boyundan daha büyük zararlar verebilmeyi başarmıştır.

SORU: Dünya'da ve ülkemizde solu nasıl bir süreç bekliyor?

YANIT: Sol, dünya genelinde neredeyse dibe vurmuş durumda; günü yorumlamaktan, buna uygun poli-

tikalar geliştirmekten büyük oranda yoksun konumdadır. Gerçekte sol, gücünü toplumun ilerisinde olmaktan alır. Yani devrimcilik, sadece günü anlamak değil, geleceği kavramak, yorumlamak, geleceğe yönelik perspektifler sunabilmektir; insanları politikaya bugünden hazırlayabilmektir. Hatırlanacak olursa '80 öncesinde bizim gücümüz buradan geliyordu.

12 Eylül öncesinde sol, burjuva aydınların dahi kimi durumlarda etkilendiği bir fikri ve fiili ağırlığa sahipken; giderek gelişim grafiğini yukarı çekeceğine, kendine olan güveni kaybetti, kendi içine kapandı ve dünyayı tanımaktan, yorumlamaktan uzak bir hale geldi. Özellikle '90 sonrasında, özgüvenden geriye ne kalmışsa o da yitirildi ve dünden bugüne uzanan ideolojik değerler sorgulanır hale geldi. Devrimci ideolojinin sistemle çatışan, çelişen dinamik

MUSTAFA ÖZENC

noktaları törpülenerek yeni bir sol yaratılmaya çalışıldı. Bu durum, çöküşü hızlandırırken; ortalığı, tasfiyecilik örneği siyasal yapılar kaplamaya, onların duruşunu tanımlayan fikri sistematik, "yükselen değerler" olarak kabul görmeye başladı.

Sadece ülkemizde değil, dünya genelinde sol; devrimci, dinamik noktalarını kaybettikçe çöktü. Bu süreçte de emperyalizm, sürekli olarak devrimci, dinamik noktalara vuruş yaptı. Kabul edebileceği bir solu hiç eleştirmedi. Ama devrimci özü, sistem karşısı niteliği olan yapılarla, "sivri" noktalara vuruş yaptıkça; sol, o konulardan taviz verdi, geri adım attı. Bugün solun konumu budur.

Dolayısıyla bu niteliği devam ettiği sürece; solun, yakın bir gelecekte, yukarıda tanımladığımız tarzda günü kavrama, yorumlama, geleceğe ilişkin somut önermelerde bulunabilme, dinamik bir yapıya kavuşabilme şansı yoktur. Ancak, bunu kolaylaştırabilecek dışsal gelişmelerin oluşması mümkündür. Ve süreç o doğrultuda yaşanıyor. Yani görüldüğü kadarıyla kapitalizm, 10-15 yıl önce sosyalizmin içinde bulunduğu durumdan daha şiddetli bir bunalım yaşıyor. Aslında emperyalist-kapitalist sistem, aynı bunalımı daha önce de yaşıyordu. Ancak, sosyalist sistemin, biraz da dışarıdan müdahaleyle çöküşünü hızlandırarak, kapitalizm günü kurtarmış oldu; ama, sorunlardan kurtulamadı.

Bugün artık kapitalizm, kendi içinde kendi çöküşünü hazırlıyor. Hızla düşen kar eğilimleri ve alabildiğine merkezileşme; sermayenin hızla çok daha dar kesimlerde toplanması; bunun dışındaki kesimlerde çok hızlı yoksullaşma, bu yoksullaşmanın boyutu; gelişmiş kapitalist ülkelerdeki geniş halk yığınlarının da yoksullaşmasına, satın alma gücünün düşmesine yol açıyor. Bu durum, ister istemez sistemin yeni baştan sorgulanmasını gündeme getirecektir. Sol, işte bu noktada bir dinamizm yakalayabilir. Bunun için çok uzun bir süreç tarifi yapmıyoruz; çünkü, Amerika'da bile son 10 yılda insanların, kullandıkları konutlarının ipoteği karşılığında almış oldukları krediler, bu tür borçlanmalar 1 kat artmış durumda. Bu, insanların gelecekte çalarak, gelecekteki birikimlerinin karşılığıyla günü kurtardıklarını gösteriyor. Avrupa Birliği'ni bile köşeye sıkıştırarak, hızlı bir gelişme içerisinde görünen Amerika da bile bunlar yaşanıyor. Aynı şekilde Avrupa'da, Japonya'da insanların yaşama koşulları hızla geriye doğru gidiyor. Asya ve Afrika zaten biliniyor. İşte bu noktadan sonra, çok uzun olmayan bir süreçte, geniş emekçi yığınları, yeni bir dinamizmin, yeni bir hareketliliğin içerisine girebilir. Bu noktada solun kendisini yeniden şekillendirebilme şansı/olanağı var; ama bu, sanıldığın-

dan daha zordur. Çünkü emperyalizmin; medya olanaklarına, kitle iletişim araçlarına olan sınırsız egemenliğini kullanarak, kitleleri istenilen tarzda manipüle edebildiği; düşüncelerini, davranışlarını yönlendirebildiği bir çağda, kitlelere ulaşım alternatif düşüncelerle buluşmalarını sağlamak oldukça güç sonuç veren bir uğraştır. Ama, maddi yaşam koşullarının insanın düşüncesi üzerinde belirleyici olduğu düşünülürse; yeni bir devrimci dalganın çok uzakta olmadığını da söyleyebiliriz.

Bugün sistemin en etkili olabildiği ve gücünü hissettirebildiği nokta, insanı yalnızlaştırabilmektir. Bunun karşısında, insanların yaşadığı sorunların çözümünü içerisinde gerçekleştirebildiği, sistem karşıtı alternatif örgütlenmelerle durulabilir.

SORU: Düne dair kimi olgu-

ERKAN UZUNEMİNAĞAOĞLU

ların daha iyi anlaşılmasını sağlamak üzere yaptığımız bu açıklamaları, Devrimci Yol'un ideolojik muarızlarının istismar edebileceğini düşünüyor musunuz?

YANIT: Yaptığımız bu değerlendirmelerle, her vesileyle Devrimci Yol'a olumsuzluk atfetmeyi alışkanlık haline getirenlere belki fırsat yaratmış olacağız. Ve belki, bu açıklamalarımızı kendi iddialarının kanıtı sayacaklardır. Ama devrimden yana samimi tüm akıl ve yürekler bilmektedir ki, kendi dışındaki devrimci yapılarda olumsuzluklar varsayarak kendini olumlamak; bunu bir siyaset tarzı, insan kazanma aracı olarak görmek; ne devrime ne de bu çabanın sahibine bir şey kazandırır.

Uzak tarihlere dair aktarmalar yaparken, olguları farklı göstermek, özellikle genç beyinleri aldatmak mümkündür. Ama, **aldatılmış beyinlerle devrime yarar sağlamak pek mümkün değildir.** Belki günü kurtarmak için bu tür çabalar sonuç verici olabilir. Ama herkes bilmektedir ki devrimciler uzaydan gelmedi ve hiçbir siyasal yapı bütünüyle "steril" bir ortamda büyümedi. Özellikle 12 Eylül öncesi dönem, bugün siyasal zeminde hala şu veya bu şekilde varlık gösteren sol yapıların hemen tümünün teorik ve örgütsel açıdan biçimlenme -diğer bir ifadeyle- çocukluk çağıdır. O günlerin elbette ki Türkiye Devrimci Hareketi için büyük önemi vardır. Ayrıca, sürecin kendine has bir naifliği ve güzelliği vardı. Ancak, o günkü hemen her olgu, değerlendirilirken, o an'a giderek ele alınmalıdır. Yani, bulunduğu/doğduğu tarihsel kesit içinde yorumlanmalıdır.

Devrimci yapılar, toplum içinde ortaya çıkar ve tüm iradi yanlarına rağmen, toplumun pek çok özelliğini, alışkanlığını kendi iç ilişkilerine kadar taşır. Bu konuda, bir yapı diğer yapıya oranla birtakım avantajlar taşısa da hiçbiri, sözünü ettiğimiz etkiden muaf değildir. Ve yine hiçbir devrimci yapı zaaf ve eksikliğe karşı kesin sonuç veren bir ilaç bulabilmiş değildir. Genel amaçtan kopup, mücadeleyi bir yarış ögesi olarak algılar hale gelmek; özneliği belirleyici hale getirir. Ve hatta, devrimin değil, özneliğin gereklerine göre hareket tarzı oluşturulur. Gerçekte ise biliyoruz ki, tüm devrimci yapılar, aralarındaki önemli farklara rağmen, birbirine benzerdir. Ve hapishane ortamları dahil, yaşamın hemen her kesiti için, hepsinin bolca hata ve eksiklikleri vardır. Bunlar, kapsayıcı bir olgunluk ve öze dair kaygılar dışında ele alınmak istendiğinde her yapı için aleyhte kullanılabilir bir açık bulmak mümkündür; hatta kolaydır. "Ben hatalar ve eksiklikler üstü bir yapı oluşturdum" diyen varsa, bize başvursun. Biz ona, neden yanıldığımız örnekleriyle anlatalım. Ama burada bu tür ayrıntılara yer vermeyi doğru ve gerekli görmüyoruz.

EĞİTİM HAKKINA YÖNELİK SALDIRI TOPLUMA YÖNELİK BÜTÜNLÜKLÜ SALDIRIDAN AYIRDEDİLEMEZ

Eğitim, toplumsal aynı zamanda bireysel gelişimi sağlama açısından da bireysel bir olgudur. Eğitimin bu iki yönü birbirini yadsımayan ve birbirinden üstün yönleri olmayan bir özellik taşır. Eğitimin toplumsal yönü insanlığın tarihsel süreç içerisinde biriktirmiş olduğu mirasın, toplumun ilerlemesi için kullanılmasını ve toplumun geleceğine dair bu birikimler ışığında projeler üretilmesini hedefler. Eğitim sistemi içerik olarak toplumu felsefeyle örülmeli ve toplumsal sorunlar karşısında kayıtsız kalmayan ve bunlara devrimci çözümler sunan bir anlayışla örgütlenmelidir. Eğitimin sosyal içerikle örülmesi bireyin sosyalleşme sürecinde de çok etkili olan bir özelliktir. Sosyalleşme süreci bireyin varolan toplumsal biçimlenişle uyum sağlamasına yardımcı olurken aynı zamanda bireyi varolan gerçeklikle çatışmaya sokarak, onun bir üst toplumsal biçimlenişini yaratması sürecini de kapsar.

Eğitimin bireysel yönünün toplumsal yönünden ayrılmayacağını yukarıda belirtmiştik. Eğitim bireye, kendi gerçekliğini kavratmalı, yaşamın anlamını ve kendi dışındaki gerçekliğin varoluş amacını sürekli sorgulattırması ve bireye, sorgulaması sonucunda elde ettiği veriler ışığında yaşamı dönüştürmesini sağlayacak bir nitelik kazandırılmalıdır. Bireye tarihsellik bilincini kazandırabilmeli ve olayları, olguları bu çerçevede değerlendirmesini sağlayabilmelidir. Hizmet bilinciyle hareket eden birey değil de kendi kararlarını kendisi veren, verdiği kararları yaşamda var edebilmeyi göze alabilen ve bu uğurda bedeller ödeyebilen bir birey olarak yetişmesini sağlamalıdır.

Eğitim aynı zamanda tarihsel bir

olgudur. Eğitim de diğer üst yapı kurumları gibi toplumsal işbölümü ve üretim tarzına göre farklı biçimler almıştır. Eğitim anlayışı dönemin sınıfsal ihtiyaçları çerçevesinde bir içerik ve biçim alır. Günümüz eğitim sistemindeki değişen anlayışı kavramak için kapitalizmin tarihselliğini çok iyi anlamak gerekiyor.

Kapitalizmin gelişiminin erken aşamalarında eğitimin temel işlevi, görece homojen bir vatandaşlık bilinci yaratmak ve bu kanalla kapitalist ilişkilerin üzerinde yükseleceği altyapıyı hazırla-

mak oldu.(Fuat Ercan,Eğitim Ne İçin? Üniversiteler Nasıl? YÖK Nereye? Ütopya) Burjuva sınıfı işçi sınıfıyla birlikte feodalizme karşı verdiği sınıfsal savaşı kazandıktan sonra her alanda eski toplumdan daha ilerici kurumlar ve alanlar yarattı . Bu değişim sadece biçimsel anlamda olmadı aynı zamanda içerik açısından da devrimci atılımlar yaşandı. Eğitim anlayışı kilise boyunduruğundan kurtarılmış, laik ve hümanist bir etğin kurumsallaştırıldığı bir çerçevede biçimlendirilmiştir. Eğitim müfredatı ulus devlet ideolojisi ve

ulusal değerler esas alınarak hazırlanmıştır. Eğitim hizmetleri bu dönemde topluma hizmet açısından önemli olduğu için devlet tarafından kamu hizmeti olarak veriliyordu. Devlet aldığı vergilerle eğitimin maliyetlerini de sosyalle ediyordu.

Kapitalist sistem tarihselliği içinde ilerlerken alt yapıda meydana gelen değişimler daha önceden var olmayan ihtiyaçları ortaya çıkardı. Bu ihtiyaçlar özellikle kapitalizmin tekelci aşaması olan emperyalist aşamada kendisini iyice belli etti. Yeni döneme ilişkin fark-

lı bir üst yapı düzenlemesi gerekiyordu. Serbest rekabetçi piyasa anlayışına uygun olan üst yapı kurumları, biçim ve içerik olarak pazara belli sermaye gruplarının hakim olduğu emperyalist aşamanın ihtiyaçlarını karşılayacak durumda değildi. Devletin her alandaki hakimiyetinden rahatsızlık duyan tekeller bu durumu ortadan kaldırmaya çalıştılar. Aslında tasfiye edilen, işçi sınıfının çeşitli mücadelelerle kazanmış olduğu haklarıdır. Bu politikanın sonucu her şey piyasanın görünen ellerine bırakıldı. Devlet tarafından kamu hizmeti olarak verilen eğitim yarı kamusal niteliğe büründürülmeye çalışıldı ve bu politikada da başarı sağlandı.

1929 Kara kış....Kapitalist sistemin yapısal olarak yaşamış olduğu en büyük krizlerdendir. Kapitalizme özgü aşırı üretim ve tüketim eksikliği yaşanan krizin asıl sebebidir. Daha önce devleti engel olarak gören tekeller, içine girmiş oldukları bu durumdan kurtulmak amacıyla devletin sosyal sorumluluklarını yerine getirmesi için gerekli mekanizmaları hazırladılar. Burjuva sınıfı hiçbir zaman devleti tamamen tasfiye etmez sadece devletin yerine

getirmesi gerekli olan görevlerin kapsamını daraltır. Sermaye sınıfı baskı aygıtını varolan krizin aşılması konusunda bir araç olarak kullandı. Devlet ekonomiye müdahale ederek aşırı üretimi emecek iş alanları yarattı. Halktan alınan kaynaklarla KİT'leri oluşturup yeni iş alanları yarattı ve KİT'lere gerekli olan malları da piyasadan satın alarak piyasayı rahatlatı. Kapitalist devletler, içlerinde gerçekleşen muhalefet ve sosyalizmin varlığı sebebiyle devlete sosyal nitelik vermek zorunda kalmışlardır. Sosyal devlet anlayışı çerçevesinde eğitim hizmeti tekrardan kamusal hizmet olarak verilmeye başlandı. Bütün kapitalist devletler anayasalarına ilk ve orta öğretimin parasız olduğuna dair maddeleri tekrardan eklemek zorunda kaldılar.

Kapitalizm kriz dönemlerinden kendisini yeniden tanımlayarak çıkıyor. Kriz dönemleri kapitalizmin adeta kendi kendisini küllerinden yeniden yarattığı dönemler olarak karşımıza çıkmaktadır. 1970'lerden sonra yaşanan yapısal kriz bize bu gerçekliği tekrardan göstermiştir. Kapitalist sistem açısından bu yıllar varolan yatırım alanlarındaki verimliliklerin düşmesi ve bunun sonucunda elde edilen karlarda ciddi düşüşler kapitalizmin kendisini yeniden tanımlaması gereğini doğurdu. "Neoliberalizmin" piyasaya yönelik vurgusu kapitalist toplumsal ilişkilerin artan oranda ekonomik alana çekilmesi toplumsal ve siyasal ilişkilerin piyasa çerçevesinde yeniden tanımlanması sonucunu doğurmuştur. Eğitim bu dönemde özünde bireyin toplumsallaşmasını ve toplumsallaşma sürecinde bireye ait yeteneklerini de sosyalleştiren bir unsur olarak değil, bireyin sadece gelecekteki getirisi dolayımında tanımlanmaya başlandı.

Kapitalist ülkelerdeki üniversitelerde üretilen tezlerle yaratılmak istenen sanal alem teorize edilmeye başlandı. Türkiye'de de tartışma yaratan Fukuyama'nın "Tarihin Sonu" tezi yeni dönemin ihtiyaçlarına denk düşen ve büyük sermaye grupları tarafından satın alınarak yazdırılan bir tezdur. Tezin temellendirildiği nokta Marx'ın "tarih, sınıflar mücadelesi tarihidir" anlayışına

Toplumu din, milliyetçilik ve popüler kültür çerçevesinde biçimlendiren 12 Eylül askeri darbesi bugünkü gençliği, özelde öğrenci gençliği biçimlendiren en önemli unsurlardan biridir. Bugünkü öğrenci gençliğe rengini veren motifler 12 Eylül'ün getirmiş olduğu kültürdür. Darbe tam bir kuşak kopması yaratmıştır. Gençlik, olayları ve olguları tarihsel bir bilinçle değerlendirmek yerine televizyonda ve günlük köşe yazılarında öğrenmiş oldukları yargılarla değerlendiriyor. Bu biçimlenişe sahip kişi bırakın başkasının sorunlarına sahip çıkmayı, kendi sorunlarına dahi sahip çıkmayan, sorunları bütün sebepleriyle ortaya koyamayan, bunlara yönelik araştırma bilinci geliştiremeyen, kendi soğuk, karanlık ve nemli mağarasından dışarıya çıkmaktan korkan, kendi başına karar alamayan kişidir.

karşı antitez geliştirmek ve artık sınıf olgusundan bahsedilemeyeceğini belirtmektedir. Yani kapitalizm kazandı. Yine aynı yerde üretilen ve kapitalizmin ihtiyacını karşılayan Huntington'un "Medeniyetler Çatışması" tezi... Milyonlarca insan Afganistan ve Irak'taki ABD işgalini bu bakış açısıyla izledi ve olayları bu bakış açısıyla yorumladı. Bu iki ve benzer tezin ortak özelliği gerçeklikten yola çıkılarak yazılmamış, sermaye çevrelerinin ısmarlamaları üzerine yazılmış olmalarıdır.

Emek yoğun üretim biçiminden daha çok bilgi yoğun sanayilere geçiş bu dönemin karakteristik özelliğidir. Bu tespit bu noktadan sonra kapitalizmin hangi alanlara yöneleceğini, hangi alanlarda yatırımlar yapacağına dair veriler

sunar.

Uluslar arası sermaye çeşitli kurumlar (Dünya Bankası, OECD) aracılığıyla kapitalist ülkelerde sosyal devleti, bağımlı ülkelerde de ithal ikameci ekonomi anlayışlarını tasfiye etmeye yönelik politikalar uyguladı. Sosyal devlet ve ithal ikameci ekonomik modeller uluslararası sermaye açısından 1970'lerde başlayan yapısal krizin sebepleri olarak gösteriliyordu. Sosyal devlet anlayışının tasfiyesi eğitimin kamusal hizmet olarak verilmesi anlayışının da tasfiyesi anlamına geliyordu. Üniversitelere ayrılan kaynağın kısılması üniversiteleri piyasaya girerek kaynak yaratma noktasında zorunlu kıldı. Sermayeye ilişkiye geçen üniversiteler bilimsel ve teknik bilgiyi üretmeye başladı. Üniversitede ve diğer eğitim kurumlarında üretilen bilgi, evrensel olanın değil, piyasa sürecinde rekabette öne geçmeyi sağlayan ve karları yükselten bir bilgi olmaya başlamıştır. Üniversiteler bilimsel bilginin araştırılıp, geliştirildiği, toplumsal sorunların analiz edilip bunlara yönelik çözümlerin üretildiği, öğrencilerin, öğretim üyelerinin kendilerini geliştirebildikleri alanlar olmaktan çıktılar. Üniversiteler sermaye için yeni teknik ve ürün geliştirme merkezleri haline geldiler.

Her alanda yaşanan metalaşma dünya genelinde olan bir süreçtir. Sermaye uluslararası hale geldikçe kendisine yeni yatırım alanları bulmak zorundadır. Eğitim de daha öncede kamusal niteliğinden kaynaklı girilmemiş alanlardan biriydi. Bu sebepten dolayı kapitalizm çeşitli bedellerle kazanılmış olan eğitim, sağlık, iş güvencesi vs. gibi haklara yönelik saldırıları çeşitli araçlarla sürdürecektir. Örnek vermek gerekirse Almanya, Fransa, Nikaragua vs. gibi ülkelerdeki öğrenci eylemliliklerinin sebeplerine baktığımızda neoliberal politikalar çerçevesinde eğitimin kamusal niteliğinin tasfiye edilmesine yönelik politikalar olduğunu görebiliriz. Almanya'da SPD-Yeşiller Partisi koalisyonu'nun neoliberal politikalar çerçevesinde bütçeden eğitime ayrılan

paydan kesintiye gitme kararı alması öğrenci eylemliliklerinin başlangıç sebebinin oluşturmuştur.

Türkiye gibi yeni sömürgeci ilişkiler çerçevesinde yapısal uyum politikaları ile yapılandırılmaya çalışılan ülkelerde neoliberal saldırılar yaşamın bütün alanlarına yönelik olmaktadır. "*Borç darboğazı içinde dünya piyasasına açılan bağımlı ve az gelişmiş ülke ekonomileri artan ekonomik sorunlarını çözmek için IMF ve Dünya Bankası'na başvurduğu ölçüde bu kuruluşların verili işlevlerinin farklılaşmasına ve bu ülkeler üzerindeki denetimlerinin daha da artmasına yol açmıştır. IMF ve DB tarafından geliştirilen yapısal uyum politikaları yaşamın bir çok alanını sermayenin etkinlik alanı içinde yeniden tanımlarken doğal olarak eğitim sisteminin neoliberal politikalar doğrultusunda şekillenmesine neden olmuştur. Eğitimde artık belirleyici yön eğitimin bireysel getirisinin toplumsal getirisinden daha fazla olduğudur.*"(a.g.e s73) Bunun sonucunda eğitimi talep edecek olan kimsenin eğitimin maliyetini karşılaması gerekiyor. Eğitim bu anlayış ile bireyin tekil olarak kendi yaşamını devam ettirmek için zorunlu olan vasıfları kazandığı bir kurumdur. Yakın gelecekte daha yoğun bir biçimde yaşanabilecek olan bir olguya şimdiden işaret edelim. Geleceğin üniversitelerinde artık sosyoloji, felsefe dersleri kaldırılacak bunların yerine daha fazla mühendislik bölümleri açılacaktır.

Bağımlı ve az gelişmiş ülkelerde neoliberal politikalarla eğitimin özelleştirilmesi durumunda yeterli bir talebin olmayacağı açıkça ortadadır. Türkiye'yi düşünecek olursak kaç aile çocuklarını fiyatları çok yüksek olan okullara gönderebiliyor? Yoksul aileler bırakın çocukları için eğitim bütçesi ayırmayı kendi yaşamlarını nasıl idame ettireceklerini düşünüyorlar. Tam da bu noktada sermayenin kendi özel okullarında üretmiş olduğu eğitim hizmetini devlete satması söz konusu oluyor. Devlet yoksul ama başarılı öğrencileri özel okullarda satın almış olduğu eğitimle eğitmektedir.

Dünyanın birçok ülkesinde uygulanan bu sistemin adı "Voucher Sistemi"dir. Devletin buradaki amacı yoksul çocuklara eğitim hizmeti sunmak değil, sermayenin üretmiş olduğu eğitimi kamu gelirleriyle finanse etmektir. ABD patentli olup ilk kez ABD'nin yeni sistemlerini denediği bir Latin Amerika ülkesi olan Şili'de 1980 yılında uygulamaya konuldu. Voucher sistemi çerçevesinde kamu okulları yerel yönetimlere bırakılmış. Bunun arkasında özel okullarla, yerel yönetimlerin desteklediği okullar eşit olarak rekabete girerek voucher dolayımında eğitimin finansmanını sağlamış oldu. Ayrıca bu sistemin uygulandığı zaman Şili'de eğitimin %80'i özelleştirilmişti. Bu eğitim kurumlarında eğitim verecek olan öğretmenlerin sözleşmeleri rahatlıkla fesh edilebiliyordu. Öğretmenlerin sendika ve ücretlerine ilişkin pazarlıkları ortadan kaldırılmıştı. Şili deneyimi bize başka bir ülkeyi hatırlatıyor. AKP iktidarı döneminde on bin yoksul ama başarılı çocuğa devlet özel okullarda eğitim imkanı sağlayacaktı. Bunun için gerekli olan yasal düzenlemeler yapıldı, konuya ilişkin yasa çıkarıldı ama yasa cumhurbaşkanı tarafından anayasanın eğitimde fırsat eşitliğini düzenleyen maddesine aykırı olduğu gerekçesiyle tekrardan meclise geri gönderildi. Daha sonra AKP iktidarı uygulamaya koymaya çalıştığı bu projeyi geçici de olsa rafa kaldırmak zorunda kaldı. Eğitimdeki bu politikayı çıkarılmak istenen Kamu Yönetimi Temel Kanunu ile birlikte okursak Şili'de uygulanan kamusal alanların tasfiyesine yönelik politikaların Türkiye'de de uygulanmaya çalışıldığını görebiliriz.

Türkiye'de aynı zamanda yükseköğretimin yeniden yapılandırılmasına yönelik çalışmalar da devam etmektedir. Bu yeniden yapılandırma çalışmasının piyasa merkezli olacağı, Yükseköğretim Yasa tasarısını iyice incelediğimizde karşımıza çıkacaktır. Türkiye'de yükseköğretimin yarı kamusal niteliğini de ortadan kaldıran, üniversiteyi girişimci adı altında ticarethaneye, rektörü ticari işletme sahibine ve öğrencileri müşteri ve işçiye dönüştüren bir yasa tasarısı söz

konusudur! Yasa tasarısında örülmeye çalışılan bu yapının ayrıntılarına bakalım.

Tasarı tanımlar bölümünde üniversiteyi şöyle tanımlamış. "*Üniversiteler, topluma ve insanlığa hizmet amacıyla araştırmaların yapıldığı, bilimsel bilgi, kuram ve yöntemlerin üretildiği, geliştirildiği, öğretildiği ve uygulandığı, ulusal kültürün evrensel değerlerle yoğrulup yayıldığı, özgür ve yaratıcı düşüncenin yeşertildiği bilimsel özgürlük ile idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisidir.*"

Burada yer alan kavramların hepsini tanımlamak gerekir. Kavramların arkasına gizlenen gerçekliği tanımlar sayesinde kavramış olacağız.

Üniversitelere dair birinci özellik topluma ve insanlığa hizmet amacıyla araştırmaların yapılacağını belirtmeleridir. Burada yapılan tespitte rağmen devlet bütçe içerisinde eğitime ayırdığı payı azaltacak politikalar izlemekte, eğitimin bireysel getirisinin toplumsal getirisinden daha fazla olduğu iddialarını ortaya atarak eğitim maliyetlerini hizmeti görececek olan kişiye ödettirmektedir. Üniversitelere "mali özeklik" tanınarak, kendi kaynaklarını kendilerinin yaratmasının yolu açılmış oluyor. Tasarıda ayrıca üniversiteye gerekli olacak kaynağın nasıl bulunacağına dair yöntemler ve araçlar belirtilmiştir. Üniversite ihtiyaç duyduğu kaynağı ilk etapta sermayeye bilimsel ve teknik bilgi üretmek sağlayacaktır. Yani üniversiteler girişimci olarak pazarda meta satışı noktasında yetkili olacaktır bu yasa tasarısıyla. Bu anlayış çerçevesinde üniversitel alanda yapılacak olan araştırmaların kime yönelik olduğu da ortaya çıkmış oluyor.

Üniversitede en yetkili olan rektör yeni düzenlemeyle bilim adamı kimliğini yitirmiş, işletme müdürü konumuna sokulmuştur. Rektör üniversitenin ihtiyaç duyduğu kaynakları yaratma konusunda tek başına yetkili kılınmıştır. Tasarıya göre işletme müdürü (rektör) üniversiteye kaynak oluşturma seçeneklerini geliştirecek ve mevcut kaynakları verimli kullanmanın araçlarını yaratacaktır. Yani rektör üniversiteye ait menkul, gayrimenkul-

leri kiraya vererek ve üniversitenin kendi bileşenleri, araçlarıyla üretmiş olduğu teknik ve bilimsel bilgiyi satarak gelir elde edecek. Bu durum tasarıda üniversitenin işletme birimi olarak düzenlenmiştir. Üniversitenin kendisine ait işletme biriminin diğer kaynakları arasında kar payı, faiz ve nemalandırma gelirleri de olacak.

Ayrıca üniversiteler yeni sömürge ilişkileri çerçevesinde de örgütlenmeye çalışılmaktadır. Buna göre üniversiteler yaptıkları çalışmalar sonucunda bir patent veya ihtira hakkı doğması durumunda ilgili üniversite bunun sahibi olacak ve üniversite yönetim kurulunun uygun göreceği yöntemlerle bir hak olarak değerlendirilecektir. Yani bu patenti kullanacak olan kişi ve kurumlar üniversiteye belli bir bedel ödemek zorunda kalacak.

Üniversitelerin tanımına ilişkin bölümde üniversitelerin bilimsel özgürlük ve idari özerkliğe sahip olacağı belirtilmiş. Bilimsel özgürlük ayrıca tasarı metninin tanımlar bölümünde tanımlanmış. *"Bilimsel özgürlük öğretim elemanlarının her türlü bilimsel çalışmalarını uluslararası standartlar ve bilimsel ahlak kurallarını gözardı etmemeleri koşuluyla, herhangi bir baskı olmaksızın yapabilmelerini ve düşüncelerini serbestçe açıklayabilmelerini içermektedir."* Daha önceki YÖK kanununda da benzer bir hüküm yer alıyordu. Öğretim üyelerine yönelik uygulamalarla sabitlenmiştir ki tanımda belirtilen "uluslararası standartlar ve bilimsel ahlak kuralları" MGK'da oluşturuluyor. MGK'nın anlayışına aykırı bir bilimsel yazı yazıldığı taktirde kınanmadan okuldan atılmaya kadar çok farklı cezaların verildiğini de biliyoruz. Ayrıca bilimsel özgürlüğü tamamlayan ve anlamlı kılan idari özerkliğin tasarıda nasıl yok edildiğine bakalım. İdari özerklik tasarıda düzenlenen yükseköğretim kurulu aracılığıyla ortadan kaldırılıyor. Bu düzenlemeyle bırakın üniversitenin özerk olmasını, üniversiteyi merkezi iktidarın taşra teşkilatı haline getiriyor. Yükseköğretim kurulunda görev yapacakların kimler tarafından seçileceğine ve görevinin ne olacağına bakarsak rahatlıkla anlayabi-

liriz. Buna göre yükseköğretim kurulu üyeleri üniversitelerarası kurulun seçeceği altı, Bakanlar Kurulunun atayacağı sekiz, Genelkurmay Başkanlığının atayacağı bir ve Cumhurbaşkanınca atanacak olan iki üyeden oluşacak. Yükseköğretim Kurulunun görevi ülke kalkınma hedefleri doğrultusunda eğitim-öğretim ve araştırmalar için gerekli olan planlama ve diğer çalışmaları yapmak olarak belirtilmiştir. Yükseköğretim Kurulu merkezi yapının talepleri doğrultusunda çalışmalar yapacak bu düzenlemeyle. Üniversitelerin idari özerkliğini sağlamanın yollarından biri olan ekonomik anlamda piyasaya bağımlı olmaması yeni düzenlemeyle ortadan kaldırılmıştır. Ekonomik anlamda piyasaya mahkum edilen üniversitenin idari özerkliğinden bahsedilemez. Ayrıca hem idari özerkliği hem de bilimsel özgürlük niteliğini ortadan kaldıracak yeni düzenlemeler de söz konusu. Tasarıda düzenlenen Sosyal Konsey'i bu anlamda yorumlamak gerekir. Bununla bağlantılı olarak üniversitenin içinde Üniversite Sosyal Konsey'i kurulacak. Sosyal Konsey ülkenin ihtiyaç duyduğu insan gücünün yetiştirilmesi, üniversiteler ile çeşitli sektörler arasında işbirliğinin sağlanması için üniversitelere tavsiyelerde bulunmak olarak açıklanmış. Sosyal Konsey işçi, işveren ve kamu sendikaları konfederasyonlarının, meslek kuruluşlarının seçeceği birer üyeden oluşacak. Kurulacak olan Üniversite Sosyal Konseyi bileşenleri açısından daha geniş tutulmuş ve kurumun görevleri üniversitenin yapacağı yatırımları planlamak, üniversitelerde üretilecek olan mal ve hizmetleri fiyatlandırmak, üniversite-sanayi ve sivil toplum kurumlarıyla ilişkilerin geliştirilmesi konusunda tavsiye kararı vermek olarak sayılmıştır. Bu düzenlemeyle üniversite bileşenleri içinde yer almayan güçlere üniversiteye doğrudan doğruya müdahale olanakları sağlanmış. Bu çerçevede üniversite bileşenlerinin alacağı kararların idari özerklik çerçevesinde olması mümkün değildir.

Üniversite tanımı içinde geçen diğer bir özellik üniversitelerin özgür ve

yaratıcı düşüncenin yeşertileceği mekanlar olacağına dair tespittir. Özgür ve yaratıcı düşüncelerin üretilebilmesi için hem bu faaliyette bulunacak olan kimsenin özgür olması gerekiyor hem de bu tarz faaliyetlerin yapıldığı mekanların her anlamda özgür mekanlar olması gerekiyor. Özgür ve yaratıcı düşüncelerin yeşereceği mekanlar olan üniversitelerin tasarıda nasıl düzenlendiğini anlatmaya çalıştık. Sizce bu tür mekanlarda bırakın özgür ve yaratıcı düşüncelerin yeşermesini, insan olarak kalmanın olanağı var mı? Özgür ve yaratıcı düşüncenin olabilmesi için bu faaliyette bulunacak kimselerin özgür olması gerektiğinden bahsettik. Peki ama tasarı bu olanağı sağlayacak düzenlemelere yer vermiş mi? Tasarının üniversitelerde özgür ve yaratıcı düşünceleri nasıl yeşerteceğine dair düzenlemeleri tasarı 66. ve 67. maddelerinde görmek mümkün. Tasarının 66. ve 67. maddelerinde öğretim üyelerinin ve öğrencilerin yeşermeleri durumunda nasıl kurutulacaklarına dair yöntemler 15 sayfa boyunca madde madde sıralanmış. (tasarının tamamı 64 sayfa) Mesela öğrenci disiplin cezalarını düzenleyen bölümde öğrencinin yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyı uzaklaştırılması cezasını gerektiren fiil ve haller belirtilmiş. Buna göre; *"yükseköğretim kurumuna ait kapalı ve açık mahallerde; yetkililerden izin almadan bilimsel amaçlar dışında toplantılar düzenlemek"* bilerek bu toplantılara katılmak, değişik toplantı ve törenler düzenlemek...vs bu cezanın verilmesi için yeterlidir. Bildiğimiz gibi insan diğer insanlarla biraraya gelerek üretimde bulunur. Tasarı eğer yasallaşırsa bundan sonra öğrenciler sadece bilimsel bilgi üretmek amacıyla toplandığında üniversite yönetiminden izin almaya- cık, diğer toplanma sebebi ne olursa olsun toplantı için idareden izin almak gerekecek, izin alınmadığı taktirde okuldan uzaklaştırılma cezası verilecek. Tasarı yasallaşmadan önce de okul koridorunda 70-80 kişilik solcu grubun içinde yer almak da yine aynı cezayı gerektiriyordu.

Yükseköğretimin ana ilkeleri

bölümünde düzenlenen hükümlerle de ayrıca özgür ve yaratıcı düşüncenin yeşermesinin mümkün olmadığı görülmektedir. Düzenlemeye göre "Öğrencilere, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda Atatürk milliyetçiliğine bağlı hizmet bilincinin kazandırılacağına" dair bir eğitim politikası söz konusu. Bu iki eğitim anlayışının bağdaştırıldığı yer Türkiye ve benzeri ülkeler olmaktadır. Çünkü Türkiye ve benzeri ülkelerde özgürlük hizmet ve milliyetçilik bilinciyle kuşanmış bireyler için söz konusudur. Bu eğitim anlayışıyla öğrenci resmi ideolojik çerçeveli tarihsel bilginin ötesine geçirilmiyor. Bu eğitim politikasıyla bilimsellik, özgür ve yaratıcı düşünce ağır bir milliyetçi motif altında görünmez kılınmıştır.

Özgür ve yaratıcı düşünme faaliyetinde bulunacak olan öğrenci yeni tasarıyla işçi statüsüne de kavuşmuş olacak. (zaten tasarı yasalaşmadan fiilen uygulanıyor). Bu düzenlemeyle fiilen başlayan öğrencilere üniversitede işçi statüsünü kazandırma süreci de yasallaşmış olacak. Yeni düzenlemeye göre öğrenci işçiler kısmi zamanlı olarak istihdam edilecekler ve ayda 120 saate kadar çalışarak, asgari ücret oranında bir maaş alacaklar. İş yasasına tabi olan işçiler gibi işçi sağlığı, iş güvenliği, iş kazası ve meslek hastalığı sigortasından yararlanacaklar. Önümüzdeki dönemde harçlara yapılacak yüksek oranda zam üniversitedeki öğrenci nitelikli işçi sayısını artıracaktır.

Son olarak tasarıda düzenlenen vakıf üniversiteleri olgusuna değinmek gerekiyor. Bilindiği gibi devlet kaynak azlığını sebep olarak göstererek bütçeden eğitime ayırdığı paydan kısıntıya gitmektedir. Tasarıda ise kurulu bulunan ve kurulacak olan vakıf üniversitelerine devlet, bunların niteliklerine bakarak değişik oranlarda yardımda bulunacak. Ayrıca devlet, kurulacak vakıf üniversitelerine kamu üniversitelerine tanıdığı olanakları sunacak. Bu olanaklar tasarıda şöyle sıralanmış;

-Bedelsiz kamu arazisi verme

-Kurulacak olan vakıf üniversitesini her türlü resim, harç ve kurumlar ver-

gisinden muaf tutmak

-Uzun vadeli, düşük faizli kredi verme

ALTERNATİF ÜNİVERSİTE ALTERNATİF BİR TOPLUM MODELİYLE MÜMKÜNDÜR.

Türkiye genelinde öğrencilere yönelik yapılan soruşturma saldırıları, topluma yönelik varolan bütünlüklü ve sistematik saldırılardan ayrı tutulamaz. Gerek saldırıyı düzenleyen güçler açısından gerekse saldırılarda amaç edindikleri hedefler açısından bir ortaklaşma söz konusudur. Saldırıların biçim açısından farklılık arz etse de dünya genelinde ABD emperyalizmi ve işbirlikçilerinin halklara (Irak, Afganistan...) yönelik fiili ve ideolojik saldırıları, yeni sömürge ve diğer geri bıraktırmış ülkelerin hükümetlerinin IMF ve Dünya Bankası politikaları aracılığıyla kamusal alanların tasfiyesine ve işçilerin, memurların kazanılmış haklarına yönelik saldırılar ile özel olarak eğitim alanında yaşanan saldırılar içerik olarak bir anlayışın değişik coğrafyalarda ve alanlarda ortaya çıkmasıdır. Bu anlayış, kapitalizmin özellikle sosyalizmin bir alternatif olmaktan çıktığı dönemlerde toplumsal alanları piyasa çerçevesinde yeniden biçimlendirmesinin bir sonucudur. Bu biçimlendirme ister istemez muhaliflerini de ortaya çıkaracaktır. Yapılan bütünlüklü saldırılar biçimlendirilmek istenen her alanda varolan muhalif unsurları her yolla ve araçla tasfiye etmeye yöneliktir. İşte çıkarılmak istenen ve Türkiye'deki üniversiteleri sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda yeniden tanımlamaya çalışan Yeni YÖK Yasasını da bu çerçevede yorumlamak gerekiyor. Öğrencilere yönelik bütünlüklü ve sistematik saldırılar yeniden tanımlanan üniversitelerde varolan muhalif unsurları tasfiye etmeye yöneliktir. Bu tarz uygulamalar tarihimizde örneklerine bolca rastlayabileceğimiz uygulamalardır. Örneğin Turgut Özal'ın 24 Ocak kararlarını uygulayabilmesi için toplumda bulunan devrimci-demokrat kesimlere yönelik yapılan 12 Eylül Askeri Faşist darbesi.

Böyle bütünlüklü bir saldırıya karşı örülecek mücadele ağır saldırılara maruz kalan toplumun tüm kesimlerini kapsamalı ve bu saldırılara karşı kullandığımız araçlar, tüm bu kesimlerin kendi güçleri oranında katılabildiği araçlar olmalıdır. Bu noktada her unsurun kendi alanının nesnel koşullarına uygun araç ve anlayışlarla mücadele etmesi gerekir.

Öğrenci hareketi, diğer toplumsal hareketler gibi son soruşturma sürecinde, yapıların kendi kadrolarıyla yaptıkları eylemlilikleri ve belli günler dahilinde yapılan basın açıklamalarını saymazsak tam bir ölüm sessizliği sürecini yaşıyor önceki dönemlere oranla. Bu durumun çok farklı sebepleri söz konusudur. Biz burada sadece iki sebebe vurgu yapacağız. İlk olarak öğrenci gençliğinin tabanını oluşturan öğrenci kitlesinde bahsetmek gerekiyor. Toplumun din, milliyetçilik ve popüler kültür çerçevesinde biçimlendiren 12 Eylül askeri darbesi bugünkü gençliği özelde öğrenci gençliği biçimlendiren en önemli unsurlardan biridir. Bugünkü öğrenci gençliğe rengini veren motifler 12 Eylül'ün getirmiş olduğu kültürdür. Darbe tam bir kuşak kopması yaratmıştır. Gençlik, olayları ve olguları tarihsel bir bilinçle değerlendirmek yerine televizyonda ve günlük köşe yazılarında öğrenmiş oldukları yargılarla değerlendiriyor. Bu biçimlenişe sahip kişi bırakın başkasının sorunlarına sahip çıkmayı, kendi sorunlarına dahi sahip çıkmayan, sorunları bütün sebepleriyle ortaya koyamayan, bunlara yönelik araştırmaya bilinci geliştiremeyen, kendi soğuk, karanlık ve nemli mağarasından dışarıya çıkmaktan korkan, kendi başına karar alamayan kişidir. Aslında gençliğe dair bu tespit bütün toplumsal kesimler için de söz konusudur. İşte devrimci-demokrat öğrencilerin çalışma alanlarındaki öznelerin durumu.

İkinci sebep olarak devrimci-demokrat öğrencilerin politik bilinçlerindeki eksiklik ve çarpıklıktır. Muhalif olduğu sisteme alternatif bir yaşamı ve kişiliği kafasında bile tanımlayamamış, sistemin günlük politikalarına karşı politikalar oluşturmakta

zorlanan, buldukları alanlarda alternatif yaşam alanları yaratamayan, kendisini tanımlayamamış, sırf muhalif olmak için muhalif olan bir gençlik söz konusudur. Burada bütün bunlara rağmen gerçekten de devrimci-demokrat kimliği kişiliğine sindirmiş ve bunun uğruna bedeller ödemeyi göze alabilen insanlar da var. Fakat bu tarz kişiliklerin sayısı çok azdır. Gerçekten de bugün karşı çıktığımız YÖK yasa tasarısına karşı alternatif bütünlüklü bir yükseköğretim programımız var mı devrimci-demokrat öğrenciler olarak?

Bütün bu eksikliklere rağmen bulunduğumuz alanları örgütlerken aynı zamanda kendimizi de örgütlememiz gerekiyor. Üniversitelerde alternatif yaşam alanları oluşturulmaya

çalışılmalı, öğrencilerin kendi yaratıcı güçlerinin farkına varılması sağlanmalı bu alanlar aracılığıyla. Bütün öğrencileri ilgilendiren sorunlar karşısında yapılacak mücadele ağı bütün öğrencilerin katılabileceği ve mücadele edeceği bir şekilde örülmelidir. Bu çerçevede özellikle Yeni YÖK Yasası noktasında bütün öğrencilerin tepkilerinin toplanabileceği mücadele şekilleri seçilmelidir. Çünkü üniversiteler demokratik mücadele alanlarıdır. Burada yapılacak çalışmalar dar kadrocu anlayışla örülmemelidir. Ayrıca saldırının bütünlüklü olmasından kaynaklı öğrenciler cephesinde verilecek mücadele de toplumsallaştırılmalıdır.

SORUŞTURMA TERÖRÜNE KARŞI DİRENELİM

Bir süredir modern kılıçlarını donanıp öğrenci kitlelerini hedefine alan ve adeta "sırayı bozduğu"na kanaat getirdikleri her öğrenciyi ellerindeki tüm güç ve zorbalık imkanlarıyla muhatap eden odaklar, emperyalizmin ve suç ortaklarının devamıdır. Kendini alternatifsiz, halkları da başkaldırı/isyana yeteneği olmayan sürüler olarak gören emperyalizm, Irak'a girerken bu nedenle rahattı. Dünya'nın tüm coğrafyasında istediği her yere ve herkese kendini dayatma hakkını kendinde bulan ABD ve suç ortakları, ezberlerini ve öngörülerini bozan bir direnişle karşılaştılar. Aynı şey öğrenci kitesinden gelecektir. İnsanın varlık gösterdiği hiçbir alan emperyalizmin at koşturna meydanı değildir. Eğer onların ot biçer gibi arkadaşlarımızı biçmesine, keyfi süzgeçlerinden bizi geçirerek; o çağdışı ölçeklerinde "iyi öğrenci", "kötü öğrenci" diye sınıflamasına göz yumarsak, edilgen kalırsak; hiç uzak olmayan bir tarihte sıranın bize de geleceğini unutmayalım.

Onlar, kendi hukuk sistemlerine, kendi yargılarına güvenmezken; bakanlar tarafından bile bu açıkça ifade edilmişken; bizi o "biçer-döver" in tehdidi altında tutmakta. bu şekilde "terbiye" etmenin hesabını yapmaktadırlar.

İktidarın zulmüne maruz bırakılan sadece biz değiliz. İşçilere yönelik olarak çıkarılan İş Yasası, kölelik yasasıdır. Kamu çalışanları için çıkarılmak istenen Kamu Yönetimi Temel Kanunu; kamu emekçilerinin köleliğini hedeflemektedir. Yani bu topyekün bir saldırdır. Üretken beyinler, yaratıcı kişilikler onlar için bir tehdittir. İnsanlık dışı rejimler sadece emeğe değil, düşünceye de düşmandır. İstiyorlar ki kendi öğrettikleri dışında bir şey bilinmesin; ördükleri dikenli tellerin dışına çıkılmasın. Özgürlük düşmanı rejimler kelepçesiz yapamazlar. Bu nedenle biz öğrencilerin aydınlanma sürecini de sakatlayıp kısırlaştırabilmek için her türden kelepçeye başvurumaktadırlar.

Ama bizler biliyoruz ki ne emekçi ailelerimiz köledir; ne de biz. Özgürlüğümüze göz dikenler, geleceğimizi karartmak isteyenler bizden daha güçlü değildir. Yeter ki örgütlü davranmanın önemini yadsımayalım...

DEVRİMCİ HAREKET Dergisi
Üniversite Örgütlenmesi

Sevgilim,
Yaprağına serptiğim çiğın kokusu
bi fırtına
safağını sarmalıyor
yeni günün
Başkaldırıyor gelincik güneşe
doğru
Çiçeklerimizi döllüyor içlerindeki
çelişki

Dünyayı yüklenen karıncalarız
Ateşi biriktiriyoruz
yanardağlarımızda
alnımızdan süzülen
ter gibi

Grev kazanlarında çorbamızı
kaynatıyoruz
sonunda
uçsuz bucaksız halaylarla
Sonunda
mavinin birleştiği yerde
bi yakamoz

geceyi süpüren
Ve umut taşıyor dağlardan
güvercinler kanatlarında
umut taşıyor
sığmıyor yüreğimize

Canımızı kemiren şeytan
can çekişiyor
Suç ortağı tanrı son soluğunda
Türküler yankılanıyor bozkırında
dağında

ovasında
Akıyor ırmak ırmak
halklarımızın
kardeş türküleri!
Gün dönüpte gölgeler çekildiğinde
ayak dibimize

Dünyamız tek bayrak ortakça
Belki pınarında kaynayan suyuz
o zaman

Ama
bi çocuk yok
derisi kemiğine dar
okulsuz avare

Bi ana yok
yıkık yuvası başında
yüreği yaşlanmakta

İşsizlik yok
Hasretlik yok
bi sıcak aşı

Bu yeşil,
bu mavi,
evimiz bizim
Papatyaların bayramıdır bu
bahar

Haber verin
Kumrular özgür sevmekte
şevilmekte
İşte sevgilim!
İşte hayat!

Çağlayanına doğru akan bi ırmak
İçinde taşıdığı güzelliklere
yeni güzellikler
katarak

Sen de ömrümün çağlayanısın
şırıltın kulağımda
Gözlerin
gözlerim şimdi
Sen olmuşum da
ne de güzel olmuşum!

RÜZGAR EKENLER FIRTINA BİÇİYOR

11 Eylül'ün, "karşı saldırılara meşruiyet kazandırıcı" görüntüsünün ardına sığınarak hedef büyüten, önüne geleni tehdit eden ve ortalıkta adeta kabadayı gibi boy gösteren ABD; Dünya egemenliğini tesis etmek ve emperyalist tekellerin kârlarına kâr katmak için başlattığı saldırı dizisinin ikinci halkasında, yani Irak'ta batağa saplanmış ve zafer sarhoşluğunun şaşkınlığa dönüşmesi uzun bir zaman almamıştır.

İsrail'i maddi ve askeri imkanlarla donatıp Ortadoğu halklarının üzerine salan, askeri üstünlüğün her şey demek olduğunu zanneden ve saldırıdan, değer gaspına kadar her şeyi kendinde hak olarak gören ABD; halkları o denli hafife almış ve askeri imkanlarına o denli güven duymuş ki sonunda, bir ülkeyi işgal edip, her türlü değerini talan etmekte bir sakınca görmemiştir. ABD, bu cesareti, elindeki teknik imkanlardan ve işbirlikçilerinden olduğu kadar, onu "karşı durulamaz bir güç" olarak gören ve ona karşı direnmeyi anlamsız bulan kesimlerin dolaylı desteğinden almıştır.

Bugün hala Irak'taki direnişi gereksiz/anlamsız bulan ve Saddam'ın devrilmesi olgusunun arkasına sığınarak ABD'ye olumluluk atfeden veya yeni sürecin ABD'nin insiyatifiyle şekillenmesinde bir sakınca görmeyen kesimlerin sayısı bir hayli fazladır. Hatta, emperyalistlerden emperyalist beğenmenin bir "akıllılık" olduğunu düşünenler de az değildir.

Gerçekte ise, halkların önünde, Dünya'nın başına bela olmuş bir güç olan ABD'yi Irak'a gömme fırsatı belirmiştir. Bu sürecin asli unsuru, Irak halklarıdır; mevcut direnişteki iradedir. Ama, dışsal faktörler de oldukça önemlidir. Bu direnişin doğru kavranması, meşruiyetinin dillendirilmesi ve ABD'nin yanılma manevralarının boşa çıkarılması direniş için küçümsenmeyecek bir destektir.

Her eylemi El Kaide ile açıklamaya çalışmak, halkların nezdinde yıpratılması daha kolay olduğu ve hedef

şaşırtmaya yaradığı içindir. Kendilerine yönelik her eylemi gayrimeşru ve terörist olarak niteleyen emperyalist güçler ve işbirlikçileri, Irak'ta bir vatan savunmasının olduğu ve bu çerçevede gelişen eylemlerin, yapanın kimliğinden bağımsız olarak bir meşruiyet taşıdığı biçimindeki gerçekliği çeşitli çabalarla gölgeleme gayreti içindedir. Bu nedenle, Türkiye'de patlayan bombalar dahil, eylemler; "balistik inceleme" adı altında yansıtılan bilgilerin etkisine girmeden, hangi politikanın devamı olduğu ve nasıl bir gerçekliğe tekabül ettiği noktasından hareketle değerlendirilmelidir.

Patlamaların, günlük yaşamın bir parçası haline gelmiş olması, bir Ortadoğu gerçeğidir. Bu gerçek, İstanbul'u da içine almıştır. Müsebbibi, başta ABD ve İsrail olmak üzere, emperyalizm ve işbirlikçileridir. İstanbul'daki eylemlerde canı yanan tüm masum insanlar; öfkelerini bu suçlulara yöneltmelidir.

İşgalci ABD ile suç ortaklığı yapmak üzere Meclis'ten alelacele tezkere çıkartan, spastik siyaset yapma malulü Erdoğan ve ona yönveren Türkiye egemenleri dururken; eylemcilerin kimliğini tartışma konusu yapmak, bu konuda fal açarcasına yapılan yönlendirmelere katılmak; bilinçleri çelmelemeye ve hedef şaşırtmaya yönelik çabalara güç verecektir.

Irak'taki direniş, haklı ve gerekli bir direniştir. İşgalciler ve tüm ortakları gayrimeşrudur. Bu, direniş öznelerinin kimliğinden bağımsız bir olgudur. Türkiye halkları, üçüncü sınıf polisiye senaryoların etkisine girmeden, gelişmeleri neden-sonuç ilişkisi içinde değerlendirebildiği ölçüde, gerçek dostlarının; emperyalizme uşaklığı meslek edinmiş bir avuç asalak değil, onurlarını koruyarak emperyalist boyunduruğu reddeden halklar olduğunu görecektir.

(İstanbul'daki bombalamalardan sonra Turkey Information Center'in yaptığı açıklama)

YOL
Senki;
Zaferin türküsüne kattın aşkları
senki;
Devrim aşkıyla tutuşan
yüreklerimizin
mavi serinliğisin
senki;
saflarında militanların şafakla
yarışıyor
ve bizki;
Asi nehirler gibi akıyoruz
Devrimci Yol'da
özgür şafaklara

senki;
Direncisin mavi umudumuzun
ve zaptedilemez bir isyansın
yoksul halkımızın
gözbebeklerinde

Revizyonist beyinler çökerken
Depremler kuşağı dünyamızda
İhanet ilanları büyürken
ve teslim bayrakları çekilirken
yeni dünya düzen(sizliğ)inde
senki;
yaralı bir ceylanın türküsünde
ve yoksul bir aç çocuğun
gözlerinde
umudu, direnci
ve özgürlüğü kucaklıyorsun
yıldızlı yumruğunla
Nice yılmazlığa inat
baharın sevdasında
hala direnir yangınlar
Yol'umuz yeni baharlara umut
ve Özgürlük
bir bedelse bayraklarda
sana andolsunki halkım
Devrimci Yol'umuzun
yıldız yumruklu kızıl bayrağı
sıkılmış bir yumruk gibi
inecek faşizmin tepesine
ve dalgalanacak emperyalizmin
kalelerinde

MUTLU ŞAHİN

YENİ BİNYILIN ÜÇÜNCÜ BASAMAĞINI DA GERİDE BIRAKAN İNSANLIK EMPERYALİZMDEN DAHA GÜÇLÜDÜR

İnsanlık, yeni binyılın üçüncü basamağını geride bırakırken; emperyalistler ve uşaklık maaşıyla beslenen işbirlikçi egemenler, hala insanlığı dikenli tellerin arasında tutmanın hesabını yapıyor. Dikenlere takılan umutlar, kimilerini teslimiyete sürüklese de, başkaldırıcı bir hak ve varolma biçimi olarak görenlerin de sayısı hiçbir dönem az olmamıştır.

Irak'ta, kültürel olandan maddi olana kadar halkların ürettiği her türlü değeri gaspetme, çiğneme veya yoksayma hakkını kendinde gören ABD ve suç ortakları; vatanlarını ve onurlarını koruyan direnişçiler karşısında bocalarken; yeni binyılda emperyalist hesapları bozacak dinamikler de büyüyor.

Kapitalist sistem, eski Sovyet cumhuriyetlerinin dağılması sonrasında girdiği alternatifsizlik sarhoşluğunun tadını çıkaramadan uçurumun eşiğine gelmiş, alternatifi ise daha yaygın ve çok özneli biçimde çoğalmıştır. Filistin'de taş atan çocuk, Kolombiya'da yeni insan tipinin ve özgür yaşamın müjdecisi gerillalar, Che'nin ülkesinde ağız dolusu gülebilen mutlu Kübalılar, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'nde Kim Il Sung'un yaşayan düşünceleri, Türkiye'de devrimci olmak; emperyalizme karşı dalga dalga büyüyen bir alternatiftir.

Emekçinin hakkına göz diken, öğrenciye "okul" diye kışlayı yakışık görendir. Kadını mutfağa hapseden, erkeğe de özgürlüğü yakışık görmeyendir. Bu nedenle tüm avantajlarımızı ve sahip olduğumuz her imkanı birer silah olarak zulmün ve sömürünün sorumlularına yöneltmeyi; avuçlarımızdaki taşları da gönlümüzdeki sıcaklığı da birleştirerek yürümeyi başarmak ve yeryüzü coğrafyasındaki tüm tutsaklık biçimlerini, nedenleri ile beraber parçalamak sanıldığı denli zor değildir. Biz, zulmün temsilcilerinden daha büyük ve daha güçlüyüz. 2004 yılında, geçen her saatin ve koparılan her takvim yaprağının bizleri özgürlüğe yakınlaştıran adımlar olmasını sağlamak mümkündür. Yeter ki isteyelim...

**Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı
DEVİRİMCİ HAREKET**

BİZ HALKIZ VE EMPERYALİZMDEN DAHA GÜÇLÜYÜZ

2003 yılı, tarihte "geçmiş" hanesindeki yerini alırken, Mezopotamya'nın orta yerinde, mazlum bir halka çekirtilen acılarla iz bıraktı. Modern silahlarla, ama ortaçağı andıran yöntem ve haksızlıklarla Irak'a giren işgal güçleri, emperyalizmin ne anlama geldiğini tüm dünya halklarına kanıtlamak istercesine yıkımın, yağmanın ve zulmün bilinen tüm örneklerini sahneye koymuştur.

Irak'ta işgalciler, Dünya'nın tüm egemenlerinin ve işbirlikçilerinin sembolüdür. Zulme uğrayan, maddi ve kültürel varlığı yok sayılan Irak halkı ise, Dünya halklarının sembolüdür. Bugün Irak'ta, emperyalizmle görülecek hesabı olan herkesin kalbi direnişçilerle beraber atmaktadır.

Dünya'da yeni İsrail'ler yaratmak, tüm bağımlı devletleri bir emir eri gibi kullanmak ve halklarda başkaldırı dinamiklerini harekete geçiren tüm olasılıkları boğmak isteyen, yağma ve talan cumhuriyeti ABD tüm yalanlarına rağmen halkların gönlünü çelemeyecek ve o heybetli görüntüsünün ardında yatan kofluk, her vuruşta biraz daha ortaya çıkacaktır.

Emperyalizm ne güçlüdür ne de kalıcıdır. Emperyalistlerden emperyalist beğenmek; bizlerin, yarınlara güzelliğin damgasını vurmaya aday toplum kesimlerinin tercihi olamaz. Bizler biliyoruz ki emperyalizme biat edilerek varolan sömürü, yokluk ve acılar ancak kalıcılaştırılır. Emperyalistler, emekçilerin ellerinde kalan son hak ve kırıntılara dahi gözdikme cesaretini, edilgenlikten ve mücadeleye eksiğinden almaktadır. Antiemperyalist bilincin tüm insan beyinlerinde dalga dalga büyüdüğü günümüzde, emperyalizmle başedilemeyeceği düşüncesiyle işbirliğine yönelmek, düşülebilecek en büyük yanılgılardan biridir.

Egemenler az, biz ise çoğuz; biz halkız ve emperyalizmden daha güçlüyüz. Bu bilinç ve duygularla; yeni bir yıla girerken tüm dünya ve Türkiye halklarını selamlıyoruz...

TURKEY INFORMATION CENTER

SOLDA BİRLİK ÜZERİNE BİRKAÇ NOT

DENİZ KAYNAK

Ülkemizin ekonomik sosyal ve siyasal analizini ele aldığımızda, kısaca belirtmek gerekirse, Türkiye Cumhuriyeti'nin yeni sömürge bir ülke olduğu, içinde ortaçağ kalıntılarını barındırdığı ve özellikle Kürt bölgelerinde (ağalık, şeyhlik, vs.) feodalizmin tasfiyesinin yapılamamış olduğu ve yarıfeodal nitelikte yarıkapitalist bir ülke olduğu tespitini rahatça yapabiliyoruz.

Bugün başta ABD emperyalizmi olmak üzere emperyalizm, ekonomik ve politik olarak her alanda ülkeye hakim olup, işbirlikçi iktidarı yönetip denetlemektedir. Ekonomik yapıyı genel hatlarıyla ikiye ayırdığımızda (a. Sanayii b. Tarım) bu iki sektör üzerindeki emperyalist baskıyı da rahatça gözlemleyebiliyoruz. (Tahkim yasaları, Serbest bölge politikaları, pancar ve tütün yasaları vs. vs.)

Bugün ülkemizi yönetenlerin aynı Osmanlı'nın yıkılış sürecindeki iktidar sahiplerine benzer niteliklere sahip olması, ülkemizin nasıl bir sömürü biçimiyle karşı karşıya olduğunu bize rahatça göstermektedir. Türkiye Cumhuriyeti'ni yönetenler, hainliğin ve ihanetin gerektirdiği bütün rolleri başarıyla oynayan aktörlere benzemektedirler. Çıkarılmış oldukları ihanet yasaları, iş yasaları, ezilen halklara karşı ordu gönderme siyasetleri (bombalamaları bunun için örtbas ediyorlar) devrimcilere ilericilere karşı çıkarılan yasalar ve onları yıpratma çalışmaları, dövizin iktidarı, işsizliğin sebebi olan ekonomik politikaları (ki çoğu işsiz sokaklardayken, çoğu işçide 8 saatin üzerinde çalışmaktadır) ile ülkemizi fiilen yönetemez duruma gelmişlerdir. Seçimlerin bir türlü normal süresi içinde yapılamaması da bunun göstergesidir. O kadar pervasızlardır ki, orman arazilerini para babalarına peşkeş çekmek için, turizmcileri zengin etmek için yasalar çıkartmaktadır. Bir diğer yandan da F tipine karşı mücadele eden devrimciler için de "Ölümlerse ölsünler" sözünü söyleyecek kadar vampir zihniyetlidirler.

Emekçilerin çıkarı için yasa çıkartmak şöyle dursun, kazanılmış çeşitli hakları bile ellerinden almaya çalışmaktadırlar. Varolan sendika patronları da bu alanda mücadele edeceğine para babalarıyla uzlaşmaktadırlar. Bunun sebebi ise sınıf mücadelesinden uzaklaşmak ve sendikacılığı salt sigorta primleriyle eşdeğer gören anlayışlardan ve konformizmden kaynaklanmaktadır.

Öğrenci gençliğin beynini kültür erozyonu ile köreltmişler, 12 Eylül faşist cuntasının

getirmiş olduğu YÖK hediyesini bile iflas ettirerek gericiğe yeni yollar açmak için YÖK'ün tasfiyesi ile uğraşmışlardır. Tuzağa düşen "sözde ilerici" gençlik ise, YÖK'ün kalcılaşması için mücadele etmiş ve gerici kurumun temellerini sağlamlaştırmıştır. (İP, Öncü Gençliğin faaliyetleri)

Ülkemizin içinde bulunduğu süreci incelediğimizde aslında bu sürecin nasıl çetin bir süreç olduğunu, karşılıklı hesaplaşmalar gerektiren satranç oyununun içinde olduğunu rahatça gözlemleyebiliyoruz. Satrançtan hoşlanan ve biraz bilgisi olan insanlar bile, güçlü hamlelere dayanan stratejik anlamda akıllı ve kurnaz yöntemlerle (devrimci normlarda ısrarcı olarak) bu oyundan galip çıkılabileceğini bilirler. Bizler de proletaryanın kurtuluşu ve sonrasında sınıfsız toplumu hedefleyen unsurlar olarak, belirlenmiş olduğumuz taktik ve stratejilerle, hareket ederek bu zorlu oyunun kazanımı için mücadele ediyoruz. Tabiki bu oyunda yer alan değişik stratejileri benimsemiş yapılar da vardır kuşkusuz. Bu benimsemeyen yapı ve hal durumu da (her kafadan bir ses) farklı tahliller ve bu tahlillere göre konumlanmadan kaynaklanmaktadır. (Kürt ulusal hareketinin Marksist Leninist ideolojiden uzaklaşıp Emperyalist odakların gölgesindeki Kurtuluşçuluk arayışları, MGK'ya göre mevzilenen sağcı politikalar, Öncü Savaş verdiğini söyleyen ama salt feda olgusunu öne çıkarmakla yetinen yapılar, vs.) Solun önündeki en büyük sorun olan bu durum ancak doğru tahlillerle, samimiyetle ve sorunların çözümünü devrimci normlar dışında aramamakla çözülebilir. Bu da ancak ve ancak **Marksizm Leninizmi doğru kavramaktan geçer.** Böyle bir süreç bizzat varolan geçmiş deneyimlerle değerlendirip, ustaların pratiklerinden hareket ederek, doğru yola ilerlemek isteyenlerin eseri olacaktır.

Bugün, Radikal gazetesinin faaliyetlerinde dışavuran, saptırılmaya çalışılan önemli olaylar yaşanmaktadır. Proletaryanın öncülüğü meselesinde bile kafa bulanıklıkları yaşanmakta teknolojinin gelişimiyle birlikte proletaryanın tasfiyesi gibi gülünç tahlillerle hareket eden aydınlar gözükmektedir.

Aslında bu sorun, bu tip fikirlerle ortaya çıkan revizyonistlerin değil, meydanı onlara boş bırakan ve birbiriyle didişmekten başka bir iş yapmayan yapıların suçudur.

Sol içerisinde farklı sesler çıkmasına rağmen, özü itibarı ile her yapının içerisinde

samimi insanlar bulunmaktadır. Sosyalistler eğer yanlış bir hareketin yanlış politikalarına karşı tavır alıyorsa ve bu yapılar karşı ideolojik politik eleştirilerle yanıt veriyorsa; bu eleştiriler, karşısındakinin düşman olmadığını algılamayı, aksine onları da kendileri gibi gören ve kazancı üsluplarla hareket eden yapıcı bir şekilde davranmayı gerektirmektedir. Bu anlayış tabiki her şeye güllük güllüstanlık bakan bir anlayış değildir. Tabiki devrimciler kendilerini bu alanlarda eğiterek marksizmi daha iyi kavrayacaklardır. Ancak bu anlayışla hareket edelim derken "en iyi tekke benim tekkemdir" ya da "en büyük marksist benim" anlayışları bir kenara bırakılmalıdır.

Yapılan çeşitli incelemelere ve araştırmalara bakıldığında aslında Türkiye Solu'nun büyük bir insan ve bilgi birikimine sahip olduğu gözlemlenmektedir. Bu birikim çeşitli nedenlerden ötürü yıllardır bölünmüş ve gereksiz yere çıkan tartışmalarla etkisiz duruma getirilmiştir. Oysa hiçte küçümsenmeyecek olan bu güç harekete geçirilebilirse halkın harekete geçmesi de o kadar çabuk sağlanacaktır. Bugünkü en acil siyasi görev solu birleştirmektir. Bu devrimci hareketimizin en büyük görevidir.

Yıllardır birleşik cephe yada sol güçbirliği sloganlarıyla ortaya çıkılmakta ama bu konuda da herhangi bir başarı sağlanamamaktadır. Bu da değişik yapıların önderlik zaafından kaynaklanmaktadır. Ama sol güçbirliğinin Birleşik Cephenin ya da hangi adla anılırsa anılsın bu birlik hareketinin tek çizgisi olmalıdır. **Bu çizgi revizyonizme karşı Marksizmin çizgisidir. Bölünmüşlüğe karşı birlik çizgisidir. Emperyalistlerin hile ve tertiplerine karşı proletaryanın açık yürekli ve dürüst çizgisidir.**

Özellikle Ortadoğu'daki gelişmelere karşı, Irak'ın işgaline karşı alınan tavırlara baktığımızda (DEHAP hariç) çeşitli kaynaklardan gelen devrimci akımların aynı yönde aktığını görüyoruz. Bu akımlar Emperyalizme karşı mücadelede ne kadar canlı, ne kadar kararlı ise içindeki revizyonist tortulardan o derece kurtulacak ve berraklaşacaktır. Proleter devrimci hareketin geldiği bu önemli noktada, bütün bu akımları tek bir nehrin yatağında birleştirmek ve devrimci hedefe doğru daha güçlü olarak ilerlemeyi sağlamak en önemli görevlerin başında gelmektedir.

Birlik Mücadele Zafer!

KAPANMAYAN SAYFA: KÜBA

FEHMİ KILIÇ

Bir olguyu, içinde bulunduğu tarihsel süreçten ve onu çevreleyen etmenlerden bağımsız ele alırsak göreceğimiz şeyler; yapacağımız değerlendirmeler eksik ve yanlış olacağı için; varacağımız sonuç, alacağımız tavır ve yapacağımız işler de eksik ve yanlış olacaktır. Hele ki bu olgular toplumsal-siyasal meselelerle ilgili işe bu çok daha fazla önemli bir sorundur. Ayrıca bu tür meseleler sayesinde "kolay zamanların mücadelecilerinin" samimiyeti de açığa çıkar. İnsanlığın bin yıllardan bugüne kanlı savaşlarla sürdürdüğü sınıflar mücadelesinin araştırılıp öğrenilmesi toplumsal yaşamı ileriye taşımak isteyenler için zorunlu bir görevdir.

Başta da belirtilen bu ilkeye uygun olarak, yazı konusu olan KÜBA'nın tarihine bir göz atalım:

90 mil uzaklıktaki ABD emperyalizmine bağımlı Batista rejimine karşı özgürlük için, dünya genelindeki sosyalizmin çoğalan bayraklarına bir yenisini ekleme yolunda bir hareket gelişir. Özgürlük özemlerinin gerçek kılınması için ilk sayılan ve de başarısızlıkla sonuçlanan 26 Temmuz 1953 Moncado Kışlası baskını gerçekleşir. Bu tarih aynı zamanda devrimin başlangıcı sayılırken, Fidel Castro hapis ve sürgün "cezası" alır. 3 yıl sonra 26 Kasım'da bir çok insan için "sonu belirsiz bir macera" sayılan bir harekete soyunurlar. İçinde Fidel Castro, Che Guevara ve Raul Castro'nunda bulunduğu 82 devrimci hava koşullarının dahi uygun olmadığı -yenilgi sebebi olabileceği- bir durumda yola çıkarlar. Ülkeye girerken yedikleri ilk baskınla sayıları 12'ye düşen bu "maceracılar", ellerinde 9 tüfek olmasına rağmen göreve devam ederler. Ve bildiğimiz gibi günden güne gelişen mücadele, 1 Ocak 1959'da özgürlüğe susamış Küba halkının zaferiyle sonuçlanmıştır.

Devrim Cephesinin Özgün Yorumcusu

"Hızır kalıpları uygulaysaydık, bu ülkede devrim olmazdı" bilinciyle mücadele eden ve "rüya aleminde yaşamadıklarını" bilecek kadar gerçekçi olan Kübalılar, kendi iradeleriyle kurdukları iktidarı bugün hala yaşatırken dünya devrimci hareketlerine eşsiz deneyimler kazandırmıştır.

Bizimki gibi yeni sömürge ülkeler açısından 3. Bunalım dönemi; ülkenin derinlemesine emperyalist sömürüye açılması, emperyalist sömürünün içselleştirilmesi, gizli işgal,vb. olguları yansıtıyor.

Küba Devrimi, gerilla mücadelesinin öneminin kavranılmasını sağlamıştır. Egemen sınıfların çok miktarda araç-gereç, insan gücü, mali kaynaklarla oluşturduğu düzenli orduların yenilmezliği düşüncesi kırılmıştır. (Bkz. Sosyalizm Kazanacak, D.H.)

Bu arada kısaca Gerilla Savaşı'nı da yeniden hatırlatalım. "*Halkı politize eden, bilinçli ve sistemli gerilla savaşı; uygun araç ve yöntemlerle halkın olduğu her yerde halk ile birlikte sürdürülen özgün bir halk savaşıdır.*"

Küba devrimi karşı-devrim güçleri için de derslere vesile olmuştur. Süreç içinde özellikle ABD merkezli, dünyanın bir çok ülkesindeki hakim sınıflarca deneyimlerin aktarımlarıyla "kontr-gerilla" geliştirilmiştir.

İşçi sınıfı ve yoksul köylülüğün taleplerini gözeterek, sürece sosyalist karakter kazandıran devrimci önderlik, demokratik devrim ile sosyalist devrim arasındaki geçişkenliğe dair, başarılı bir örnek pratik sergilemiştir.

Sosyalizmin başarı hanesine yazdırmakta güçlük çektiği bir ideali "bürokratizmin" düşmanı demek olan

halkın doğrudan katılımını gerçekleştirmiştir.

Önderlik sorununu bir kez daha netleştirmiştir. Bir insanın kolay yetişmediğini düşünürsek, bir devrimcinin hele ki onca badireler atlatıp bir hazine anlamına gelen önderliğin yaşaması ve süreci yönlendirebilmesi o örgüt/ülke/halk için bir şanstır. İşte Küba'nın bu şansı da Fidel Castro'dur.

Mademki bu kadar güzel bir ülke, o halde neden iktidarda hep aynı insan var? Veya "tek adam, diktatör" gibi, sahibinin niteliğini yansıtan yakışıksız sıfatlı değerlendirmeleri dikkate bile almamak gerekir. Devrimin, sınıflar mücadelesinin bir oyun olmadığı ve "*devrimlerin genellikle çok kritik dengelerle ayakta kalabildiği unutulmamalıdır.*" (age.)

GERÇEK DIŞI İDDİALAR, YALANLAR VE GERÇEKLER

Emperyalist güçlerce dönem dönem Küba ile ilgili "ilginç" haberler duyarız. İnsanların o ülkelerden kaçmak istediğinden tutun da demokrasi -insan hakları sorununa kadar bir çok "sorun"... Bunlardan biri de Küba'dan gemi/uçak kaçırın korsanların idamı ve tutuklanmaları.

Birileri ABD emperyalizminin binlerce dolarla beslenip ülkede provokatif eylemler tertiplemelele kalmayıp insanları "yalan hayallerle" Küba'dan ABD'ye kaçırıyor. ABD ise bu insanları normal yollarla ülkesine kabul etmeyip bu tür yöntemlere teşvik ettiriyor. Ülkenin bir çok yerine yayılmış olan ABD beslemeli ajanlar, uzun yıllara yayılan takipler sonucu kesin belgelerle suçüstü yakalanıyor. ABD'den yardım aldığını itiraf eden ajan örgütün lideri (ki bu örgüt Küba'da yasal çerçevede faaliyet yürütebiliyor.) evinde yakalandığında 10.000 doların üzerinde bir parayla yakalanmıştır. Küba'da

herhangi bir meslek sahibi olmayan bu insanlar ABD vatandaşlık işlemlerinin yapıldığı büroya da elini kolunu sallaya sallaya girebiliyor. Çok titizce bir faaliyetle suçüstü yakalanan bu karşı-devrimciler dünyanın en demokratik denilebilecek mahkemesinde yargılanıyorlar. 27 mahkeme, 10'u Küba'dan 34'ü kendilerinin tuttuğu 44 avukatlı, yüzlerce tanıklı, kesin kanıtlı belgeli, binlerce izleyici huzurunda bir dava... Durup düşünmek lazım: dünyanın neresinde böyle bir durum söz konusu. Amerika değil mi idamlarıyla meşhur ülke? Faili meçhuller, en küçük basın açıklamalarına dahi azgınca saldırılar, onlarca hapisane, binlerce tutuklu, hücreler, baskılar...

Emperyalistlerin ve diğer halk düşmanı rejimlerin, karşılarında adeta tek başına direnen Küba'ya böylesine saldırgan olmasını anlıyoruz tabii ki. Yalnız Filistin'de intifadayla yaşayanların yanında olan Edward Said'den, Ortadoğu'daki direnişlerin yanında olduğunu söyleyen Chomsk'ye; onlarca baskın ve kapatmaya uğrayan, üyeleri tutuklanan, öldürülen İHD'ye kadar uzanan ve bilinç bulanıklığı yaşayan "solcularımız"ı da kapsayan Küba fobisini anlayamıyoruz. Bu, emperyalizme yedeklenmektir. Bu, canıyla, kanıyla değerlerini koruyan, özgürlük için savaşan halklara ihanettir.

Demokrasi mi diyorsunuz, bir örnek: "Küba'da seçimler gerçek bir halk oylamasıdır, tümüyle güvenilir ve saygındır. Şu ya da bu adayın lehine seçim kampanyası yapılmaz, sadece seçmenleri bilgilendirmek için biyografileri kamuoyuna açık yerlerde duvarlara asılarak ilan edilir." Bunlar; ABD, Almanya, Japonya, İngiltere, Türkiye'de değil, Küba'da yaşanıyor. Yine geçtiğimiz birkaç yıl içerisinde ABD ajanlarının ülke içindeki "demokrasi" sahtekarlarınca imza toplandı. İmza sayısı 10 bini bulunca ülkemizde dahi konuşulmaya başladığı esnada, Fidel Castro öncülüğünde "Sosyalizme bağlılık" imza kampanyasında 8 milyon imza toplandı. Küba halkı kendi kurduğu iktidara hep sahip çıktı.

Küba öyle bir ülkedir ki; Emperyalist işbirlikçilerden Miami Mafyasına, pek çok istasyondan yayın yapan radyolardan, diplomat kılıklı ajanlara, Sovyet cumhuriyetlerinin 'çöküşünden korkunç bir ambargoya bir çok faktörün olanca olumsuzluğuna rağmen insanları hayretler içerisinde bırakacak derecede şeyler yapıyor.

"Bir ülkenin on bin öğretmene veya doktora mı ihtiyacı var, hemen ihtiyaçtan fazlası oradadır ya da savaşçılara mı... O da aynı şekilde." (Fidel Castro)

Küba'da eğitim-sağlık hizmetlerinin ücretsiz olduğunu televizyonlarında eğitici, geliştirici programların olduğunu, insanların sabahlara kadar doyasıya müzik dinleyip dans ettiğini, birbirleriyle tanışmalar da rahatça sohbet edebildiklerini, yüzlerinde gülümsemenin eksik olmadığını oraya giden gazetecilerden, yapılan röportaj ve anılardan biliyorsunuzdur. Ayrıca geçtiğimiz olimpiyatlarda Türkiye gibi bir ülke 4 madalya ile dönerken Küba 16 madalya ile halkını sevindirmiştir. Küba'ya öğrenci olarak gitmek isteyenlere devlet yardımcı oluyor. Ve bir şey daha Küba'nın hiçbir yerinde Fidel Castro'nun bir heykelini göremezsiniz. Her ne kadar hak etmişse de...

Selam olsun 45. yılda sosyalizmde ısrar edenlere.

DEVİRİMCİLERE DÜŞEN GÖREV VE SORUMLULUKLAR

Dünyanın dört bir yanında savaşlara, haksızlığa, acıya sebep olan emperyalizme karşı mücadele demek, bu uğurda mücadele etmiş ve halklara büyük kazanımlar sağlamış ülkelere sahip çıkmak demektir. Bulduğumuz her alanda, yaşadığımız her an kendimizi geliştirmeli, devrimi örgütlemeliyiz. Güzelliklerin meyve verdiği Küba'yı yalnız bırakmamak, güzelliği birlikte örmek daha fazla çalışmamızla mümkündür.

Bugün Küba'nın bu kadar süre bunca olumsuzluğa rağmen ayakta durabilmesi bize çok şey anlatıyor.

Tek ülkede mümkün olan devrim yalnız bırakılmamalı. İnsanlık onurunun en parıldayan yıldızı olan Küba'nın dokuz ABD başkanı eskiten, yorulmayan o güzel insanın devrimin 45. yıl dönümü konuşmasındaki sözleri bize çok şey anlatıyor; "*Dünyanın dört bir yanında özgürlük için mücadele eden, savaşan bütün güzel insanları selamlıyorum.*"

**AYAKTA KALACAĞIZ
SAVAŞACAĞIZ ve
KAZANACAĞIZ."**

**Özgürlük düşümüzü
Gerçek kılmak için çıktık yola
Yol uzun,
Yol zor,
Yol yorucu,
Sonu görünmüyor...
Biliyoruz,
Hepsini biliyoruz.
Ama yürümek güzel.
İnançlı olmak,
Dinç olmak,
Dinlenip doğrulabilmek
yorulduğunda,
Kalkabilmek düştüğünde,
Zor ama güzel
Çok istediğimizden değil
Zorunlu olduğumuzdandır kavgamız.
İstiyoruz ki;
Kuş civıltılarının,çağlayanların
melodisiyle karıştığı,
İnsanlığın özgürlük ateşi etrafında
halaya durduğu,
Sanattan, bilimden başka uğraş
olmadığı bir dünya...
İstiyoruz ve biliyoruz
Bunlar hayal değil,
Olaakların yansıması,
Yarını bugünden kurabilenlerin
yansıması**

YAPACAK ÇOK ŞEY VAR

Dünya nüfusunun çok önemli bir bölümünün; "ulus ötesi" tekellerin uyguladıkları "neo-liberal" sosyal ve ekonomik politikalarla iliklerine kadar sömürdükleri, baskı altında tutuldukları bir "yeni dünya düzeni"nde enerji kaynaklarının denetiminin altında tutulabilmesi için özellikle Ortadoğu'da yeni düzenlemelerin yapıldığı bu dönemde, ülkemiz de bu durumdan nasibini alıyor.

IMF politikalarının katmerli bir şekilde hayata geçirildiği ve buna devam edileceği de bilinen bir gerçektir. Alım gücü gittikçe düşen kitlelerin düzene karşı olan tepkilerinin kontrol altına alınması ve giderekte bu tepkilerin nötralize edilmesi için gerekli sosyal tedbirlere de başvurmaktan geri durmuyorlar. Refah seviyesi düştükçe, "eski şekilde yönetilmek istemeyen" kitlelerin tepkilerini biriktireceği, bunun da uygun zamanlarda ve uygun zeminlerde ortaya çıkacağı aşikardır.

Egemen sınıfların bu bilinçle hareket ederek siyasal, sosyal ve ekonomik tedbirler geliştirdiği bir dönemde yerel seçimler sürecine giriyoruz. İnsanlık tarihinin, uğrunda çok bedeller ödeyerek bu güne getirdiği gerçek demokratik düzenlerin; gerek oluşması ve gerekse yaşatılması bağlamında, yerel yönetimlerin yeri ve görevleri büyük önem arz etmektedir. Çalışan bütün kesimlerin "yerel halk inisiyatifi"ni" geliştirecekleri bir platformdur bu. Sorunların halk tarafından tespit edilip, aynı zamanda çözümleri noktasında da ortak politikaların geliştirileceği bir zemini iyi anlamak gerekiyor. Sınıf atlanarak sorunlar çözülemez. Yaşadığı çağa, bütün insanlığa ve doğaya karşı sorumluluk duyan her bireyin; kollektif tartışmalar ve ortak hareket edebilme bilinciyle tanışacağı ve bu meyanda "kamu gücü"nü ortaya konulması durumunda ne müthiş gelişme ve değişmelerin olabileceğinin de bizzat yaşanarak görüleceği bir süreç olarak görülmelidir yerel seçimler.

Çalışan kesimlerle, rantıye bir yaşamı temel alarak çalışmadan geçinen kesimler arasındaki saflaşmanın ve giderek çözümler konusunda da netleşen bir yaman sürece çevirmeliyiz bu dönemi.

Demokrasinin ve emeğin kazanacağı, insanların motorlarını korkmadan maviliklere süreceği bir özgür yaşam için hepimizin yapacağı daha çok şeyler var.

İstanbul'dan bir işçi

EĞİTİMDE TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ

Dünyanın her yerinde emperyalizm, doğası gereği ekonomik krizler yaşamakta, bu krizleri aşabilmek için çeşitli çıkış yolları aramaktadır. Bu amaçla, yeniden yapılanma adı altında, aslında sermayenin yeniden yapılanması demek olan bir süreç hızlı yayılmaya çalışılmaktadır.

Yeniden yapılanmanın en önemli öğelerinden birisi eğitim ve eğitim sistemleridir. 1995 yılında Dünya Ticaret Örgütü'nün kurulmasıyla ve ardından Hizmet Ticareti Genel Antlaşmasıyla (GATS) yeniden yapılanma hız kazanmış ve bu kapsamda eğitim alanında yenilik adı altında, çalışanların ve tüm halkın haklarının gasp edilmesi anlamına gelen yeni yasalar ve yönetmelikler getirilmeye başlanmıştır.

Emekçiler için daha fazla sömürü ve zulüm anlamına gelecek olan yasaları halka rağmen çıkarmak mümkün olamayacağı için, hakim sınıflar, bu yasaları insanların bilinçlerini bulandıracak şekilde sunmakta ve yaldızlı kelimelerle süslemektedir.

Eğitim emekçilerini ilgilendiren ve yeniden yapılanmanın ayaklarından biri olan "Toplam Kalite Yönetimi" de bu şekilde yaldızlanmış, ardında yatan en önemli gerçek olan, çalışanların daha fazla yönetilmesi ve denetlenmesi anlamına gelen olgu gizlenmiştir. Bu saldırılarda tek amaç söz konusudur, çalışanların kazanılmış haklarının gasp edilmesi.

Toplam Kalite Yönetimiyle ilgili bilgilere baktığımızda; "liderlik", "yeni bir sistem", "demokratik katılımcılık", "uygunluk", "müşteri memnuniyeti", "verimlilik", "kalite" vb. süslü kelimelerle karşılaşırız. Buradaki niyet, çalışanların buna olumluluk atfederek, kendi rızalarıyla bu işin içinde yer almalarını sağlamaktır. Başlangıçta da belirttiğimiz gibi bu yaldızlı kelimeler kazındığında altında yatan gerçeklik, tüm pislikleri örten karın erimesinden sonra ortaya çıkan manzara kadar korkunçtur, örgüt-süzlüğü örgütlemek ve daha fazla sömürü...

Toplam Kalite Yönetimi, yeniden yapılanmanın bileşenlerinden yalnızca bir tanesidir. Kamu reformu, eğitime katkı payı, performans değerlendirmeleri de diğer boyutlarıdır.

Peki bu durumda eğitim emekçilerin tavrı ne olmalıdır?

Genelde eğitimciler bu saldırılar karşısında bireysel tutum almakta, tek alternatif olan örgütlü hareket etmenin gerisinde durmaktadır.

Yeterli ön örgütlenme çalışması yapılmamış olmasına rağmen kitlesellikte belli bir seviyeyi tutturana, nitelik sorunlu 10-11 Aralık eylemleri dahi göstermiştir ki örgütlü hareketlilik bu yasaları çıkarmak isteyenlerin geri adım atmalarının sebebidir.

Unutulmamalıdır ki, nitel sıçramalar küçük küçük atılan adımların sonucudur. Tabii ki bu adımlar atılırken her türlü bedelin göze alınması, geleceğe olan inancın sağlam temeller üzerine oturtulması zorunludur.

İstanbul'dan bir eğitim emekçisi

YOLDAŞLIK DEVRİMCİLİĞİN KİMYASIDIR

BAHADIR DENİZ

Kendini ifade etme ihtiyacı, tüm insanlarda bir ortak paydadır. Repertuar zenginliği, kendini ifade etmede farklı seçeneklere imkan verirken, repertuar darlığı tekrarı getirir. Kişinin kendisine ait yetenek ve başarıların zayıflığı, dışsal yeteneklerle (bir futbolcuyla, bir sanatçıyla, oğlunun bir başarısıyla, vb.) özdeşleşme gayretini kuvvetlendirir. İlişkilerde sekterlik, kendini dayatmak, farklılıklara tahammülsüzlük; bireyci kişilik yapısıyla ilintili olsa da, genellikle başarı yoksunluğunun, gizli kalmış zayıflıkların, ruhsal doyumsuzluğun ürünü olarak dışavurur.

Hemen her şeyin bir yarış/rekabet ortamında değerlendirildiği, ilkokulda çocukların çeşitli sınavlarla birbiri ile yarıştırdığı, kimi ödüllendirilirken kiminin ağılatıldığı; paylaşımın değil, kişisel başarı ve hırsın kamçıldığı bir gelişim grafiğinden geçen çocukların; doğru ve geliştirici olana değil, renkli ve kısa vadede sonuç verici olana yönelmesi bir tesadüf değildir. Kısa yoldan başarıya ulaşma beklentisi giderek zorlu yollardan ve uzun erimli hesaplardan kaçınmayı besler. Kişiliğin biçimlenmesi ve yönlenmesi sürecinde bu tür sakatlanmalara uğramış olan insanların spor yapmak yerine sporcuların başarıları ile yetindiği, emek harcayarak bir ürün ortaya koymak yerine, hazır ürünleri tercih ettiği, şans oyunlarına meraklı olduğu görülür.

Amaçladığı insan ilişkileri ile adeta zıt koşullarda çalışma yapmak durumunda olan devrimciler, kendilerinin de halen belirli oranlarda taşımakta oldukları zaafarla/sorunlarla mücadele etmek durumunda kalırlar. Böyle bir durumda, mayalayıcı niteliğini korumak, kitlelere benzemek yerine kitleleri kendine benzete-bilmek, zordur; ustalıklı bir çaba gerektirir. Buradaki "kendine benzetmek" asimilasyona varmamalıdır. Kitleler, bağrında taşıdığı pek çok niteliği, kültürel öğeyi koruyarak güzelleşebilir; mücadelemizin bileşeni haline gelebilir; yoldaşlaşabilirler.

İnsanları kendi örgütsel zeminine çekmek/kazanmak elbette ki önemlidir. Ancak bu, mutlak bir amaç haline getirilir, "kazanmak" tek ölçü olursa; ilişkilerde dargörürlük/sekterlik kaçınılmaz hale gelir. Rekabet, yabancılaşmayı büyütür; sevgiyi, dayanışmayı, ortaklaşma refleksini aşındırır. Böyle bir duruşla da varlık göstermek

mümkündür; ortaya siyasal bir yapılanma da çıkar; ama sevgisiz, dayanışmasız devrim yapmak mümkün değildir.

Devrimcilik ciddi bir iştir. Yoldaşlık, devrimciliğin kimyasıdır; bağları güçlü kurulduğunda kopması olanaksızdır. Bugüne dek kopan tüm bağlar zayıftır. İlmik ilmik dokunan bir ilişki, her zaman için, aceleye getirilmiş ilişkiden daha güçlüdür. Eğer, her türlü testi başarıyla geçecek denli sağlam dokunmuş ilişkiler amaçlıyorsak; dokuma işini hafife alma lüksümüz yok demektir.

Türkiye solundaki örgütlenmelerin hemen hepsinin 12 Eylül sürecinde dağılması; sorgu ve tutsaklık süreçlerinden güçlenerek değil, büyük kayıplarla çıkması; devrimciliği bir yaşam biçimi olarak içselleştirememiş olmanın göstergesidir. Demek ki, düşman bilinci gibi yoldaşlık bilinci, değerlere bağlılık ve bedel ödeyebilme olgunluğu gelişmemiş; kimyasal süreç tamamlanmamıştır. Böyle bir süreçten çıkarılması gereken sonuçlar, tekrarını önlemeye yönelik olmalıdır. Kendini bu yenilginin dışında görmek, kendi dışında kabahatli aramak, "devrimciler içinde en devrimci" olduğunu kanıtlaya gayretine boğulmak; dost yapılarla mesafeyi açmakla kalmaz, kendi içinde de zorlu süreçlere göğüs gerebilecek yoldaşlık ilişkilerinin gelişimini köstekler.

Dün, devrimciliği ve dolayısıyla yoldaşlığı doğru kavramayanlar; bugün, ya sisteme yakışıksız biçimlerde geri dönmüş, ya da kendi ihtiyacı olan bir örgütlenme yaratarak, sistemi sola taşımıştır.

Sol/devrimci yapıların zayıf düşmesi, yara alması normaldir. Tabanından siyasal kültür eksikliğinin yansması da anlaşılır bir durumdur. Ne var ki; zayıflamanın, küçülmenin, rekabet ve didişmenin izlerine siyaset yapıcı mekanizmalarda da rastlamak normal değildir ve hatta kaygı vericidir. Tüm benzerliklerine ve "kader ortaklaşması"na rağmen sol bileşenlerin, mevcut çalışma alanlarını bir yarış pistine çevirmesi, geniş çaplı yoldaşlık tanımına giren dostlarını aynı alanın tamamlayıcısı olarak görebilme olgunluğuna ulaşamamış olması, sadece güçleri bölmeye değil, tek tek yapıların gelişimini sekteye uğratmaya da sebep olmaktadır.

Bir grup PTT çalışanının başlatığı grevle ilgili yapılanlara, yazılanlara ve

söylenenlere bakılırsa; istisnalar hariç, yansıyan genel eğilimin; çalışanlara hakkını kazandırmak değil, çalışanın ilgisini çekmek, mümkünse onu taraftar olarak kazanmak yönünde olduğu görülür. Ve ne yazık ki bu tarzla, ne emekçiye hak kazandırılabilir ne de emekçinin gönlü kazanılabilir. Bizim, yoldaşlarımızdan beklediğimiz tutum, gittikleri yerlerde kuru propaganda yapmak, sembol ve sloganlarla iş görmek değil; sorunun özüne ilişkin çözümde rol almaktır. Bu yapıldığı takdirde, reklam panosunda ismimiz yer almasa dahi, gönüllere yerleşmemiz daha kolay ve daha kalıcı olacaktır.

Devrimciliğin özüne değil şekline yapılan yatırımlar, kısa yol hesapları ve kolaycılık Türkiye solunu bir dönüm noktasına getirmiştir. Artık bu yolda benmerkezcilikle, sekterlikle, salt reklamlarla ilerlenemeyeceği çeşitli göstergelerle ve acı deneyimlerle ortaya çıkmıştır. Tabii bunun çözümü "dümeni sola kırmak" kadar kolay değildir. Devrimciliğin özü, vaktinde şu veya bu oranda ıskalanmış ve her şey böyle bir harçla bina edilmişse geriye dönüp binayı sağlamlaştırmak da kolay değildir. Bu nedenle biz ille de yoldaşlık ille de gelişmiş özgür kişilik diyoruz. Bu bizim her koşulda güvencemiz olacaktır.

Sistemi yeniden kendi içimizde yaratmak, taşıdığımız zaafı gizlemek veya taşımakta ısrar etmek bize yakışmaz. Birbirimizi sevmek için çokça nedenimiz var. Ortaya koyduğumuz tablo, hepimizi kaplıyor; bu nedenle güzellikler de "günah"lar da hepimize ait ve hepimizin ürünüdür. Yoldaşlardan yoldaş beğenmek, eski alışkanlıklarla kişisel ilişkileri geliştirmek; o kişisel yakınlıkları örgütsel yakınlığın üstüne çıkarıp paylaşımında daralmak; bizlerin amaçladığı kardeşleşme karşısında bir dirençtir ve en azından geciktiricidir.

Kendi iç ilişkilerimizde oluşturduğumuz pozitif atmosfer, dışa kapanmayı dost ilişkilerde sekterleşmeyi değil, aynı pozitif elektriği o ilişkilere de taşımaya gerektirir. Unutulmamalıdır ki dostuna (ki o da bir çeşit yoldaşlıktır) karşı sekterleşen, daralıp bencilleşen; koşullarının oluşması halinde yoldaşına karşı da daralıp sekterleşebilir. Çünkü taşınan öz, ne kadar bastırılırsa bastırılsın mutlaka biçimde yansır. Bunu önlemenin yolu, **özünü bastırmak değil, değiştirmektir.**

ASKER DEĞİL ÖĞRENCİYİZ KIŞLA DEĞİL BİLİM YUVASI İSTİYORUZ

Halkları, yönetilmesi gereken bir sürü olarak, kendilerini de bu sürü karşısında her hakka sahip yöneticiler olarak gören egemen güçler; tesis ettikleri baskıcı rejimleri, sıdırdıkları dar ve antidemokratik hukuksal çerçeveye bile çoğu kez tahammül etmez ve bunun için çeşitli araçlar geliştirirler.

Faşist rejimler, yasalara ek olarak geliştirdikleri **yönetmelik**, **genelge** gibi araçlarla; her türlü hukuksuzluğa meşruiyet kılıfı uydururlar. Bu tür rejimlerde irili ufaklı iktidarlar gibi, irili ufaklı diktatörler de türer. Bunların okullardaki karşılığı müdür, dekan, rektör, vb. olurken; öğrencilere "gözünün üstünde kaşın var" diyerek ceza verebilecek denli abartılı yetkilerle donanırlar. Bu uygulamanın infaz ekibi sayılan kimlikler, rejimin karakteri paralelinde seçilip biçimlenince, ortaya bir **üniversite engizisyonu** çıkmakta ve "halay çekmek", "basın açıklaması yapmak", "okuma masaları kurmak" öğrenci kıyımı için yeterli sebep oluşturmaktadır. Kim bilir, **okuma masası yerine poker masaları kurmak** bu zihniyete göre daha uygun düşerdi.

Yönetmelikler, öylesine genel ifadelerle düzenlenmektedir ki, istendiğinde her öğrenciye bir suç yakıştırılabilmektedir. Örneğin, **YÖK Öğrenci Disiplin Yönetmeliği** "Öğrencilik sıfatının gerektirdiği itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak", "Yükseköğretim kurumu içinde siyasi faaliyetlerde bulunmak" gibi maddelerden oluşmaktadır. İtibar ve güven duygusunu sarsacak davranışlar nedir; bunlara kim karar verir? Veya siyasi faaliyetten ne anlaşılmalıdır? Bunlara karar verenlerin keyfiyeti, tüm öğrenci kitlesini **potansiyel suçlu** haline getirmekte; ihbarlar, polisiye bilgiler öğrencinin üniversite yaşamına son vermek için yeterli görülmektedir.

Bugüne dek üniversitelerde örneğin anadilde seçmeli ders konulması için 16 bin dilekçe verildi. Polis 2060 öğrenciyi gözaltına aldı ve bu öğrencilerden 133'ü tutuklandı. Üniversite yönetimleri de 1169 öğrenci hakkında soruşturma açtı ve bunlardan 57'si okuldan bütünüyle uzaklaştırıldı. Geriye kalanlar hakkında da çeşitli cezalar verildi. Ayrıca son dönemlerde üniversitelerde muhalif öğrencilere yönelik çeşitli sebeplerden 1000'in üzerinde soruşturma açıldı. İstanbul Üniversitesi'nde -son soruşturmalar sürecinde- 130 öğrenciye 550 soruşturma açıldı. 74 öğrenci, soruşturma süresi boyunca YÖK Disiplin Yönetmeliği'ni bile ihlal edecek tarzda, ihtiyadi tedbir kararı verilerek okullara alınmadı. Bilim hırsız rektör K. Alemdaroğlu'nu protesto ettikleri için 14 öğrenciye kınamadan 2 dönem okuldan uzaklaştırmaya kadar çeşitli cezalar verildi. Bu cenderenin boyutlanarak sürmesinin önü ancak **örgütlü mücadele** ile kesilebilir.

Okumayan, düşünmeyen, üretmeyen bir toplum; gütme zihniyetli yönetimler için bir güvencedir. Bu nedenle de üniversiteler ve bir özne olarak kendini geliştirme gayreti içindeki öğrenciler, bir tehlikedir. Doktora tezlerini çalıntı bilgilerle oluşturan yöneticilerin üniversitelerde başa getirilmesi de bir tesadüf değildir. Bu, komutlarla iş gören kışla zihniyetinin ürünüdür.

Biz, önce insan, sonra öğrenciyiz. Özgürlük, hakkımızdır ve ertelenmesine dahi tahammülümüz yoktur. Üniversitelerin gerçek sahibi bizleriz; onları **YÖK'ün gardiyanlarına** bırakmayacağız.

DEVİRİMCİ HAREKET Dergisi
Üniversite Örgütlenmesi

